

časopis

Skupnost občin Slovenije

Časopis Skupnosti občin Slovenije ISSN 1581-8500

marec, april, maj 2008, št. 54, 55, 56 brezplačni izvod

Robert GODINA, Simona BEVK SKUBIC

Vrtci: leto po izdaji revizijskega poročila

Državni zbor Republike Slovenije je februarja 2008 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona v vrtcih.

stran 2,3

Ciril BAŠKOVIČ

Finančna usoda javnih zavodov - dvoživk

Lani sprejeti Zakon o financiranju občin, letos sprejeti Zakon o varstvu kulturne dediščine in obravnava paketa pokrajinske zakonodaje ...

stran 20,21

Bernarda RESMAN

Največja ovira za črpanje EU sredstev je država

Država zavira razvoj infrastrukture in izvajalce javnih služb v občinski lasti.

stran 24-27

Mag. Vilma MILUNOVIČ

Premislek k spremembam Zakona o financiranju občin

Med osnovnimi konstitutivnimi dejavniki lokalne samouprave je sistem financiranja ena najbistvenejših komponent, ki je hkrati tudi najpogostejši vir trenj med lokalnimi oblastmi in centrom.

stran 15-17

Mile NUNIČ

Nove pristojnosti občinskih redarjev

Dne 30. 4. 2008 je pričel veljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti cestnega prometa.

stran 23

Saša KEK

Skupnost občin Slovenije krepi svoje članstvo

»Ker so interesi občin naša prioriteta,« je osnovno vodilo Skupnosti občin Slovenije, moto poslovanja in udejanjanja v praksi.

stran 48,49

Vrtci: leto po izdaji revizijskega poročila

Robert GODINA, strokovni sodelavec za revidiranje

Simona BEVK SKUBIC, pomočnica
vrhovnega državnega revizorja

Državni zbor Republike Slovenije je februarja 2008 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona v vrtcih (ZVrt-D), ki časovno in v precejšnji meri tudi vsebinsko sledi februarja 2007 izdanemu revizijskemu poročilu o zagotavljanju predšolske vzgoje v letih od 2003 do 2006 Računskega sodišča Republike Slovenije. Revizijskemu poročilu je nato meseca junija 2007 sledilo še porevizijsko poročilo, v katerem je Računsko sodišče že pričete aktivnosti ter načrtovane popraviljalne ukrepe ministrstva ocenilo kot zadovoljive.

Kljub temu da bodo nekatere spremembe predvidene v zakonu zaživele šele septembra 2008 oziroma postopoma od leta 2010 do 2014, nas revizorje zanimajo predvsem učinki že uvedenih kakor tudi še predvidenih sprememb v širšem sistemu predšolske vzgoje. Na ta način lahko ocenimo, v kolikšni meri ministrstvo sledi priporočilom računskega sodišča in tako preučimo učinke same revizije predvsem v luči uspešnosti (izidov) našega dela.

Zakaj revizija predšolske vzgoje?

Razlogov za uvedbo revizije smotrnosti predšolske vzgoje je bilo več. Pri analizi tveganj v fazi načrtovanja revizije smo ugotovili, da v okviru zagotavljanja predšolske vzgoje v Sloveniji govorimo predvsem (ali zgolj) o javnih vrtcih, ki v (pre)nekaterih slovenskih okoljih ostajajo prezasedeni. Zaznali smo tveganja, da obstajajo znatne razlike v cenah enakih programov predšolske vzgoje med posameznimi občinami. K izvedbi revizije pa so nas dodatno vzpodbudili tudi odmevi v javnosti o ustreznosti oziroma pravičnosti uvrstitve staršev predšolskih otrok v plačilne razrede ter dejstvo, da 32.699 predšolskih otrok v šolskem letu 2005/2006 ni bilo vključenih v katero izmed oblik predšolske vzgoje.

Ključne ugotovitve revizije

Že v revizijskem poročilu smo poudarili, da čeprav gre pri predšolski vzgoji za izvirne pristojnosti lokalnih skupnosti in ne za prenesene naloge iz državne pristojnosti ter država tako ni dolžna zagotavljati namenskih sredstev za zagotavljanje predšolske vzgoje, menimo, da področje predšolske vzgoje presega zgolj lokalni interes posamezne občine. Sistem zagotavljanja predšolske vzgoje namreč vključuje:

- otroke ter njihove starše oziroma skrbnike kot neposredne uporabnike,
- vzgojitelje ter ostale zaposlene kot izvajalce dejavnosti,
- občine kot ustanoviteljice vrtcev ter
- državo, predvsem Ministrstvo za šolstvo in šport, kot nosilca politike.

Tako je država (ministrstvo) tista, ki določa cilje vključenosti otrok v vrtece, določa enotne standarde in normative (predvsem normativ glede najvišjega števila otrok v oddelku vrta), lestvico plačil staršev, metodologijo za izračun cene programa vrta itn.

Glavni razlog težav pri določanju in doseganju ciljev na področju predšolske vzgoje po našem mnenju izvira iz nepovezanosti sistema in nejasne razmejitev pristojnosti in obveznosti med občinami in državo ter pomanjkanja povratnih informacij od staršev predšolskih otrok.

V revizijskem poročilu namreč ugotavljamo, da, vsaj v času izvajanja revizije, tako na državni kot tudi lokalni ravni nimamo zadostnih in kvalitetnih informacij o potrebah po vključitvi otroka v vrtec, o trenutnem številu kapacitet, prostih mestih ter predvideni čakalni dobi za sprejem otroka v vrtec. Prav tako ministrstvo, kljub pomanjkanju kapacitet v vrtcih, ni poznalo razlogov za neobstoje oziroma pomanjkanje drugih oblik predšolske vzgoje poleg javnih vrtecev, ki jih predvideva zakon in s katerimi bi vrtece lahko vsaj deloma razbremenili ter predvsem razlogov za ne vključitev dobre tretjine vseh predšolskih otrok v katero izmed oblik predšolske vzgoje.

Medtem ko so starši v anketi potrdili oceno ministrstva glede visoke kvalitete storitev, ki jo vpisanim otrokom nudijo slovenski vrteci, pa smo na podlagi zbranih podatkov o cenah programov vrtecev v različnih občinah, opravljene analize lestvice plačil staršev na primeru družin z različnimi dohodki ter mednarodne primerjave področja¹ ugotovili, da:

- ni vzpostavljen enoten in pregleden model financiranja vrtecev, zaradi česar občine različno oblikujejo cene programov,
- ministrstvo iz leta v leto podaljšuje prehodno obdobje, v katerem bi občine morale določati cene programov po predpisani metodologiji,
- Pravilnik o plačilih staršev določa močno progresivno lestvico plačil, in sicer v razmerju 1:8.

Posledice naštetega vidimo predvsem v različnih cenah sicer enakih programov vrtecev

po različnih občinah, medtem ko nekatera določila Pravilnika o plačilih staršev predstavljajo oviro ministrstvu pri doseganju cilja povečanja vključenosti predšolskih otrok v vrtece. Visoka stopnja progresivnosti lestvice plačilnih razredov na starše s povprečnim ali višjim osebnim dohodkom deluje destimulativno, saj jih veljavni sistem plačil spodbuja, da zagotovijo predšolsko vzgojo svojim otrokom v eni izmed cenejših oblik varstva na sivem trgu.

Spremembe in dopolnitve Zakona o vrtcih

Ugotavljamo, da novi zakon v precejšnji meri sledi priporočilom 'ačunskega sodišča, saj med drugim predpisuje vzpostavitev evidence vpisanih in vključenih otrok (22. člen), informacijske točke o stanju kapacitet v vrtcih na celotnem območju države ter objavo evidence o prostih in zasedenih mestih ter o predvideni čakalni dobi na spletnih straneh vrtecev (7. člen). Uvaja pa novost glede oprostitve plačila staršev za drugega otroka hkrati vpisanega v vrtec² (16. člen) ter 50-odstotno sofinanciranje plačil staršev³ iz državnega proračuna (14. člen).

Kljub temu pa zakon ponovno, tokrat do leta 2009, podaljšuje obdobje, v katerem morajo občine cene programov določati po predpisani metodologiji ter ohranja sistem plačil staršev, ki kljub napovedanemu sofinanciranju s strani države ohranja izrazito progresivno naravnost lestvice plačil.

S sprejetimi ukrepi ministrstvo sledi cilju povečanja cenovne dostopnosti vrtecev staršem predšolskih otrok, ki pa ni edina ovira za doseg ciljne vključenosti predšolskih otrok v katero izmed oblik predšolske vzgoje. Ni si namreč težko predstavljati, da bodo vrteci, sofinancirani od države, za starše cenovno privlačnejši, kar bo k vpisu v vrtec spodbudilo tudi tiste starše, ki varstvo svojih otrok trenutno zaupajo varuškam na sivem trgu. To bo dodatno povečalo povpraševanje po prostih mestih v vrtcih, kateremu pa vrteci brez dodatnih investicij v vrtece s strani lokalnih skupnosti ter države ne bodo mogli zadostiti. Obstaja torej tveganje, da starši s povprečnimi ter višjimi osebnimi dohodki zaradi določila, ki prednost

pri sprejemu v vrtec daje otrokom staršev z nižjimi dohodki, prostega mesta za svojega otroka v vrtecu ne bodo dobili.

Sklepne misli

Novi zakon torej omogoča nekatere izboljšave sistema predšolske vzgoje predvsem s povečanjem cenovne dostopnosti vrtecev ter boljšo informiranostjo glede stanja kapacitet. Žal pa tako po vsebini kot v naslovu ohranja težišče predvsem na vrtcih in ne na širšem področju predšolske vzgoje ter posledično ureja podsisteme financiranja, dostopnosti ter informiranja, ki se tičejo zgolj tistega dela predšolske populacije ter njihovih staršev, ki jim uspe dobiti prosto mesto v katerem izmed vrtecev (predvsem samostojni javni vrteci in enote vrtecev pri osnovnih šolah in v manjši meri tudi zasebni vrteci). Učinek ukrepa, ki bo sicer nedvomno izboljšal stanje na področju cenovne dostopnosti za starše otrok vključenih v vrtece, bo hkrati viden v nadaljevanju neenakopravnega obravnavanja staršev predšolskih otrok. Državnih subvencij bodo namreč deležni le starši otrok vključenih v vrtece, medtem ko bodo starši, ki jim otroka zaradi prezasedenosti ne uspe vključiti v vrtec, še naprej primorani iskati zasilne rešitve varstva svojih otrok tudi na sivem trgu.

Ministrstvo bo tako z namenom boljšega načrtovanja razvoja predšolske vzgoje moralo preučiti dejanske potrebe po vključitvi otrok v oblike predšolske vzgoje ter vzpostaviti sistem, ki bo spodbujal organiziranje vseh z zakonom predvidenih oblik predšolske vzgoje in tudi na ta način vključil še tisti delež predšolskih otrok, ki jim vrtec ni dostopen oziroma ne potrebujejo celodnevne varstva v okviru vrta.

¹ OECD: Can parents afford to work? Childcare costs, tax-benefit and work incentives; 2005.

² Določilo začne veljati 1. septembra 2008.

³ Določilo začne veljati 1. januarja 2010 za otroke, ki so dopolnili starost petih let, leta 2012 za otroke stare štiri leta ter leta 2014 za otroke stare 3 leta.

No, pa imamo....tako rekoč novi Zakon o vrtcih in »nove probleme«

Tiskarska barva skoraj novega Zakona o vrtcih se še ni posušila, pa so že nastopile težave, na katere smo v SOS opozarjali še pred sprejemom zakona.

Pisala bi naj sicer o mojih izkušnjah in videnjih v okoli 15-letni karieri na področju predšolske vzgoje. Že sem imela izdelan koncept, na kaj bi opozorila, pa se mi je s sestankom na pogajanjih oz. usklajevanju podzakonskih predpisov na Ministrstvu za šolstvo in šport kar nekako porušil. Stopila so v ospredje trenutna dogajanja in problemi, katerih smo se v delovni skupini SOS bali in na katere smo MŠŠ opozarjali že, ko smo oblikovali in dajali pripombe na predloge MŠŠ v fazi »tež« za spremembo Zakona o vrtcih. Kot že ničkolikič do sedaj smo bili v pogajanjih in usklajevanjih skoraj »preslišani«. Na začetku mandata sedanjega ministra in nove kadrovske zasedbe je kazalo na odločno voljo, da ministrstvo na tem področju naredi red, da je nastopila trda roka, ki ne bo popuščala nikomur, še najmanj pa vrtcem, ki bo prisluhnila težavam in skušala poiskati ustrezne rešitve, ki pa ne bodo bistveno posegale v kvaliteto dela vrtcev. Sicer pa občine tega nikoli nismo želele, čeprav so nas predstavnice vrtcev kar naprej skoraj »obtoževale«, da hočemo znižati kvaliteto vrtcev, da vse gledamo samo skozi denar in da nam ni mar za naše otroke. Pogajalci v SOS smo dobili upanje, da bomo končno lahko nasprotno stran prepričali, da je potrebna predšolska vzgoja treznega premisleka glede

bodoče organiziranosti, da se sistem ne bo zaradi finančnih pritiskov na proračune občin pa tudi staršev zrušil. Tresla se je gora, rodila se miš! Po velikem številu burnih razprav in dolgih usklajevanj je bil zakon sicer precej popravljen, vendar so bile upoštevane le nekatere pripombe občin, skoraj bi lahko rekli »lepotni popravki« zakona, bolj korenitih in zahtevnih sprememb pa praviloma ni. Zanimivo je tudi, da večina sprememb, ki jih naredijo, gre na "škodo" oz. v breme občin. Vse druge spremembe so bile želje po spremembah ministrstva, ki pa po mojem mnenju niso prinesle nič bistveno boljšega in novega. Vsekakor pa veliko manj od pričakovanega.

Novi zakon je ukinil sicer heterogene oddelke - kar je bil predlog občin, a kaj ko MŠŠ nima ne volje ne želje, vrtci pa so sploh proti, po spremembi oz. »rahljanju« normativov pri oblikovanju oddelkov v vrtcih. Menim, da je zakon prinesel zmedo glede oblikovanja cen programov in financiranja vrtcev, saj so člani po mojem mnenju premalo natančno napisani, uredil je postopek vpisa otrok, kar je sicer pohvalno in dobrodošlo, vprašanje pa je, kako bodo lahko vrtci, še posebno manjši, pred 1.9.2008 izpolnili pričakovane pogoje glede izdajanja odločb po Zakonu o splošnem upravnem postopku in vseh postopkih, ki jim jih nalaga zakon. Dobrodošla je gotovo tudi sprememba zakona glede varuhov otrok in varstva na domu, čeprav ne pričakujem, da bo ta prinesla kaj pozitivnega kar »čez noč«.

Posebej so bili spremembe zakon gotovo veseli starši - glede plačil države in olajšav za drugega vključenega otroka v vrtec. Zelo všečna poteza, posebno v predvolilnem času, ni kaj reči. Se je ministrstvo zavedalo, v kaj se je podalo? Občine seveda pozdravljamo dodatne olajšave za starše, sama sem že zdavnaj opozarjala, da bodo proračuni občin že nekako zmogli financirati predšolsko vzgojo, za katero vsako leto namenjamo več denarja, vendar da vsi pozabljajo na starše, ki bremen tudi ne zmorejo več, še posebno, če sta v vrtcu dva otroka. Vsak otrok v skupini manj, pa če je že tako super, ker se da kvalitetneje delati, in vsak dvig plač pač pomeni več denarja za proračune občin na eni strani in plačila staršev na drugi.

Veliko občin, če ne že kar večina, je že sedaj namenjala staršem dodatne popuste pri plačilu vrtca, ne glede na to, ali je bil v vrtec vključen en, dva ali trije otroci. Tako je očitek občinam, da jih zanima samo finančno breme in nič drugega, brez osnove in taki očitki so le želja o ohranitvi sistema, takega kot je, brez volje po razmišljanju in iskanju »rezerv«, za katere ni nujno, da vplivajo na kvaliteto dela vrtcev. Tudi ob pogajanjih za spremembo zakona smo občine opozorile, da zna poteza ministrstva z »zastonj vrtcem za drugega otroka vključenega v vrtec« povzročiti plaz, ki ga občine ne bomo mogle pokriti. Moda je to najbolj skrbelo občine, kot je naša, ki smo že sedaj imele premalo prostora v vrtcu. Opozorila teh občin so seveda naletele na gluha ušesa.

In sedaj smo tam... Imamo vpis otrok, ki daleč presega možnosti - vsaj v naši občini in tudi v občini Ljubljana je stanje zaskrbljujoče. Verjetno je podobno še marsikje. To bo pokazal čas, saj vsi vrtci še niso opravili ali pa zaključili vpisov za novo šolsko leto. Kljub trem začasno odprtim oddelkom, kar pomeni v naši občini 50 % povečanje kapacitet v primerjavi z letom 2005/2006, bomo ponovno morali odkloniti kar nekaj otrok. Zaenkrat očitno le iz drugih občin (še sreča, poreče kdo) in pa tistih malčkov iz matične občine, ki 1.9.2008 še ne potrebujejo varstva, saj imajo matere še porodniški dopust. Mogoče letos še zvozimo! Kaj pa drugo leto? Če bi hoteli, ne bomo uspeli zgraditi v enem letu novega vrtca s tremi novimi oddelki, kaj šele štirimi ali petimi. Zadnji vpis kaže, da je vedno večji vpis otrok starih od enega do treh let. Tukaj je tudi normativ najnižji. V heterogenem oddelku ob povečanem normativu lahko imamo vključenih le 12 otrok. Glede na to, da se večja število rojstev in če pridamo še povečan pritisk staršev za »zastonj« vrtcev, ne vem, kaj bomo v prihodnje?

Kaj pa za to naredi MŠŠ? Nič! Ko sem na posvetu opozorila na premajhno udeležbo MŠŠ pri investicijskem vlaganju v vrtce, se je ge. Škrinjar zdelo, da je 1mio EUR dosti! Zakaj le? Za vse vrtce, ki imajo prostorsko stisko? Dograditev enega oddelka vrtca in obnovo obstoječih dveh oddelkov bo po predračunih našo občino stala 643.000 EUR. Je torej 1.mio za vse dosti ali malo? In če smo

preteklo leto imeli 44 občin, ki so se prijavile na razpis, ni nujno, da to pomeni, da je tako malo občin, ki imajo prostorsko stisko, morda niso imele pripravljenih projektov, morda se za »drobiž«, ki je bil razpisan, niso prijavile in dalje, koliko bi jih bilo prijavljenih letos, koliko jih bo drugo leto?

In sedaj nazaj na zadnji sestanek. Končno sem se enkrat zopet počutila odlično. Pa ne zato, ker bi nas kdo pohvalil za trud, ki ga vlagamo, da bi izboljšali sistem predšolske vzgoje in zakonodajo na tem področju, ki bi bila v praksi uporabna in čim boljša ter ne bi povzročala prevelikih težav. Že kar navadili smo se namreč, da vsako leto znova v občinah doživljamo strese, ker če se ne spremeni zakon, ki vpliva na utečene postopke, se pa spremeni podzakonski predpis - še najbolje pravilnik o plačilih staršev ali pa vsaj obrazceza vpis otrok, tako da občine in starši ja norimo konec leta, da starši oddajo vlogo na pravem obrazcu, občine pa da hitimo popravljati programe, ki bodo zadostili zadnjim sprejetim spremembam. Ujeti zakoniti 30 -dnevni rok za izdajo odločb ali pa vsaj 31. januar, je tako utopično, kot če bi bil vsak občinski upravni delavec Hudini in bi se znal rešiti z zvezanimi rokami iz kletke, ki so jo potopili v vodo.

Dobro sem se počutila, ker so na ministrstvu ob spremembah podzakonskih aktov - Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen programov v vrtcih končno začeli razmišljati podobno kot občine. So se ob spremembi zakonodaje z drugim otrokom zavedali, da so stopili v isti čoln kot občine? Mislim, da ne, ker če bi se, bi se morda odločili drugače. Ministrstvo je končno ugotovilo, da če v metodologiji dodamo v enem členu tekst, da se v ceno nekaj vključi, to ni le beseda, pač pa, da to vpliva na višino cene, ki jo posledično plačajo občine, pa to ni pomembno, plačajo tudi starši, za katere ministrstvo tako skrbi od letos dalje in ups, tudi ministrstvo! In druga super stvar, občine smo se že več kot 10 let trudile, da bi ministrstvo prepričale, da prevetrimo normative za oblikovanje oddelkov. Mukoma nam je pred leti uspelo, da smo v zakonodajo prinesli povečan normativ za dva otroka, v okoljih, kjer imamo preveč vpisanih otrok, kljub temu da je malo pred tem to bil »normalen« normativ in so vrtci kvalitetno delali. Ob zadnji spremembi zakonodaje smo zastonj opozarjali ministrstvo, da en otrok v oddelku več pomeni v naši občini devet odklonjenih otrok manj. To seveda pomeni, da nikogar nič ne stane, celo poceni se, res pa je, da bodo vzgojiteljice vsaj občasno imele več otrok v vrtcu. ☞

Izkušnja naše občine pa kaže, da čez leto, kljub temu da imamo ob vpisu dovoljen povečan normativ za dva otroka, npr. v kombiniranem oddelku 17+2, kar je 19 otrok, vse leto nismo imeli v nobenem oddelku vpisanih več kot 17 otrok. Če ob tem upoštevamo še dnevne odsotnosti, potem vidimo, da stanje glede povečanega normativa mogoče le ni tako pereče, kot ga prikazujejo nekateri strokovnjaki iz vrtcev. Če hočemo zgraditi nov oddelek, pa to stane sto tisoče evrov, pa še dve ali tri leta traja, preden v občini pridobiš ustrezno lokacijo, urediš papirje, potem pa v lov za denarjem! Občine smo tudi opozarjale na povečan pritisk staršev za vpis drugega otroka. Zelo me skrbi, da bi se dogajalo, kar se bo zagotovo, da bodo starši otroka vpisali, ker če je nekaj zastoj, se to mora izkoristiti, varstva ne bodo potrebovali in bodo otroka pripeljali v vrtec le tu in tam, ob tem pa se lahko zgodi, da bodo otroci, ki bodo varstvo potrebovali, odklonjeni zaradi prevelikega vpisa. Kako bomo to rešili? In tu je dobro to, da bo moralo ministrstvo, ker je po novem v »našem« čolnu po svoji volji in je to »kašo« skuhalo, tudi razmisliti, kako povečati vpis otrok brez dodatnega investicijskega

denarja, ki ga seveda nimajo, in to čim prej, saj je jesen zelo blizu pa volitve tudi. Morda pa

naš predlog po sprostitvi normativov, pa četudi v okoljih, kjer je vpis prevelik, le ne bo tako moralno sporen in to ne bo pomenilo katastrofo za kvaliteto dela v vrtcih?!

In kje smo sedaj? Ponovno tam kot vsako leto! Zopet se nam obeta vroča jesen. Za začetek bomo izdajali odločbe po uradni dolžnosti za vse že vpisane otroke, kjer sta v vrtcu dva otroka. No, jaz bom še zmogla, saj bom ročno pregledala le okoli 200 odločb, kaj pa npr. Maribor, Ljubljana? Potem bomo dodatno zbirali podatke o EMŠO-jih otrok, ki jih sedaj nimamo, država pa jih potrebuje, da bo lahko vnesla podatke v svojo bazo. Nato bomo ročno izdali nekaj odločb po uradni dolžnosti - to bo še najlažje, ker jih verjetno res ne bo veliko. Drugi večji problem bo popravek programov, da bomo lahko za leto 2009 izdali odločbe po želji ministrstva. Ob tem dragi upravni delavci ne pozabite na »Virantov« petdnevni rok za dopolnitev vlog pa maso dopisov, da boste po uradni dolžnosti prejeli vsa potrdila in odločbe, ki jih potrebujete za izdajo odločb. Ministrstvo pa skrbi, da ne bi starši dvakrat vpisali kakega podatka, ki so ga že enkrat. Saj to bi bilo pa res grozno, če bi morali EMŠO otroka vpisati dvakrat, pa četudi bodo zato imeli zastoj vrtcev. Škoda, da nikoli ne vprašamo staršev, če je to res tako grozno.

Morda pa jih ne bi tako motilo kot ministra Viranta. Morda pa jih kaj drugega moti bolj! Na primer to, da bodo starši, ki bodo imeli samo enega otroka v vrtcu, plačali več kot tisti, ki bodo imeli dva, ker bodo tisti z dvema otrokoma v vrtcu hkrati imeli za starejšega otroka znižan plačilni razred, za drugega pa bo plačala država. Smolo bodo imeli tisti, ki bodo imeli le enega otroka v vrtcu ali pa bodo imeli preveliko razliko med otrokoma in bo eden že v šoli, ko bo drugi začel obiskovati vrtec. Ti ne bodo deležni nobenih dodatnih olajšav seveda, razen, če jih bomo dodale občine, ki nam ne bo vseeno, ali so otroci enaki pred zakonom!

Mogoče pa bodo ministrstvo in strokovnjaki s področja predšolske vzgoje v vrtcih le našli voljo in se poglobili ter predlagali primernejše in ustrežnejše rešitve kot občine ter poiskali notranje rezerve, ki ne bodo pomenile bistvenega znižanja kvalitete dela vrtcev, za kar ob vseh pogovorih do sedaj niso pokazali pretirane želje in pripravljenosti. Mogoče pa le prihajajo časi, ko se bodo vsi zavedali problema, ki je zaenkrat samo »občinski« - kako razložiti staršu, ki potrebuje ali pa želi varstvo v nekem vrtcu, pa ga žal ne more dobiti. Pa čim manj jesenskega stresa nam želimo!

Zlatka ŠMARČAN

Organizacija vrtcev

v manj razvitih okoljih in okoljih z razpršeno poselitvijo - primer občine Tolmin

Na podlagi predpisov je občina odgovorna za organizacijo dejavnosti na področju predšolske vzgoje. To odgovornost izvaja predvsem tako, da v ta namen ustanavlja javne vrtnice kot samostojne javne zavode, organizira vrtnice v sklopu osnovnih šol, podeljuje koncesije za izvajanje vrtničevske dejavnosti ter vzpodbuja druge z zakonom predvidene programe predšolske vzgoje (vzgojno-varstvene družine, varuh predšolskih otrok in druge). Zakon predvideva tudi zasebne vrtnice. V Sloveniji izvajajo v največji meri programe predšolske vzgoje javni vrtnici, katerih ustanoviteljice so občine.

Pogoji za organizacijo predšolske dejavnosti se v Sloveniji zelo razlikujejo. Na eni strani imamo velika mestna območja, katerih razvojni potencial privablja nove priseljence, zlasti mlajše. Število prebivalcev se tu povečuje in s tem tudi potrebe po novih kapacitetah v vrtnicah, ki takemu tempu ne morejo slediti. Številni starši v vrtnicah za svojega otroka ne najdejo prostora, zato so tu vse glasnejše zahteve po povečanju vrtničevskih kapacitet.

Na drugi strani imamo okolja, ki za razvojnim potencialom večjih mestnih občutno zaostajajo. V teh primerih imamo opraviti z območji, kjer je delovnih mest manj, zato se zlasti mladi odseljujejo. Poleg manjših mestnih središč so to v veliki meri podeželska območja, pogosto redko poseljena, z majhnim deležem mladih, kar ima za posledico zmanjševanje števila otrok. Ukinjajo se šole in vrtnice, življenje ugaša, v številnih krajih je že povsem ugasnilo.

Gre torej za situacijo, ki je povsem drugačna od prej omenjene. Potiskamo jo na rob z utemeljitvami, da so to razvojne specifične občine, resnega pogovora o tem pa se na področju vrtcev in šol ne lotimo.

V taki situaciji se občine znajdemo, kot vemo in znamo. Pri tem poskušamo narediti vse, da bi prebivalstvu zagotovili vsaj osnovni obseg storitev tudi po vaseh, seveda z željo, da bi na ta način v največji meri zaustavili odseljevanje, zlasti mladih. V ta osnovni standard storitev nedvomno spadajo tudi vrtnice.

Poglejmo primer Občine Tolmin. Vsi naši vrtnici so organizirani kot javni zavodi, katerih ustanoviteljica je občina. Poleg samostojnega vrtnice v Tolminu deluje vrtnice drugod v sklopu osnovnih šol Most na Soči in Podbrdo. V vrtnicah imamo 293 otrok, ki bi bili glede na število lahko vključeni v vrtnice na eni lokaciji. Poselitev občine in velike razdalje med posameznimi naselji pa so dejavniki, ki narekujejo povsem drugačen pristop do oblikovanja šolske in vrtničevske mreže. Tako imamo oddelke vrtnice na kar osmih lokacijah. Največ oddelkov je v tolminskem vrtnicu z enoto v Volčah: 179 otrok v 10 oddelkih, na Mostu na Soči jih je 56 v 3 oddelkih ter v Podbrdu 15 v 1 oddelku. Po en oddelke vrtnice deluje tudi v drugih vaseh (Podmelec,

Šentviška Gora, Dolenja Trebuša, Volarje) s skupaj 43 otroki v 4 oddelkih. Poudariti moramo, da imamo v vrtnicah več kot 90% otrok od 3. leta starosti dalje, kar kaže na to, da smo naredili vse za čimvečjo vključenost otrok v vrtnice.

Oddelki prve starostne skupine so le v Tolminu (2) in na Mostu na Soči (1).

Navedeni podatki kažejo, da v takih razmerah ni moč doseči racionalne organizacije dejavnosti, kakršno lahko dosegajo vrtnice na območjih s koncentrirano poselitvijo. To pomeni, da je delovanje vrtnice v takih razmerah, preračunano na otroka, dražje, saj je za izvajanje dejavnosti treba skladno s predpisi zagotoviti enake prostorske in kadrovske pogoje kot v večjem in polno zasedenem vrtnicu.

Programi vrtnice se financirajo iz:

- plačil staršev na podlagi socialnega stanja družin (plačilne sposobnosti) - kot delež po metodologiji Ministrstva za šolstvo in šport izračunane cene programa,
- proračunov občin, ki morajo zagotoviti razliko med plačili staršev in celotnimi stroški vrtnice.

In tu trčimo na naslednji problem. Plačilna sposobnost staršev, ugotovljena na podlagi Pravilnika o plačilih staršev za programe v vrtcih, je na območjih, kakršno je naše, v primerjavi z razvitejšimi okolji bistveno slabša. Če ugotavljamo, da v razvitih okoljih starši prispevajo od 30 do 35% cene programa, pokrijejo naši starši povprečno 27% cene programa, v vaških vrtcih celo le 22% cene programa.

»Prilagojena« organizacija vrtcev, ki je posledica poselitvenih razmer (razpršene poselitve) ter relativno nizka plačilna sposobnost staršev postavljata občine v takih okoljih v specifičen položaj, specifičen zlasti v tem, da mora za predšolsko vzgojo namenjati na otroka bistveno več denarja kot občina s koncentrirano poselitvijo in plačilno sposobnejšim prebivalstvom.

Pa si za boljše predstavitev razmer pogledjmo nekaj izračunov, ki temeljijo na podatkih Občine Tolmin. Za izhodišče smo upoštevali, da je v polno zasedenih oddelkih 2. starostne skupine povprečno 19,3 otrok (kar je seveda manj, kot lahko dosežejo večji vrtci v centrih), da znaša strošek oddelka vrtca (stroški dela in materialni stroški brez živil) 6.215 EUR na mesec ter cena vrtca na otroka 322 EUR. Ob dejstvu, da prispevajo starši povprečno 27% cene vrtca, pokrijejo starši 1.678 EUR, 73% oz. 4.537 pa pokrije občina in s tem so stroški vrtca pokriti. Občina plača tako na otroka 235 EUR na mesec.

A problem je sedaj v tem, da normativ 19,3 otroka na oddelk dosega le vrtec v Tolminu in na Mostu na Soči. Drugi vrtci, ki delujejo s po enim oddelkom, tega normativa ne dosega. V teh oddelkih, ki so heterogeni (otroci od 3 do 6 let) ali pa kombinirani (vključeni so tudi otroci mlajši do 3 let), je povprečno 10,8 otrok. V oddelkih pa je, razen v enem primeru, toliko otrok, da morata vzgojni program izvajati vzgojiteljica in pomočnica vzgojiteljice. Izračun pokaže, da je strošek takega oddelka nekaj, a ne pomembno, manjši in znaša 6.037 EUR na mesec. Če upoštevamo dejstvo, da prispevajo starši povprečno 27% cene vrtca, pokrijejo starši 939 EUR, 73% oz. 2.539 EUR pa občina, zmanjka do pokritja stroškov

oddelka še 2.559 EUR, ki jih mora seveda tudi pokriti občina.

Občina plača tako na otroka 472 EUR na mesec, kar je dvakrat več kot v polno zasedenem oddelku vrtca. Če upoštevamo še manjšo plačilno sposobnost staršev po vaseh (cca 22%), pa znaša plačilo občine kar 490 EUR na otroka na mesec.

V Občini Tolmin je danes že tretjina oddelkov druge starostne skupine, ki delujejo kot edini oddelk vrtca v kraju in so zaradi pomanjkanja otrok na pol zasedeni.

Pomembno nižji ni strošek občine na otroka niti v primeru organizacije oddelkov, v katerih izvaja vzgojni program le vzgojiteljica brez pomočnice vzgojiteljice (oddelki, ki po številu otrok ne presegajo polovice najvišjega normativa). Tudi v takih oddelkih je namreč treba za čas dnevnega programa, ko ne poteka vzgojni program, zaposliti pomočnico vzgojiteljice. Poleg tega pa je število otrok v takih oddelkih še manjše, kar stroške na otroka povečuje.

Podobne rezultate kažejo tudi izračuni za nekatere druge oblike programov, kot je npr. program vzgojno-varstvene družine in program varstva predšolskih otrok. Teh pri nas nimamo. Seveda pa jih ni moč vedno vzporejati s programi, ki jih izvajajo javni vrtci.

In ob vsem tem ne moremo mimo investicij v prostore in opremo, ki so tudi stvar občin. Tudi te so v razpršeni vrtčevski mreži večje, kot če bi imeli vrtec za vse otroke na enem mestu.

Zaradi vseh opisanih razmer si seveda ne moremo »privoščiti« dodatnih olajšav za starše pri plačilih vrtca in tudi ne nadstandardnih programov, kar občine v razvitejših slovenskih okoljih z možnostjo racionalnejše organizacije vrtcev zmorejo.

Če povzamemo, gre za dva ključna problema.

Prvi problem je nujnost razpršene mreže vrtcev na območjih z redko poselitvijo. Oddelki vrtca tu praviloma zaradi premajhnega števila otrok v okolju niso polno zasedeni, zato je tako organizirana dejavnost dražja in v večji meri

bremeni občinske proračune v primerjavi z občinami, v katerih je moč organizirati dejavnost na manj lokacijah ali pa celo na enem mestu in zato racionalneje in ceneje.

Drugi problem je plačilna sposobnost staršev. Ta je v manj razvitih okoljih praviloma manjša, kar spet dodatno obremenjuje občinske proračune podeželskih občin.

Nikakor ni moč pristati na trditev, da za ta vprašanja država ni pristojna. Občinam, ki morajo zaradi objektivnih okoliščin organizirati razpršeno vrtčevsko mrežo, je treba te stroške priznati bodisi v primerni porabi ali pa s posebnimi korektivi v okviru Ministrstva za šolstvo in šport. Človek se upravičeno vpraša, koliko je slovenski politiki mar, da ohranimo poseljeno manj razvito podeželje, ki pri nas na Tolminskem spada še v posebej občutljivo obmejno območje. Tudi šole in vrtci k temu prispevajo zelo veliko. Isto velja tudi za nižjo plačilno sposobnost staršev: upoštevati (priznati) bi jo morali občinam, v katerih starši ne dosegajo povprečne slovenske plačilne sposobnosti.

Ta vprašanja tokrat niso izpostavljena prvič. Neštetokrat smo jih v delovni skupini SOS predstavili tudi Ministrstvu za šolstvo in šport. Ali se bomo o njih začeli resno pogovarjati?

Opomba: bistveno višji so v takih okoljih tudi stroški osnovnega šolstva. Za primerjavo navajam podatek, da porabimo v Občini Tolmin za zelo racionalno organizirane šolske prevoze dvakrat toliko denarja kot za vse materialne stroške osnovnih šol, ki jih po zakonu financira občina.

Rafael ŠULIGOJ

Občina Tolmin

Član delovne skupine SOS za predšolsko vzgojo

Financiranja predšolske vzgoje

V sledečem prispevku predstavljam dva modela financiranja predšolske vzgoje iz občinskih proračunskih sredstev, s poudarkom na pomenu analize stroškov vrtca za potrebe financiranja predšolske vzgoje. Prvi je model financiranja po namenih, po katerem se iz proračuna občine sredstva vrtcem zagotavljajo po posameznih namenih, drugi pa je model financiranja na podlagi izračunane cene na otroka oziroma na enoto.

Pri zagotavljanju sredstev za delovanje predšolske vzgoje so občine postavljene pred izziv, kako zagotavljati kakovostno predšolsko vzgojo in varstvo v skladu s področnimi predpisi in pri tem ravnati racionalno z javnimi sredstvi ter krmariti med željami in potrebami staršev, pričakovanji vrtcev in lokalno politiko. V Sloveniji je sistem financiranja, kakršnega poznamo danes, pričel veljati leta 1996 - z Zakonom o vrtcih. Zakon je določil, da se programi predšolske vzgoje financirajo iz naslednjih virov:

- javnih sredstev
- sredstev ustanovitelja
- plačil staršev
- donacij in drugih virov

Za javne vrtce velja, da pridobivajo sredstva iz proračuna lokalne skupnosti, iz državnega proračuna in iz sredstev staršev. Iz proračuna občine ustanoviteljice se zagotavljajo sredstva za razliko med plačilom staršev in ceno storitve, za plače zaposlenih ter za materialne stroške vrtca in sredstva za investicije v nepremičnine in opremo vrtca ter investicijsko vzdrževanje. Občina zagotavlja sredstva le za tiste otroke, ki imajo v občini skupaj s starši stalno prebivališče in v primeru, kadar imajo starši na njenem območju začasno prebivališče, če je vsaj eden od staršev zavezanec za dohodnino v Sloveniji. Sredstva iz proračunov občin za dejavnost javnih vrtcev se po ekonomski klasifikaciji javnofinančnih izdatkov po navodilih Ministrstva za finance (2004) evidentirajo kot:

- transfer posameznikom in gospodinjstvom za razliko med potrjeno ceno programov in plačili staršev.
- transfer javnim zavodom za sredstva, namenjena za pokrivanje ostalih nalog in dejavnosti, ki so potrebni za izvajanje programa predšolske vzgoje in niso všteti v ceno programa.

Najprej bi rada poudarila pomen analize stroškov vrtca za potrebe financiranja predšolske vzgoje.

Menim, da smo si vsi edini, da skupni strošek predšolske vzgoje ni majhen. Potreba po vlaganju proračunskih sredstev v programe predšolske vzgoje je velika, medtem ko so finančni viri omejeni in tekma za delež sredstev iz proračuna med različnimi porabniki

proračunskih sredstev zelo intenzivna. Zato je najprej potrebno izboljšati ekonomsko analizo, analiza stroškov oziroma porabe proračunskih sredstev za delo vrtcev pa je pri tem bistvena.

Skupaj s ciljem zagotavljanja sredstev za programe predšolske vzgoje naj bi pri tem sledili tudi drugim ciljem: prvič, zagotavljanju kontrole izdatkov (stroškov) In drugič, izboljšanju učinkovitosti skozi preglednejšo (boljšo) alokacijo sredstev.

Prvo vprašanje zadeva vrsto stroškov. Osnovna delitev stroškov za naše potrebe je delitev na stroške dela, materialne stroške in stroške živil. Znotraj te delitve se običajno stroški še nadalje razčlenijo na posamične elemente.

Nadalje razlikujemo variabilne in fiksne stroške. Nekateri stroški se namreč ob povečanju števila otrok v vrtcu povečajo. Gre za stroške zaposlenih, hrano, didaktični material in ostali potrošni material. To so tako imenovani variabilni stroški. Medtem ko se stroški prostorov in večina administrativnih stroškov ob vključitvi dodatnega števila otrok spremenijo le v manjši meri. Ti stroški so fiksni stroški. V vrtcih, ki poslujejo pod »polno kapaciteto«, se cena na enoto (otroka) zniža ob vključitvi višjega števila otrok, ker se fiksni stroški razporedijo na več enot (otrok). Najboljše rezultate oziroma najnižji strošek na enoto daje poslovanje ob polni zasedenosti.

Pri vrstah stroškov gre še za več razlikovanj, ki jih ne bomo naštevali (npr. na stroške poslovanja in stroške vlaganj in podobno).

Za naš namen je morda dobro omeniti še eno razlikovanje, in sicer na determinirane oziroma določene stroške in ostale, ki to niso. Pri prvih gre za stroške, ki so predpisani, oziroma točno določeni, npr. plače so predpisane oziroma določene, prav tako njihova rast. V tem primeru ni veliko možnosti za kreativnost, razen tega, da izvajamo kontrolo, ali so sredstva res namensko porabljena.

Pri financiranju dejavnosti predšolske vzgoje uporabljamo dva koncepta izračuna stroškov, in sicer koncept povprečnega stroška na enoto in skupnega stroška.

Lokalne skupnosti zanima predvsem skupni strošek, ki se namenja za financiranje predšolske vzgoje iz proračuna lokalne skupnosti.

Najpogostejše vprašanje in najpogosteje tudi prvo vprašanje drugih potencialnih financierjev (tukaj mislim predvsem na starše ...) pa je: kakšna je cena na otroka. Torej interes financierjev ni usmerjen samo na skupne stroške programa, ampak tudi na stroške na enoto.

Kadar sredstva vrtcu nakažemo po namenih, je višina teh sredstev natančno določena za posamezno vrsto stroška. Vrtec prejme natančen znesek sredstev za izplačane plače zaposlenih, za materialne stroške in za porabljen živila. Prejeta sredstva mora tudi porabiti za namene, za katere jih je prejel. V drugem primeru, ko vrtec dobijo sredstva kot razliko med prispevkom staršev in izračunano ceno na enoto, jim to v bistvu daje možnost, da prejeta sredstva razporedijo na posamezna stroškovna mesta glede na trenutne potrebe.

Analiza stroškov je pomembna zaradi planiranja proračunskih sredstev in financiranja dejavnosti. Je tudi bistven pogoj, da obdržimo oziroma izboljšamo učinkovitost programov in zagotovimo elemente za boljše financiranje.

Občutno naraščanje stroškov je npr. signal, da je potrebno raziskati vzroke in ukrepati.

Ko opazujemo izračunane cene na enoto med vrtni opazimo precejšnje razlike. Razlike so pravzaprav normalen pojav, kadar želimo izračunati ekonomsko ceno na enoto. Vsak vrtec namreč posluje pod drugačnimi pogoji in pomembno je vedeti, kje posamezni stroški variirajo od norme oziroma tipične enote in zakaj. Tako kot je pomembno vedeti, ali ima to vpliv na output (ki je v predšolski vzgoji razvoj otroka).

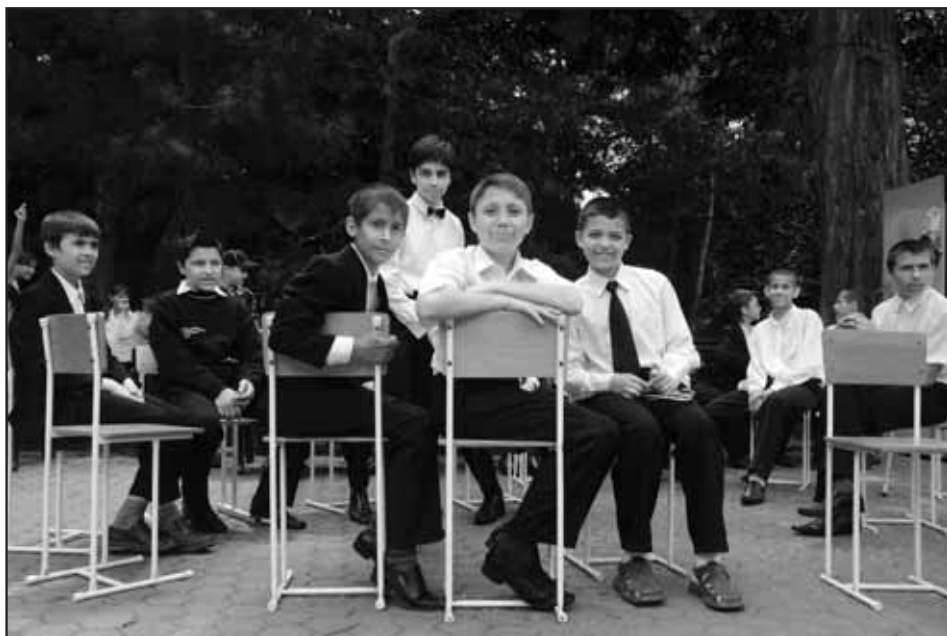
V RS še ni bila izvedena longitudinalna raziskava, ki bi ugotavljala output oziroma razmerje med vložkom v dejavnost predšolske vzgoje in njenim rezultatom oziroma outputom. Obstaja pa mnogo raziskav, ki so bile na to temo opravljene v tujini. V nekaterih vrtnih z visoko usposobljenim kadrom, kakovostnimi igračkami in ostalimi didaktičnimi sredstvi izvajajo program, ki ustreza razvoju predšolskega otroka. Drugod varčujejo z didaktičnimi sredstvi in program izvajajo z manj izobraženim kadrom, čigar glavna naloga je varovati otroka pred poškodbami. Pri bilih sredstvih je tudi rezultat boren. Menim pa, da smo v RS slednje presegli in je cilj vseh akterjev v sferi predšolske vzgoje zagotavljanje programov, ki sledijo otrokovim potrebam.

Višja kakovost pa pomeni višje stroške. Naš sistem predšolske vzgoje je zastavljen tako, da veliko večino stroškov predšolske vzgoje krijejo proračuni lokalnih skupnosti, kar pomeni, da breme zagotavljanja kakovosti nosijo pretežno občine.

Večina občin financira predšolsko vzgojo na podlagi cen, ki so jih izračunali vrtni. Kadar deluje v občini en sam vrtec, je to relativno enostavno. Kadar pa je v lokalni skupnosti ustanovljenih več vrtcev, ki so ustanovljeni kot enote pri osnovnih šolah, se zadeve zapletejo. Vrtni namreč lahko izvajajo programe za otroke prvega starostnega obdobja, drugega starostnega obdobja in kombinirane oddelke, otroci pa so razvrščeni v homogene ali heterogene oddelke. Glede na to, da so normativi za posamezne oblike programov različni in transakcijski računi za vsak zavod ločeni, je potrebno za vsak zavod in vsak posamezni program izračunati ekonomsko ceno, ki mora pokriti vse stroške delovanja vrtea. Tako lokalna skupnost na mizo dobi več različnih predlogov cen, posebej za vsak zavod in vsak program.

V tem primeru se starši pogosto pričnejo spraševati, zakaj so cene tako različne in zakaj za istovrstni program v isti občini plačajo različno ceno. To lahko sicer argumentiramo z dejstvom, da so tudi vrtni različni, da so v nekaterih programih zaposleni z več delovne dobe in višjo izobrazbo, da je strošek ogrevanja npr. odvisen od vrste ogrevanja in podobno, vendar nezadovoljstva staršev s tem verjetno ne bomo odpravili.

Težava je pred leti v posameznih občinah nastala zaradi določil metodologije za izračun cen programov v vrtnih, ki je v prehodnih določbah naložila občinam, da lahko cene za posamezni program povišajo postopoma le za 10% letno vse do 1.1.2008, ko se lahko korigirajo še za morebitno razliko. Ker so stroški rasli hitreje, ekonomske cene na enoto niso več odražale ekonomije. Da bi lahko zagotovili vrtcem sredstva za redno delo, je bilo potrebno izračunati tudi ekonomsko ceno na enoto, na podlagi te pa je kot razliko do prispevka staršev sredstva vrtcem kril občinski proračun. In naenkrat so se nekatere občine znašle pred

dejstvom, da so imele dve ceni za vsak program: eno, ki je upoštevala prehodne določbe metodologije in je predstavljala osnovo za izračun prispevka staršev, in drugo, ki je bila dejansko ekonomska cena in je zagotavljala redno delo vrtcem.

Problem lahko predstavlja tudi zavrnitev predloga povišanja cen na občinskem svetu. Občinski svetniki se lahko odločijo, da predlaganih cen ne bodo podprli. Tako se kaj lahko zgodi, da razlika med prispevkom staršev in ceno, potrjeno na občinskem svetu, ne zadošča za izvajanje rednega dela vrtcev.

V takem primeru se je kot najučinkovitejša rešitev pokazalo financiranje vrtca po namenih. Pred tem pa se je potrebno lotiti temeljite analize vseh stroškov, ki sestavljajo ekonomsko ceno. Praktično je, da občina izdelava enotne obrazce za vse svoje vrtce. Na teh obrazcih vrtci predložijo finančni načrt, ki se upošteva pri pripravi proračuna. Na podlagi finančnega načrta vrtci izračunajo tudi cene.

Cena, ki jo občinska uprava predloži v potrditev občinskemu svetu, je lahko oblikovana na podlagi povprečnih cen za istovrstne programe v občini. Na ta način se zagotovi enaka osnova za izračun plačila staršev za istovrstne programe

v občini. Ker cena temelji na povprečju, to pomeni, da bi vrtci, v kolikor bi bili financirani na podlagi tako izračunanih cen, za razliko do plačila staršev lahko prejeli preveč ali premalo sredstev glede na svoj finančni načrt. Povprečje namreč pomeni neko srednjo vrednost in tisti vrtci, katerih cene so višje od povprečnih, bi prejeli premalo sredstev, drugi z nižjimi cenami pa več. Tudi zato se je financiranje po namenih na podlagi finančnih načrtov vrtcev pokazalo kot najenostavnejša in najboljša rešitev.

Vrtci občini vsak mesec predložijo zahteve za izplačilo stroškov dela, ki so usklajeni s potrjeno sistemizacijo, na enotnih obrazcih, iz katerih je razvidna višina izplačanih plač in ostali stroški, ki izhajajo iz dela. Predložijo tudi seznam izračuna prispevkov staršev ter obračun odsotnosti in rezervacij. Materialne stroške in stroške živil prejme vrtec v obliki dvanajstin, izračunanih na podlagi finančnega načrta. Od skupnega zneska se odštejejo prispevki staršev in nakazila ostalih občin ter znesek neporabljenih živil v primeru odsotnosti.

Na ta način občina:

1. vrtcem zagotovi, da dobijo sredstva za redno delo, v skladu s finančnim načrtom
2. zagotovi večjo transparentnost pri financiranju vrtcev

3. za istovrstne programe lahko določi enake cene in tako poenoti plačila staršev

Ugotovili smo, da lokalne skupnosti lahko financirajo dejavnost predšolske vzgoje na dva načina: na podlagi izračunane cene na enoto ali po posameznih namenih. Našteli smo nekaj značilnosti obeh konceptov. V obeh primerih pa je bistvenega pomena za pregledno financiranje in obvladovanje stroškov izdelava finančnega načrta vrtca ter analiza stroškov.

Mag. Božena DEVČIČ

Ocena stanja v vrtcih v Ljubljani

V tem letu je bila Mestna občina Ljubljana v zvezi z vrtci pod izrazitim medijskim pritiskom zlasti na dveh točkah: povečanje cen v vrtcih in zagotavljanje prostih mest v vrtcih. Ocenjujemo, da to ni bilo zaradi strokovnih pomislekov. Po Pravilniku o metodologiji za oblikovanje cen programov v vrtcih se je s 1.1.2008 izteklo že enkrat podaljšano prehodno obdobje postopnega povečevanja cen programov in smo bili vsi dolžni uskladiti cene v vrtcih s stroški, ki tam nastajajo.

Vpis otrok v vrtnice narašča, ocenjujemo da v letošnjem letu poleg kakovosti v vrtcih in popularizacije le-te še zaradi povečane rodnosti in priselitev ter zaradi učinka novele zakona o vrtcih, na kar smo pristojno ministrstvo občine ves čas opozarjale. Ker gre za nadvse aktualne dogodke, bo ta članek namenjen zlasti temu področju.

Zaradi demografskih sprememb (zlasti povečanja števila rojstev, priselitev itd.) in drugih dejavnikov, ki vplivajo na potrebo po vključevanju otrok v vrtnice (npr. dnevne delovne migracije), se mestna občina v zadnjem obdobju sooča z občutnim pomanjkanjem kapacitet za izvajanje dejavnosti vrtnic, zlasti v programu prvega starostnega obdobja, medtem ko je prostora v programu drugega starostnega obdobja dovolj.

Ugotavljamo, da na trenutno pomanjkanje prostih mest vpliva tudi nepričakovana rast števila otrok, starih od 1-3 let, kar je bilo še ob pripravi strategije razvoja predšolske vzgoje v letu 2006 nemogoče predvideti. Po tedanjih uradnih demografskih podatkih smo ob zasledovanju cilja 70% vključenosti otrok v prvem in 100% vključenosti v drugem starostnem obdobju, kar bi predstavljalo najvišjo slovensko vključenost v slovenskih občinah, ob takratnem obsegu kapacitet ocenjevali, da bo dovolj prostora v vrtcih vse do leta 2013. Takrat je bilo vseh ljubljanskih otrok med 1. in 3. letom starosti približno 4.700, v vrtcih pa smo zagotavljali cca 3800

prostih mest v tem, kar je predstavljalo 81 % prostih mest za vse otroke tega starostnega obdobja. Zaradi že opisanih razlogov pa je otrok te starosti v zadnjih dveh letih 5185, kar je povečanje za 430 otrok, česar ni bilo mogoče predvideti ob znanih demografskih podatkih. Za otroke te starosti zaradi sprotnega usklajevanja potreb s kapacitetami še vedno zagotavljamo 79 % pokritost, kar glede na zastavljene cilje še vedno pomeni dovolj prostora. Ugotavljamo pa tudi, da je rast števila otrok v MOL hitrejša od rasti števila otrok na območju celotne države, kar predstavlja dodatne probleme prav v Ljubljani.

Poleg tega je v zadnjih desetih letih prišlo do bistveno večje vključenosti otrok v vrtnice, tako smo ocenjevali 65-68% vključenost generacije otrok od 1. leta do vstopa v šolo v MO Ljubljana, medtem ko je ta podatek za leto 2005 znašal 79,1% (Slovenija 63,6%), v šolskem letu 2007/2008 pa znaša že 82,5% (Slovenija 68%) - kot uresničevanje politike MOL za izboljšanje dostopnosti družin do vrtnice za otroka. Med drugim prav za povečevanje dostopnosti vrtnice daje Mestna občina Ljubljana iz svojega proračuna visoke dodatne finančne subvencije za starše, tako da starši plačujejo v povprečju 22-25% stroškov vrtnice, medtem ko bi po pravilniku Ministrstva za šolstvo in šport morali v povprečju prispevati cca 35%.

Podatki kažejo, da je bilo v vrtnice v MOL vključenih 10.719 otrok (2/2005), 11.070 (2/2006), 11.147 (2/2007) in 11.524 otrok (2/2008).

Da smo lahko zagotovili povečano vključevanje otrok v vrtec, smo od leta 2004 (651 oddelkov) do leta 2008 (697 oddelkov) povečali kapaciteto v ljubljanskih vrtcih za 46 oddelkov in s tem zagotovili dodatno vključitev več kot 800 otrok.

Poleg mreže javnih vrtcev smo spodbujali nastanek zasebnih vrtcev, katere sofinanciramo v višini 85% sredstev, ki pripadajo na otroka v javnem vrtcu. Tako je v letu 2004 delovalo pet zasebnih vrtcev z 10 oddelki, v letu 2008 pa 6 zasebnih vrtcev z 14 oddelki.

V Ljubljani se soočamo tudi s posledicami, ki jih prinaša mesto kot prestolnica Slovenije in osrednje mesto v regiji, saj se zaradi dnevne delovne migracije v vrtee vključuje tudi veliko število otrok iz drugih občin, za katere je za zagotavljanje prostih mest v vrtcih dolžna po resomi zakonodaji skrbeti občina stalnega prebivališča. Po letu 1996, ko je začel veljati Zakon o vrtcih, smo ugotavljali podinvestiranost teh občin na področju vrtcev in nikakršno pripravljenost na sodelovanje pri vključevanju otrok iz teh občin v vrtee, nakar smo bili prisiljeni v letu 2007 sprejeti pravilnik o sprejemu otrok v vrtee, ki je dal prednost otrokom iz MOL, tako kot tudi nakazuje zakon o vrtcih dolžnosti občine, da poskrbi za svoje otroke. Trenutno je teh otrok v naših vrtcih 1922 (leta 2007: 1822, leta 2006: 2007 otrok, leta 2005: 1833 otrok).

V letošnjem letu so o sprejemu otrok v prvem starostnem obdobju za naslednje šolsko leto v vseh vrtcih odločale komisije na podlagi kriterijev, opredeljenih v pravilniku, saj je število

prijav presegalo število prostih mest. V nekaterih vrtcih so komisije odločale tudi o sprejemu otrok v drugem starostnem obdobju, vendar ugotavljamo, da je v tem programu še nekaj prostih mest, tako da lahko starši vpišejo otroka na drugo lokacijo. Še zbiramo verodostojne podatke o dejanskih potrebah staršev, saj je bilo nemogoče v letošnjem letu zagotoviti enotni informacijski sistem in centralni vpis otrok, zaradi pozne uveljavitve Zakona o vrtcih. Novela Zakona o vrtcih je začela veljati, ko smo v Ljubljani z 31.3. že zaključili vpis otrok v vrtee. Čakanje uveljavitve novele zakona bi povzročilo dodatno in nepotrebno zmedo pri starših ter podaljšalo negotovost in čas čakanja na potrditev vpisa oziroma zavrnitev v poletne mesece, kar bi poslabšalo položaj družin. Le-tega načrtujemo za naslednje leto, saj prinaša zakon pravno podlago za zbiranje in obdelavo podatkov, s čimer bomo lahko uredili pregleden in enoten sistem vpisovanja otrok v vrtee. Tako bodo imele komisije za sprejem otrok v vrtee in Mestna občina Ljubljana, kot ustanovitelj vrtcev, pred odločanjem o sprejemu otrok v vrtee pregled, ali so starši posameznega otroka vpisovali v enega ali več vrtcev in starši že spomladi pridobili informacijo, ali je prostor v vrtcu oziroma v katerih vrtcih je še prosto mesto in ne bodo čakali na informacijo do poletja.

V zadnjih dveh letih je bilo pri vpisu otrok podobno stanje kot letos, s tem da so se potrebe staršev po vrtcu dokončno izkazale šele

s septembrom, saj je veliko staršev vpisalo svojega otroka zgolj za »rezervo«, v septembru pa so vstop otroka odklonili. Tako smo npr. septembra 2007 odpri en oddelek manj, kot pa jih odobrili nekaj mesecev pred tem, saj že vpisani otroci v vrtec niso prišli. Oddelek smo naknadno odpri med letom. Enako se je dogajalo eno leto pred tem.

Za zagotovitev prostih mest za otroke smo v MO Ljubljana že pred začetkom tega leta začeli pripravljati program ukrepov. Ker so vrtee lahko sprejeli samo toliko otrok, kolikor se bo jeseni z vstopom otrok v šolo sprostilo prostih mest, smo za vse otroke na čakalni listi začeli s postopki za povečanje kapacitet v vrtcih: racionalno oblikovanje oddelkov v vrtcih, preurejanje prostorov v okviru osnovnih šol, pridobivanje prostorov, ki so v preteklosti že služili za predšolsko vzgojo, nazaj v fond predšolske vzgoje (tu je problem, ker te prostore zasedajo drugi uporabniki t.i. družbenih dejavnosti), preurejanje drugih obstoječih prostorov MOL, ki bi bili primerni za vrtee, postopki za izgradnjo prizidkov pri vrtcih in postopek za razpis koncesije.

Ocenjujemo, da je v letošnjem razpisnem roku prišlo do večjega števila prijav otrok v vrtee, poleg že opisanih vzrokov, še zlasti zaradi učinkov novele Zakona o vrtcih, ki določa, da se iz državnega proračuna vrtcem zagotavljajo sredstva za sofinanciranje plačil staršev, ki imajo

v vrtec hkrati vključenega več kot enega otroka (to ni brezplačni vrtec za mlajšega otroka, saj bomo v občinah še vedno morali zagotavljati v povprečju 70 % sredstev, le razliko v povprečni višini 30 % pa bo staršem zagotavljala država), v naslednjih letih pa se bo zniževalo tudi plačilo vseh otrok, vključenih v vrtec. O predvidenih učinkih na pomanjkanje prostih mest v prvem starostnem obdobju smo pristojno ministrstvo v času priprave novele zakona vseskozi opozarjali, saj je nemogoče v nekaj mesecih zagotoviti tako velik obseg dodatnih kapacitet. Država je z nedomišljenim ukrepom občinam naložila dodatne stroške, hkrati pa občine postavila v nemogoč položaj, ko želijo starši svojo z zakonom določeno pravico izkoristiti, občine pa te pravice zaradi učinkov druge zakonodaje ne morejo zagotavljati v tako kratkih rokih.

V letošnjem letu se izkazuje slabost sistema predšolske vzgoje, ki nalaga vso obveznost in odgovornost za predšolsko vzgojo zgolj občinam, ki niso sposobne pravočasno in v zadostnem obsegu resorbirati sistemskih ukrepov - tako s postopkovnega kot finančnega vidika. Predvsem je tukaj vloga Ministrstva za šolstvo in šport, ki je predlagalo »brezplačne vrtee«, hkrati pa se le deloma vključuje v reševanje problematike, saj ne zagotavlja občinam sredstev za investicije (oziroma v izjemno majhnem odstotku); in Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, ki pa sploh ne sodeluje pri problematiki zagotavljanja prostih mest v vrtcih, kar je po našem mnenju

v nasprotju z družinsko politiko in politiko zaposlovanja staršev, zlasti žensk.

Še posebno problematičen je položaj Mestne občine Ljubljana, ki ji je bilo že v letu 2007 odvzeto skoraj 60 MIO EUR, ta situacija pa se nadaljuje tudi v letu 2008. Zaradi izredno visokega odstotka v vrtec vključenih otrok, ki je posledica pozitivnih družinskih politik in sistemskih ukrepov Mestne občine Ljubljana, je naša občina še dodatno prizadeta, saj sistemsko financiranje občin ne upošteva večje ali slabše skrbi občine za ureditev predšolske vzgoje, pač pa prinaša uravnilovko državnega povprečja. Ministrstvo za finance bi moralo korigirati formulo za izračun primerne porabe tako, da se občinam z nadpovprečnim odstotkom v vrtec vključenih otrok za vsako odstotno točko ustrezno povečajo sredstva, saj imajo le-te občine večje odhodke na investicijskem področju (začetna investicija v infrastrukturo ter redno tekoče in investicijsko vzdrževanje) in večje odhodke za financiranje programov v vrtcih. Ta sredstva se občinam naj ne krijejo iz finančne izravnave, pač pa preko neposrednih transferov.

Navedeno priča o veliki angažiranosti Mestne občine Ljubljana za zagotavljanje prostih mest v vrtcih, za uresničevanje 10. člena Zakona o vrtcih s sproženjem vseh potrebnih postopkov za še povečan obseg mreže javnih in zasebnih vrtcev in za socialni vidik vključevanja otrok v vrtee ne glede na socialni status družine, saj z visokimi subvencijami iz mestnega proračuna

plačilo vrtca za starše ohranjamo na uravnoteženi in za večino staršev primerni višini, hkrati pa vrtcem zagotavljamo pogoje za izjemno kakovostno raven. O tem dejstvu priča primerjava z drugimi občinami in visoka vključenost otrok v vrtee, nenazadnje pa tudi visok letošnji vpis.

Marija FABČIČ, načelnica OPVIŠ
Mestna občina Ljubljana

Premislek k spremembam Zakona o financiranju

Mag. Vilma MILUNOVIČ

Med osnovnimi konstitutivnimi dejavniki lokalne samouprave je sistem financiranja ena najbistvenejših komponent, ki je hkrati tudi najpogostejši vir trenj med lokalnimi oblastmi in centrom. Ustrezen sistem financiranja je bistvenega pomena za učinkovito delovanje lokalnih oblasti in hkrati za državo ustrezen vir nadzora nad celotnimi javnimi financami. Po izhodiščih teorije fiskalne decentralizacije pri redistribuciji finančnih virov med različnimi nivoji oblasti sledimo tako načelu vertikalne izenačenosti, ki predpostavlja sorazmernost razpoložljivih virov glede na naloge in obveznosti, ki so poverjene nižjim nivojem oblasti, ter hkratni zagotovitvi horizontalne izenačenosti, ki pomeni vsem enotam lokalne ravni zagotoviti enake možnosti za učinkovito zadovoljevanje potreb svojih občanov. Ker je praktično nemogoče zagotoviti tako idealno razporeditev izvirmih virov, ki bi hkrati zadostile obema izhodiščema fiskalne decentralizacije, se sistemi financiranja dopolnjujejo s finančnimi transferji države tam, kjer nivo izvirmih virov občinam ne zagotavlja enakega izhodišča. Iz podanega uvoda je razvidno, da je že po teoriji urejanje teh vprašanj kompleksno, kar konkretne družbene razmere in nasprotja interesov še dodatno pregreva. Tudi mednarodne primerjave pokažejo, da so ureditve financiranja lokalnih skupnosti v posameznih državah različne, tako kot se razlikujejo tudi sistemi ureditve lokalne samouprave. Pri tem je še spoznan nek idealen model sistema financiranja, ki bi deloval kot čarobna paličica.

Obstajajo pa enotna teoretična izhodišča zasnove modelov financiranja nivojev oblasti pod državno ravniyo, ki zagotavljajo doseganje ciljev decentralizacije. Ta slonijo na dodelitvi lastnih fiskalnih virov v sorazmerju s pristojnostmi in na avtonomni uporabi teh virov ob recipročno vgrajenih mehanizmih nadzora nad uporabo javnih sredstev. Prav tako obstajajo usmeritve mednarodnih organizacij o oblikovanju sistemov financiranja, med katerimi izpostavljamo načela Evropske listine o lokalni samoupravi, ki še dodatno razčlenijo zgornja teoretična izhodišča s poudarkom na principih samofinanciranja, fleksibilnosti virov in možnosti dostopa do trga kapitala, dodatnosti in solidarnosti ter načelu posvetovanja s tistimi, ki jih take odločitve tangirajo. Na teh

osnovah velja pregledati tudi konkretno zakonsko besedilo, analizirati učinke predlaganih sprememb in presojeti, ali gremo v pravi smeri.

Izhajajoč iz osnovnih demokratičnih načel in priporočil Sveta Evrope, ki zavezujejo države, da se pri ureditvah, ki bi lahko bistveno prizadeli občinske finančne vire, primerno posvetujejo z lokalnimi oblastmi, pričakujemo v prvi vrsti partnerski dialog z državo. Tako posvetovanje pa ni možno, če ena stran nima enakopravnega statusa in ne razpolaga s ključnimi relevantnimi informacijami, kar podatki o učinkih in posledicah sprememb predlaganega zakona zagotovo so.

V Skupnosti občin smo pri obravnavi zadnjih sprememb Zakona o financiranju občin izpostavili predvsem neustrezen odnos predlagatelja do občin oziroma združenja. Ugotavljamo, da je bilo sicer nekaj podanih pripomb Skupnosti občin Slovenije v predlogu sprememb zakona upoštevanih, vendar smo posebej izpostavili, da ni mogoče resno in strokovno obravnavati predlaganih zakonskih sprememb brez ustreznih finančnih podatkov oziroma izračunov glede učinka in posledic predlaganih sprememb za občine. Tak pristop občinam oziroma združenju ne omogoča enakopravne vključitve v razpravo. Ob nepoznavanju učinkovanja zakonskih dopolnitev, nerazumljivosti in nekonsistentnosti terminologije besedila zakona, na kar smo opozorili že pri sprejemanju osnovnega zakona, lahko ta zakon označimo s pojmom prava »črna skrinjica«. In le špekuliramo lahko, kaj so razlogi za to, da se predlagatelju ni zdelo potrebno podati podatke in ustrezne izračune: ali se to državi res ne zdi potrebno, ali se podatki skrivajo z namenom oslabitve nasprotne strani, ali konkretnih izračunov sploh ni, ali ... Glede na to, da se v svojih usmeritvah naša država zavzema za odprto, transparentno, učinkovito in demokratično delovanje, navedenega pristopa ne moremo šteti za ustreznega. Tako lahko povzamemo, da Predlog sprememb in Dopolnitev zakona o financiranju občin, ki je vložen v državnozbornsko proceduro v aprilu letos ni bil obravnavan v duhu partnerskega dialoga med lokalno in državno ravniyo oziroma med asociacijami, ki v tem procesu zastopajo občine.

Kot temelj finančnega sistema lokalnih oblasti so v teoriji, v mednarodnih usmeritvah in v naši ustavi opredeljeni lastni viri. Teorija fiskalne decentralizacije predpostavlja avtonomnost nižjih nivojev oblasti pri uporabi razpoložljivih virov kot tudi pri predpisovanju lastnih davkov. Tako lahko občine »svoje« vire prilagajajo svojim potrebam. Med lastne vire se po teh izhodiščih štejejo tisti viri, za katere imajo lokalne skupnosti pravico določati davčno osnovo ali davčno stopnjo ter s tem vplivati na njihov dotok, kot tudi na drugi strani samostojno razpolagati z njihovo uporabo. Namen take razporeditve davčnih virov je doseči, da so lokalne oblasti motivirane za izkoriščanje njihovega potenciala glede na naraščajoče potrebe v svoji sredini ter hkrati odgovorne za njihovo uvedbo in uporabo.

Upošteva se navedeno in to kar nam ponuja predlog zakona, lahko povzamemo, da predlagane spremembe ne krepijo finančne avtonomnosti občin, saj ne zagotavljajo občinam izvirnega vira. Predlagani sistem temelji zgolj na prerazporejanju od države določene kvote denarja iz dohodninskega vira z centralne na občinsko raven. Tako postaja dohodninski vir, ki je bil do sedaj (do leta 2006) vsaj glede pripadnosti v celoti občinski, le še osnova za rezanje državnega kolača v obliki

splošnega transferja občinam (oziroma predhodno imenovane glavarine), določenega na osnovi višine povprečne porabe. Občine na višino tega priliva (oz. vira) nimajo vpliva, zraven pa še ne razpolagajo z nobenimi podatkovnimi bazami o tem viru. Ne glede na to, da predlagatelj več ne uporablja pojma glavarina, ima vir, kot je predlagan, še vedno značaj splošne dotacije, ki jo občinam razporeja država na administrativen način, ki kot tak ne more doseči zelenih učinkov decentralizacije. Tak sistem namreč ne uspe zagotoviti občinam motivacijskega mehanizma za učinkovitejše reševanje lokalnih javnih problemov, ki je eden od osnovnih namenov decentralizacije upravljanja javnih zadev. Podobno svojstvo imajo predvideni viri za sofinanciranje investicij, ki občinam predstavljajo izdatke za obvezne zakonske naloge delovanja javnih služb, a jih država dodeljuje občinam kot namenski državni transfer in torej omejuje avtonomnost občin na strani porabe. Ob takem pristopu uniformiranja primerne višine porabe za izvajanje zakonskih nalog in le delnem zajemanju dejanskih stroškov, ki ne pokrivajo investicijskih izdatkov, se občinam posledično znižuje primerna poraba. Navedeno pa dolgoročno vodi v zniževanje razpoložljivih sredstev kot tudi zožuje možnost avtonomnega odločanja o virih.

Z navedeno ureditvijo država sicer ureja dejanski problem horizontalnega davčnega neravnotežja med občinami, oddaljuje pa se od osnovnih predpostavk in načel financiranja občin po določilih ustave in Evropske listine o lokalni samoupravi, ki jo je naša država ratificirala že pred desetletjem. S tem pa se naš sistem tudi oddaljuje od načel fiskalne decentralizacije, ki predpostavlja ekonomsko in finančno avtonomnost lokalnih oblasti kot osnovni vzvod za učinkovito upravljanje na lokalni ravni. Na navedena razhajanja smo ob številnih pripombah opozarjali že pri sprejemanju osnovnega zakona v letu 2006. Konec leta 2007 je v svoji odločbi z podobnimi utemeljitvami to ugotovilo tudi Ustavno sodišče, ki je na predlog štirih občin, ki so z uveljavitvijo novega zakona dejansko prejele celo znižan obseg sredstev iz dohodnine, ugotovilo neskladnost zakona in predlagatelju naložilo, da v roku enega leta te neskladnosti odpravi.

Ustavno sodišče je potrdilo »pritožiteljicam« z ugotovitvijo, da nov Zakon o financiranju občin ne sledi ustavnim določbam. Ta v 142. členu določa, da se občina prvenstveno financira iz lastnih virov in da le tistim občinam, ki zaradi slabše gospodarske razvitosti ne morejo v celoti zagotoviti opravljanja svojih nalog, država v skladu z zakonskimi načeli in merili zagotavlja dodatna sredstva. S tem je poudarilo, da ustava načelo samofinanciranja postavlja kot temelj finančnega sistema lokalnih oblasti, kar v osnovi opredeljuje razmerja med državo in lokalnimi oblastmi pri urejanju vprašanj financiranja. Zato je Ustavno sodišče naložilo zakonodajalcu, da to upošteva kot pravilo pri oblikovanju finančnega sistema lokalne ravni. V svoji odločbi Ustavno sodišče ugotavlja, da »odstopljeni viri niso viri, ki jih občina ustvari sama, in jih zato ni mogoče šteti za lastna sredstva občin«. V svoji obrazložitvi sistem, ki temelji na odstopljenih virih šteje za neustrezen, saj ustvarja pretežno odvisnost občin od sredstev državnega proračuna, kar je v neskladju z zahtevo po finančni avtonomiji občin, ki izhaja iz 142. člena ustave ter zahtevo po funkcionalni samostojnosti občin, ki izhaja iz 140. člena ustave.

Povzamemo torej lahko, da je Ustavno sodišče v svoji odločbi izpostavilo, da mora zakonodajalec zagotoviti občinam ustrezne lastne vire sredstev, o katerih občina sama odloča in ki bodo sorazmerni nalogam in obveznostim občin ob ustrezni odgovornosti občin za svoje delovanje. Predlagane dopolnitve Zakona o financiranju občin teh izhodišč ne zagotavljajo, saj ne opredeljujejo nikakršnega izvirnega občinskega davka. Sistem ostaja na administrativnem prerazporejanju virov z državne na občinsko raven in tako občinam še dalje zagotavlja večinski del virov v obliki uniformiranih državnih tranferjev.

Pred nami je torej vprašanje ali predlagane dopolnitve zakona o financiranju občin upoštevajo te usmeritve in odpravljajo neskladnost zakona z ustavo? Pri tem ne smemo pozabiti še na jutrišnje razmere financiranja občin, ko bo država uvedla še novo obdavčitev nepremičnin in s tem ukinila nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč, ki sedaj predstavlja edini pravi davčni vir občine? Kaj bo takrat še ostalo občini kot izvorni vir razen občinskih taks? Kolikšna bo potem finančna avtonomnost občin? Ali to ne vodi v popolno odvisnost od države?

Zavedamo se, da je materija takega zakona kompleksna in da pripravljavci opravljajo zahtevno strokovno delo. Prav zato in ob upoštevanju odločbe Ustavnega sodišča pa pričakujemo, da se predlagatelj sprememb in dopolnitev v konstruktivnem dialogu z občinami, na katere se te spremembe nanašajo, loti dograjevanja sistema financiranja in na tej osnovi potrebnih dopolnitev zakonskih členov.

Ker predstavlja lokalna samouprava pomemben del javne uprave in s tem učinkovite države, je država hočeš nočeš zainteresirana, da ta njen del deluje učinkovito in odgovorno. Zato utemeljeno pričakujemo, da načelom Evropske listine o lokalni samoupravi in ustavni usmeritvi sledi ustrezna zakonska ureditev financiranja občin, ki bo krepila finančno avtonomnost občin in ne obratno.

Prečiščeno besedilo predpisa

V okviru strokovne pomoči občinam, ki jo izvajamo v Službi Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, se med vašimi vprašanji najde tudi prošnja za pojasnitev priprave prečiščenega besedila predpisa/akta občinskega sveta. V zadnjem času je teh prošenj več, mogoče zaradi tega, ker ste v občinah pozorni na dejstvo, da je skoraj v vsaki številki Uradnega lista RS objavljeno katero izmed uradnih prečiščenih besedil zakonov. Zato bom v tokratnem, že tretjem, prispevku na temo organizacije in delovanja občinskega sveta pojasnila pomen prečiščenega besedila splošnega akta.

Pri namenu prečiščenega besedila predpisa, ki ga je sprejel občinski svet, ločimo dvoje:

- zagotovitev informacije javnega značaja o delovnem področju organa
- lažjo uporabo predpisa, ki je zaradi sprejetih obsežnejših sprememb in dopolnitev nepregleden.

Prečiščeno besedilo kot informacija javnega značaja

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja¹ določa v 1. točki prvega odstavka 10. člena, da je vsak organ dolžan posredovati v svetovni splet prečiščena besedila predpisov, ki se nanašajo na delovno področje organa, povezana z državnim registrom predpisov na spletu. Način in vrste informacij javnega značaja, ki se posredujejo v svetovni splet, določa Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja², ki v 8. členu določa prečiščena besedila predpisov. Za občine je predpisano, da uprave lokalnih skupnosti posredujejo v svetovni splet uradna oziroma neuradna prečiščena besedila veljavnih predpisov njihove lokalne skupnosti in register predpisov lokalne skupnosti. Organi skupaj z objavo neuradnih prečiščenih besedil predpisov obvezno in kot pogoj za dostop do besedila

navedejo, da gre za neuradno prečiščeno besedilo, ki predstavlja zgolj informativni pripomoček.

Iz te določbe je jasno razvidno, da objava prečiščenega besedila služi kot informacija občanom. Občine na različne načine informirajo prebivalce o svojem delu, o delu organov ter o sprejetih predpisih. Ker se predpisi spreminjajo, je občanom gotovo lažje slediti prečiščenemu besedilu, ko ta predpis zaradi kateregakoli razloga potrebuje. Koliko pa se ta določba uredbe izvaja v praksi, se lahko ugotovi na uradnih spletnih straneh občin. Če naključno izberemo nekaj občin, lahko na njihovih spletnih straneh vidimo, da so statuti občin in poslovniki občinskih svetov praviloma objavljeni v uradnih prečiščenih besedilih.

Neuradno in uradno prečiščeno besedilo

Pri pripravi prečiščenega besedila predpisa je treba najprej razlikovati med neuradnim in uradnim prečiščenim besedilom. Uradno prečiščeno besedilo je pripravljeno po postopku, kot ga določa poslovnik občinskega sveta, je potrjeno na občinskem svetu ter objavljeno v uradnem glasilu občine. Z objavo v uradnem glasilu postane predpis veljaven in se ga kot takšnega tudi uporablja.

¹ Zakon o dostopu do informacij javnega značaja - uradno prečiščeno besedilo (ZDIJZ-UPB2, Uradni list RS, št. 51/06).

² Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/05 in 119/07).

Neuradno prečiščeno besedilo, ki je sicer ponavadi pripravljeno v skladu s pravili, ki veljajo za pripravo uradnega prečiščenega besedila, pa je zgolj pripomoček za lažjo uporabo pravnega predpisa in se ga ne sme navajati kot uradni pravni vir. Tako besedilo mora biti vedno označeno kot »neuradno prečiščeno besedilo«, da ne bi prišlo do zavajanja pri njegovi uporabi. V Službi Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko se pri strokovni pomoči občinam večkrat znajdemo v situaciji, da nas v občinah prosite za strokovno pomoč pri kakšnem problemu, pri tem pa v dopisu (ali nam ga pošljete v prilogi) navedete neuradno prečiščeno besedilo statuta ali poslovnika. To je temeljna napaka pri uporabi pravnega vira. Kadarkoli se sklicujemo na pravni akt, ki je v prečiščeni obliki, se lahko nanj sklicujemo le, če je to uradna objava.

Katere akte določiti v uradnem prečiščenem besedilu?

Če se takoj navežem na prejšnji odstavek, se v občinah praviloma v uradnem prečiščenem besedilu objavljata statut in poslovnik. Prvič zato, ker je statut temeljni splošni akt občine, ki določa načela za organizacijo in delovanje občine. Vsi splošni akti občine se v preambuli

sklicujejo na določbo/določbe statuta. Statut občine je akt v spreminjanju, saj ga je potrebno ustrezno uskladiti z vsako spremembo zakonodaje, predvsem Zakona o lokalni samoupravi, ki se nanaša na vsebino, ki mora biti določena v statutu. Enako velja za poslovnik občinskega sveta, ki je »vsakdanji priročnik« za njegovo delovanje. Predstavljajte si, da bi imeli med sejo občinskega sveta pred seboj osnovno besedilo poslovnika z vsemi njegovimi spremembami in dopolnitvami! Menim, da je primerno, da se statut in poslovnik po vsaki spremembi in dopolnitvi pripravita in nato objavita v uradnem prečiščenem besedilu.

Razmisliti je potrebno, katere druge akte bi bilo primerno objavljati v uradnem prečiščenem besedilu. To je lahko akt, ki je zaradi številnih vsebinskih sprememb in dopolnitev bistveno spremenjen in nepregleden, se ga pa veliko uporablja. Iz svoje prakse lahko ugotovim, da bi bil primer takšnega akta občinski pravilnik o načinu in višini določanja plač in plačil občinskih funkcionarjev in nagradah članov delovnih teles občinskega sveta. To je akt, ki je prav tako ves čas »v uporabi«, saj ga pri svojem delu potrebuje tako KMVVI kot občinska uprava, pa še usklajevati ga je potrebno sproti z novostmi v zakonodaji. Drug tak primer je vrsta katerega izmed prostorskih aktov, sprejetega za

daljše časovno obdobje, ki pa se večkrat na leto spreminja in dopolnjuje.

Kot splošno določbo bi veljalo v poslovnik občinskega sveta zapisati, da je obveznost objave uradnega prečiščenega besedila statuta in poslovnika po vsaki njegovi spremembi oz. dopolnitvi. Glede ostalih splošnih aktov pa bi bila primerna določba, da se po sprejetju sprememb in dopolnitev akta, ki spreminja oziroma dopolnjuje najmanj eno tretjino njegovih členov, pripravi uradno prečiščeno besedilo tega splošnega akta.

Priprava uradnega prečiščenega besedila

Tako kot pri pripravi splošnih aktov veljajo tudi pri pripravi prečiščenega besedila nomotehnična pravila, torej strokovna pravila priprave akta. Pri izdelavi teh pravil je bilo največ narejenega v Službi Vlade RS za zakonodajo, kjer so strokovnjaki s področja priprave predpisov napisali pripomoček Nomotehnične smernice, ki vsebuje tudi poglavje o prečiščenih besedilih zakonov. Pravila in navodila, zapisana v tem poglavju, so sicer pripravljena na modelu zakona, vendar so to temeljna pravila, strokovna in kvalitetna, ki so vam lahko v pomoč pri pripravi prečiščenih besedil občinskih aktov.

Potrditev uradnega prečiščenega besedila

Postopek v zvezi z uradnim prečiščenim besedilom mora določiti poslovnik občinskega sveta. Prečiščeno besedilo pripravi statutarno-pravna komisija, potrdi pa ga občinski svet. »Potrditev« občinskega sveta je nujna, če želimo imeti uradno prečiščeno besedilo in ga objaviti v občinskem uradnem glasilu. O uradnem prečiščenem besedilu odloča občinski svet brez obravnave po enostopenjskem postopku, nato pa se ga objavi v občinskem uradnem glasilu.

Neža VODUŠEK, univ.dipl.pравница
Sekretarka v Službi Vlade RS za lokalno
samoupravo in regionalno politiko

Finančna usoda javnih zavodov - dvoživk

Lani sprejeti Zakon o financiranju občin, letos sprejeti Zakon o varstvu kulturne dediščine in obravnava paketa pokrajinske zakonodaje so pri občinah med drugim vzbudili pozornost na finančno usodo javnih zavodov v kulturi, tako imenovanih »dvoživk«. Gre za skupino 37 javnih zavodov, pretežno muzejev in galerij, a tudi nekaj gledališč, katerih dovršen del je mogoče ob državnih zavodih uvrstiti v samo hrbtnico slovenske institucionalne kulture.

Najprej o nenavadni literarni oznaki »dvoživke«. Ob prelomu družbenega sistema konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja so v krogih tedanje samoupravne Kulturne skupnosti Slovenije in ob asistenci oblasti sprejeli odločitev, da se pri določenem naboru javnih zavodov v kulturi poveča delež financiranja s strani države in zmanjša delež financiranja s strani lokalnih skupnosti. Osnovni namen - ob pričakovanju določenih negotovosti poskrbeti za bolj trden vir pri zagotavljanju stabilnosti delovanja teh institucij. Posledici: Slovenija je kljub družbenim spremembam in predvsem gospodarskim pretresom ohranila relativno dobro delujočo strukturo javnih zavodov - izvajalcev na področju kulture, na drugi strani pa Republika Slovenija, v tem primeru Ministrstvo za kulturo, še danes v celoti ali vsaj v prevladujočem deležu financira javno službo tovrstnih javnih zavodov, občine pa ostajajo ustanoviteljice in opravljajo ključno vlogo pri upravljanju zavodov in kadrovanju direktorjev.

Od sprejema zakona o zavodih leta 1991 in nato področnih zakonov o uresničevanju javnega interesa za kulturo v letih 1994 in 2002 naprej načeloma velja, da mora ustanovitelj prevzeti v polni meri vse pravice

in obveznosti do svojih zavodov. Zgoraj omenjena dvojnost namreč občasno povzroča probleme tudi v praksi delovanja zavodov, zato je Ministrstvo za kulturo konec devetdesetih dvakrat poizkusilo prenesti polno odgovornost ustanoviteljstva, torej tudi odgovornost za pretežni del financiranja iz javnih sredstev, na občine ustanoviteljice. Po pritožbi nekaterih občin na Ustavno sodišče RS je bila namera zavrnjena, predvsem zaradi nespoštovanja samoupravnega položaja lokalnih skupnosti ter zaradi dejstva, da bi kljub povečanemu deležu dohodnine kot vira za občinske proračune v posameznih občinah prenos zavodov v njihovo finančno odgovornost občine dodatno finančno obremenil.

Zato se je ta problem skušalo reševati tudi po letu 2000, in sicer najprej v okviru Zakona o financiranju občin, ki je predvidel, da s 1.1.2009 oziroma z začetkom proračunskega leta, v katerem začno delovati pokrajine, država preneha v večinskem deležu financirati javno službo občinskih javnih zavodov v kulturi. Tudi če pustimo v nemar dejstvo, da bi lahko občine sprožile ustavno presojo določb tega zakona, je akutnost finančnega problema občin ustanoviteljic zavodov s seznama dvoživk povezana z uvedbo pokrajin. Uvedba pokrajin še letos bi na tem področju pomenila,

da bi za vse te zavode država prenesla finančna sredstva v dosedanjem obsegu na pokrajine, s pričakovanjem, da bi pokrajine namesto države opravljale financiranje naprej, hkrati pa se z občinami dogovarjale o morebitnih statusno-pravnih spremembah konkretnih javnih zavodov: ali sporazumnem prenosu ustanoviteljstva na pokrajine, ali vzpostavitve soustanoviteljstva ali pač ohranitev »dvoživkarstva« občinjskih javnih zavodov. Če pa se pokrajine vzpostavijo kasneje, potem bi po Zakonu o financiranju občin veljala obveza države, da dotlej te zavode financira enako kot doslej - do leta, ko začno pokrajine delovati.

Pogojnik v zgornjem stavku je posledica sprejema novega Zakona o varovanju kulturne dediščine letos februarja, ki določa, da država podeli izbranim občinskim muzejem in galerijam status pooblaščenih in jim v takem primeru financira 80% vseh stroškov delovanja muzejev pri opravljanju javne službe. S sprejemom tega zakona zato za pooblaščen in za nepooblaščen muzeje in galerije prenehajo veljati določbe Zakona o financiranju občin, ostanejo pa do oblikovanja pokrajin v veljavi za gledališča. S tem se za občine, ki so ustanoviteljice gledališč, do neke mere zmanjša finančni del problema, povezan z dejstvom, da že imajo vsaj v grobem načrtovano porabo

svojih proračunskih sredstev tudi v prihodnjih letih.

Ker ne želimo ugibati, kako se bo časovno razpletla zgodba s pokrajinami, se osredotočimo na uresničevanje tistih določb Zakona o varstvu kulturne dediščine, ki govore o občinskih muzejih in galerijah, najsi bodo pooblaščen za izvajanje državne javne službe na svojem področju in območju ali pa ne. In to z dveh vidikov: vsebine in časovnice procedur ter ocenitve finančnih posledic za občine.

Zakon o varstvu kulturne dediščine v oddelku o javni službi muzejev določa, da država zagotavlja izvajanje javne službe muzejev z ustanavljanjem državnih muzejev ali pa s financiranjem drugih muzejev, ki opravljajo državno javno službo, ki se vpišejo v razvid (87. člen). Nedržavni muzeji lahko opravljajo državno javno službo ob določenih strokovnih pogojih, s pridobitvijo pooblastila preko javnega razpisa (95. člen), pri čemer jim država plača 80% vseh stroškov delovanja, pri čemer bodo opravila opredeljena v pravilniku o vpisu v razvid muzejev in pridobitvi pooblastila za izvajanje državne javne službe v muzejih (93. člen). Pooblastilo se obnavlja po treh letih veljave. Ministrstvo za kulturo je pri koncu

strokovne priprave podzakonskih predpisov, ki bodo specificirali vse potrebne postopke in pogoje ter natančno opredelili elemente za izračun sredstev. Vzporedno se oblikuje službo za premično dediščino in muzeje, ki bo locirana v enem od državnih muzejev, kot strokovno telo, ki bo, med drugimi nalogami, strokovno svetovalo ministru o podelitvi pooblastil. Predvideno je, da naj bi se omenjeni predpisi sprejeli in služba oblikovala do konca junija letos. S tem bo omogočena objava javnega razpisa poleti letos in sprejem odločitev o podelitvi pooblastil izbranim muzejem jeseni. Celoten sistem bo tako začel delovati s proračunskim letom 2009.

Posledice: na dolgi rok se bo izboljšala javna muzejska služba, a na že zelo kratek rok se bodo ponekod povečala finančna bremena občin - ustanoviteljice muzejev in galerij, ki jih doslej v praktično polnem obsegu financira država. Ministrstvo za kulturo je v letu 2007 za 32 takih javnih zavodov namenilo skupaj 13.840.000 evrov. Nemogoče je že pred postopkom podelitve pooblastil zanesljivo napovedovati, kateri muzeji in galerije bodo izbrani, in kako se bo to odražalo na proračune posamičnih občin, a v celoti vzeto bo država iz svojega proračuna za občinske muzeje in galerije v prihodnje namenjala nekaj manj denarja, preko razpisov za projekte pa bo lahko tudi malo drugače razporejen. Zato je sedaj skrajni čas, da se v pripravo dokumentov pritegne tudi strokovna telesa obeh skupnosti občin na eni strani in na drugi, da občine - ustanoviteljice v stikih s stroko začno soočanje z možnostjo, da bodo njihovi muzeji morda potrebovali več občinskih sredstev oziroma da je zanje treba najti druge sprejemljive in izvedljive rešitve. Prišel je čas za trezno analizo, pobudo in sodelovanje, kjer bodo občine kot ustanoviteljice morale prevzeti precej bolj aktivno vlogo kot doslej.

Ciril BAŠKOVIČ
Ministrstvo za kulturo

Nova čudežna besedna zveza: strukturirani dialog

Mladinski dogodek, ki ga je aprila 2008 organiziral Ministrstvo za šolstvo in šport v sodelovanju z ostalimi akterji na področju mladine v Sloveniji kot del aktivnosti predsedujoče države Svetu EU, je v širšo slovensko javnost prinesel besedno zvezo: strukturirani dialog (na področju mladine). To je proces participacije mladih pri oblikovanju ukrepov mladinske politike na evropski ravni, ki se je uveljavil na pobudo Evropske komisije v zadnjih dveh letih.

Bistvo strukturiranega dialoga na področju mladine v Evropi je njegova poudarjena vertikalna razsežnost. Izhajal naj bi iz razprav mladih na lokalnih in regionalnih ravneh, ki naj bi se nadaljeval na nacionalnih ravneh ter se končal na evropski ravni. Njegovi rezultati naj bi pomagali identificirati tako potrebe za lažjo integracijo mladih v družbo kot tudi nakazovali smer ukrepov, ki naj se zagotovijo v okviru javnih politik za doseganje tega cilja.

Toda bistvo je tudi v dvojnosti pričakovanih učinkov. Na eni strani je namen doseči čim več vključenih mladih, ki oblikujejo in izražajo svoja mnenja. S tem se želi zagotoviti čim večja legitimnost. Na drugi strani sodelovanja v teh razpravah predstavlja soočenje različnih mnenj in potreb, njihovo razvrščanje ter iskanje najmanjšega skupnega imenovalca - učno izkušnjo aktivnega državljanstva. S tem je tudi ta proces umeščen med oblike mladinskega dela, pri čemer je pot do cilja namenjena tako doseganju samega cilja kot tudi nizu učnih izkušenj za krepitev osebnih kompetenc udeležencev, še posebno na področju učenja za aktivno državljanstvo.

Seveda proces vključuje tudi dialog z »drugo stranjo«, ki so v tem primeru predstavniki Evropske komisije ter držav članic EU odgovornih za razvoj javnih politik, z namenom integracije mladih v družbo. Vendar ta soočenja niso namenjena soodločanju, gre za posredovanje stališč in predlogov, njihovo argumentiranje ter dokazovanje s primeri dobre prakse. Mnenje mladih ima svoj prostor, da se izrazi, toda odgovornost nosilcev javnih funkcij je tudi v tem, da poskušajo argumentirano odgovarjati na izražene pobude mladih.

Slovenske bližnjice v nebesa

Slovenska pot k udeležbi mladih v političnem in družbenem življenju se vedno znova najraje zateka k svojemu modelu, ki jo najbolje predstavlja študentska organiziranost. Močna institucija - čeprav manj kot včasih - ne potrebuje širokega sodelovanja in stalnega vključevanja študentov. Vsakoletne študentske volitve s skromno udeležbo so edina demokratična legitimacija institucije, medtem ko je razlog za sodelovanje posameznikov in posameznic v strukturi vse prevečkrat postranski »zaslužek«, in sicer od študentskih parlamentarcev do »članov koalicije študentske vlade«. In že vrabci na strehah čivkajo o tem, da bi se brez izplačevanja »nadomestil za izgubljeni čas« zmanjšal tudi interes za sodelovanje v tej strukturi.

Brez dvoma, takšna slovenska pot je učinkovita, ko gre za doseganje ciljev, toda njena učna vrednost, ki bi spodbujala in krepila odgovornost čim več študentov za sodelovanje pri upravljanju družbe, je zelo zelo majhna. Predvsem je s stališča učenja za sodelovanje pri upravljanju demokratične družbe problematična »finančna nagrada« za aktivnejšo vlogo v tej zgodbi. Ta naj bi potekala v okviru »prostovoljnih aktivnosti mladih«, ki se zavedajo svoje odgovornosti za upravljanje družbe in so pripravljene tudi dati svoj osebni prispevek. Ta model se počasi širi tudi na druge organizacije mladih, saj vse več članskih organizacij uporablja takšno ali drugačno izplačevanje »nagrada« ali »nadomestil« svojim najaktivnejšim članom. V kontekstu učenja aktivnega državljanstva to pomeni stanje, v katerem bomo za sodelovanje na volitvah volivcem izplačevali »nadomestilo« za porabljen čas, z namenom sodelovanja pri upravljanju družbe. In le v razmislek: v Belgiji se seveda svobodno odločaš, ali greš na volitve ali ne. Toda če ne greš, plačaš. Znesek niti ni tako pomemben.

Posebnost slovenske bližnjice je tudi poskus formuliranja interesov mladih kot politične stranke in iskanje poti za sodelovanje mladih pri upravljanju družbe na ta način. Morda je razumljiva, saj v Sloveniji ni veliko participativnih modelov sodelovanja posameznih interesnih skupin pri upravljanju družbe, tiste, ki so, pa tudi ne dajejo pravega občutka vklju-

čenosti in upoštevanosti pri sprejemanju ukrepov javnih politik na posameznem področju.

»Podrejenost upravljanja družbe kapitalu«

Tudi v Sloveniji se krepi mnenje, da ima kapital vse večji vpliv na sprejemanje odločitev v okviru javnih politik. Da so ljudje vse bolj pozabljeni. S tem se je mogoče strinjati, toda ključno je tudi vprašanje, kaj naredimo, da bi bilo drugače. In ravno »komercializacija« sodelovanja v društvih in drugih članskih organizacijah utira prostor, v katerem kapital prevladuje nad drugimi potrebami družbe. V mladinskih organizacijah, ki naj bi bile deležne podpore v okviru javnih politik le zaradi svoje vloge pri integraciji mladih v družbo ter zaradi izvajanja procesov, ki omogočajo učne izkušnje, še posebej ko govorimo o aktivnem državljanstvu ali državljanski vzgoji, je takšno nagrajevanje v popolnem nasprotju s tistim, za kar naj bi bile deležne podpore javnih politik. Zgovorno o vse večjem uveljavljanju »plačanega družbenega angažiranja« v Sloveniji govorijo tudi prizadevanja, da bi se uredilo vprašanje »nagrada« prostovoljcem, ki so več kot samo povračilo dokumentiranih stroškov.

Poudarek participativnih procesov

S poudarjanjem pomembnosti procesne razsežnosti participacija sledi razvoju družbe. Ta prinaša spremembe in fragmentacijo interesnih skupin, zato nam poudarek na participativnem procesu omogoča predvsem večjo fleksibilnost in različnost, ki naj bi omogočila vključevanje najrazličnejših skupin mladih. Vendar poudarjanje procesa ne pomeni, da so tradicionalne participativne strukture na stranskem tiru. Zagotovo lahko izgubijo svoj razlog obstoja, če se ne bodo soočile z izzivom najti ustrezno vlogo znotraj procesa. Pred tem izzivom je tudi Mladinski svet Slovenije in njegove organizacije - članice. Tisto, kar vsak proces, ki želi biti dolgoročen, zares potrebuje, je okostje, ki mu zagotavlja dolgoročnost. In postati takšno okostje je izziv tudi za Mladinski svet Slovenije.

Janez ŠKULJ
Direktor Nacionalne agencije EU programa
Mladi v Akciji - Zavod MOVIT

Nove pristojnosti občinskih redarjev

Dne 30. 4. 2008 je pričel veljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti cestnega prometa (v nadaljevanju: ZVCP-1E), ki je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 37/2008. Poleg drugih novosti je s tem zakonom občinskim redarjem dana pristojnost da:

- urejajo in nadzirajo promet na cestah subjektov samoupravnih lokalnih skupnosti in državnih cestah v naselju ter
- opravljajo nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovno dokumentirajo.

S širitvijo¹ pristojnosti se je občinskim redarjem povečalo območje in vsebina delovanja ter s tem soodgovornost za stanje prometne varnosti v lokalni skupnosti. Pred zadnjo spremembo zakona so redarji opravljali nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v območju umirjenega prometa in območju za pešce.

V času priprav ZVCP-1E, zlasti pa v razpravi v Državnem zboru Republike Slovenije so se pojavljale različne dileme in razlage pojma "nadzor". Nekateri so v svojih razpravah zelo široko razlagali ta pojem in trdili celo, da bodo redarji po novem opravljali enak nadzor cestnega prometa, kot ga sedaj opravljajo policisti. Ti pomisleki so se pojavljali zlasti pri razlagi nove prve alineje, ki poleg lokalnih cest uvaja nadzor redarjev tudi na državnih cestah v naselju. Če na hitro in nekritično preberemo tretji odstavek² 14. člena Zakona o varnosti cestnega prometa (v nadaljevanju: ZVCP), bi lahko ta pojem dejansko razumeli v smislu splošnega nadzora. Toda pri novi prvi alineji gre vendarle za drugačno pristojnost redarjev in se v ničemer ne prepleta s pristojnostmi policije.

V 11. členu ZVCP (policijska pooblastila) je izrecno zapisano, da policisti pri opravljanju nalog iz 10. člena tega zakona neposredno nadzirajo in urejajo promet na javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, nadzirajo stanje in prevoznost teh cest, vozila, tovor v in na vozilih, voznike in druge udeležence v cestnem prometu. Bistvena razlika med pristojnostjo

policije in redarjev je ravno v neposrednem nadzoru. Neposreden nadzor imajo po tem zakonu samo policisti, ne pa tudi redarji. Zato je tudi nova peta alineja zapisana tako, da redar ugotavlja kršitve s pomočjo samodejne naprave za nadzor prometa (stacionarni radar), policisti pa lahko uporabljajo tudi druge radarje za nadzor prometa.

Po noveli ZVCP-1E ni mišljeno, da bi redarji na vseh cestah v naselju križem ustavljali in nadzirali voznike, ki se vozijo po teh cestah, in opravljali neposredni nadzor nad njimi. Po mojem mnenju bo v bodoče prioriteta redarjev ugotavljanje kršitev pri t.i. mirujočem prometu (ustavljanje in parkiranje) ter prekomerni hitrosti, kar ugotavljajo s samodejnimi merilniki. Še vedno pa bodo tudi redarji lahko obravnavali kakšne konkretne kršitve udeležencev cestnega prometa v območju umirjenega prometa in območju za pešce. Nesprejemljivo bi bilo, da bi na primer redar, ki se nahaja v območju za pešce toleriral in dovoljeval vožnje z vozili, ki ogrožajo pešce, ne da bi ukrepal v skladu s pristojnostmi.

Ob tem je treba tudi poudariti, da so redarji dobili izvimo pristojnost (pooblastilo) za nadzor v temeljnem predpisu, ki ureja redarsko službo (Zakon o občinskem redarstvu). V prvi alineji drugega odstavka 3. člena Zakona o občinskem redarstvu je določeno, da je občinsko redarstvo pristojno "nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih". Pristojnost je sicer zelo široko zapisana, potrebno pa jo je razlagati v prid zagotavljanju večje varnosti v lokalni skupnosti. Naše lokalne skupnosti se zelo razlikujejo po prometni problematiki.

V nekaterih občinah izstopa na primer pomanjkanje parkirnih površin in so udeleženci prisiljeni parkirati kjerkoli (tudi v nasprotju s predpisi), v drugih je problem prekomerna hitrost na delu ceste, kjer je največ pešcev itd. Skratka lokalne skupnosti avtonomno urejajo lokalne posebnosti v zvezi s prometom in pri tem lahko različno določijo parkirne površine, uredijo ustavljanje samo določenih kategorij vozil, različno uredijo začasna mesta za nujno oskrbo lokalov, določijo relacije za prevoz nevarnih snovi in podobno.

Po nekaterih raziskavah se okoli 65 % vseh prometnih nesreč zgodi v kraju prebivališča povzročitelja, kar pomeni, da vendarle prevladuje lokalna problematika. Zaradi tega je po mojem mnenju še kako smotno, da je zakonodajalec ob zadnji spremembi ZVCP dal večje pristojnosti občinskim redarjem.

Mile NUNIČ, spec.,
sekretar, Ministrstvo za promet

¹ Pooblastila občinskega redarstva (neuraden čistopis prvega odstavka 14. člen ZVCP)

(1) Zaradi zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa občinski redarji oziroma redarke (v nadaljnjem besedilu: redarji):

- urejajo in nadzirajo promet na cestah subjektov samoupravnih lokalnih skupnosti in državnih cestah v naselju
- izvajajo nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju;
- izvajajo nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v območju umirjenega prometa in območju za pešce;
- ugotavljajo kršitve določb 113. člena tega zakona o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja.
- opravljajo nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovno dokumentirajo.

² (3) Pri urejanju prometa vozil morajo občinski redarji uporabljati znake, ki jih dajejo policisti v skladu s tem zakonom in podzakonskim aktom, izdanim na njegovi podlagi.

Največja ovira za črpanje EU sredstev je država

Država zavira razvoj infrastrukture in izvajalce javnih služb v občinski lasti. Občine sili v najdražje oblike zagotavljanja infrastrukture in najdražje oblike zadolževanja. Davčna zakonodaja je diskriminatorsna do javnih podjetij. Z delitvijo pristojnosti država vzdržuje invaliden sistem odločanja. Sama troši svoj denar brez ugotovitve finančne vrzeli. Največje ovire za črpanje EU sredstev občinam postavlja vlada.

Za občine je najpomembnejše, da izvajajo naloge, za katere so ustanovljene, da zagotavljajo pravice občanov in vzpostavljajo pogoje za razvoj. Občina naj bi bila dober gospodar. Država pa občinam že vrsto let onemogoča, da se pri izvajanju svojih pristojnosti obnašajo kot dober gospodar in da v skladu s 140. členom ustave avtonomno izvajajo svoje pristojnosti. Na področju gospodarskih javnih služb to počne z naslednjimi mehanizmi:

- z omejevanjem zadolževanja pri gradnji nove infrastrukture in obnavljanju stare, kar bo občinam onemogočilo pridobivanje evropskih sredstev in jih prisililo nekatere dejavnosti izvajati koncesijsko
- z omejevanjem cen, ki (samo nekaterim občinam) že dolga leta ne omogočajo enostavne reprodukcije in obnavljanja obstoječe infrastrukture na področju gospodarskih javnih služb
- z neustrezno razdelitvijo pristojnosti za izvajanje javnih služb na področju varstva okolja.

Ministrstvo za okolje in prostor ne obvladuje položaja, v času, ko bi moral vzpostaviti sistem, ki bi občinam omogočil črpanje EU sredstev, se ukvarja z operativnimi drobnarijami, kot je razdeljevanje sredstev takse za obremenjevanje vode.

Javna infrastruktura v občinah je zastarela. Slovenija je izredno slabo pokrita s čistilnimi napravami, delež zgrajenih kanalizacij je nizek, vodovodni sistem je zastarel, premalo dimenzioniran in iz neustreznih materialov, manjka neprofitnih stanovanj, kapacitet za starejše občane, študentskih domov. Država se je do evropske skupnosti zavezala v relativno kratkem roku ujeti zaostanek na področju varstva okolja. Z lastnimi močmi in evropskimi sredstvi bi morala Slovenija na področju varstva okolja zaostanek odpraviti nekje do leta 2015.

Zadolževanje

Omejitev zadolževanja občin po ZFO je administrativna, neživljenjska in ne temelji na ekonomskih zakonitostih. Posledica tega so na videz težke kršitve zakonodaje in v preteklosti izumljanje ekonomsko in pravno spornih finančnih inovacij (kot je leasing za gradnjo

javne infrastrukture, ki ni v pravnem prometu). Večina občin, ki se danes prikazujejo kot kršiteljice zakona, bi svoj dolg zlahka servisirale, če bi država občinam zagotavljala pravice po 140. členu ustave oz. približno enake pravice, kot jih danes za iste namene zagotavlja tujim koncesionarjem pa tudi fizičnim osebam.

Ob veljavnih in za naprej predlaganih omejitvah za zadolževanje občin bo gradnja infrastrukture na področju varstva okolja potekala počasneje in v veliko manjšem obsegu, kot bi se lahko.

Povprečna slovenska občina ima okrog 30 % investicijskega dela proračuna. Zato možnost zadolževanja občine podajamo s primerjavo možnosti zadolžitve fizične osebe in občine na primeru enakih mesečnih dohodkov. Primerjava ni čisto pravilna, saj so dohodki fizične osebe na daljši rok veliko bolj negotovi kot prihodki občine. Če fizična oseba dela in zasluži 900 EUR mesečno, približno 600 EUR porabi za tekoče potrebe, 300 tisočakov lahko investira v stanovanje. Lahko se dolgoročno zadolži, za kredit kupi cca 50 m² stanovanja in vrača po 300 EUR mesečno. Če stanovanje odda v najem, sama ne plačuje skoraj nič.

Če bi bila ta oseba občina, bi si po ZFO lahko na kredit kupila približno 11 m² stanovanja in za kredit plačevala največ anuiteto v višini 72 EUR mesečno. To pomeni, da, če bi bila občina in ne bi imela denarja, tega stanovanja ne bi mogla kupiti, ker ji to onemogoča omejitev zadolževanja.

Zakon o financiranju občin ne upošteva, da bi občine za tako življenjsko potrebne naložbe, kot je gradnja infrastrukture na področju varstva okolja, lahko plačevale bistveno večje anuitete od trenutno dovoljenih, v normalnih razmerah (ob politiki cen, ki bi zagotavljala dolgoročno finančno vzdržanost sistema) pa bi jih lahko vračale iz cene storitev gospodarskih javnih služb (vodooskrbe, čiščenja in odvajanja komunalnih odpadkov).

Finančna nesposobnost občin za pokritje lastnega prispevka bo v naslednjih letih največja ovira za črpanje EU sredstev tudi za investicije, ki bi se ob normalnih ekonomskih

pogojih lahko finančno pokrile, delno z zadolžitvijo.

Zato bi bilo z zakonom za zadolževanje občin edino smiselno predpisati obvezno ugotavljanje kreditne sposobnosti občine, to je sposobnosti za vračanje kredita iz trajnih, izvernih prihodkov proračuna in s prodajo javnih storitev (čiščenje odplak, kanalizacija, oskrba starostnikov ipd.). Tudi če to ne bi bilo predpisano, bodo to kreditno sposobnost dobro preučile banke, ki bodo odobrile kredit.

Ob pripravi sprememb Zakona o financiranju občin sem opozarjala na ta problem, ki ga je kot problem in paradoksalno situacijo v Sloveniji predstavilo tudi Računsko sodišče (na konferenci Računskega sodišča RS, prispevek mag. Mojce Planinšek, namestnice vrhovnega državnega revizorja za lokalno samoupravo z naslovom Učinkovito upravljanje z javnimi sredstvi). Zagovarjala sem tudi stališče, da ne bi bilo dopustno, da bi občina celotni investicijski potencial angažirala za vračila dolgoročnih posojil. Omejitev bi bilo smiselno vezati na tisti del proračuna, ki občini ostane po pokritju tekočih obveznosti, to je na dolgoročno razpoložljivi investicijski del proračuna. Smiselno bi bilo omejiti tudi obseg te zadolžitve za posamezni namen (ne more biti celotni potencial angažiran npr. samo za ceste). Menim, da bi bila ta omejitev za odplačila dolgoročnih kreditov (nad 10 let) možna nekje na 40 % investicijskega dela proračuna, za srednjeročne (od 5 do 10 let) do 50 % investicijskega dela proračuna in za kratkoročne (do 5 let) do 60 % investicijskega dela proračuna. Dejanska omejitev zadolževanja bi bila v tem primeru odvisna od investicijske sposobnosti občine. K temu limitu pa bi bilo potrebno prišteti tudi možnost odplačila kredita iz amortizacije v ceni storitev, ki je vezana na zgrajeno infrastrukturo (stanarina, oskrbnina, čiščenje, odvajanje odplak ipd.).

Določba 1. odstavka 140. člena Ustave RS poudarja avtonomijo lokalnih skupnosti, hkrati pa je tudi omejitvena določba za državni zbor, ki ne sme z zakoni posegati v zadeve, ki zadevajo samo prebivalce občine.

Zadolževanje občine na račun zakonitih, stalnih in ekonomsko pogojenih virov za izvajanje javnih služb, ki so v pristojnosti občin, je tako temeljna ustavna pravica občin po 140. členu ustave. Po 142. členu ustave se občina financira iz lastnih virov. To velja tudi za vračilo kreditov, ki jih najema za potrebe izvajanja javnih služb. Krediti občin v navedenih mejah niso najeti v breme države, zato za predlog omejevanja zadolževanja občin ni podlage v 149. členu Ustave RS.

Država omejevanje zadolževanja občin opravičuje z obsegom javnega dolga. Po podatkih Računskega sodišča pa je delež javnega dolga občin v Sloveniji bistveno nižji od tega deleža v drugih evropskih državah. To pa kaže na to, da država javnim službam na področju varstva okolja, stanovanjskega gospodarstva in drugih, ki so v pristojnosti občin, ne pripisuje pomena in ne omogoča enakovrednega razvoja kot ostalim sferam javnega sektorja.

Cene

Država že vrsto let omejuje cene storitev na področju gospodarskih javnih služb varstva okolja. Pri tem nima nikakršne politike, cene omejuje administrativno. Posledica tega je, da

so razlike v cenah za iste storitve med primerljivimi občinami (npr. Žirovnica, Jesenice, Bled, Radovljica) tudi do 5-kratne. To nekaterim oz. večini občin povzroča izgubo pri izvajanju javnih služb, odpise amortizacije namesto vlaganj v posodobitve in pridobitev nove infrastrukture, trenutno pa tudi finančno nesposobnost teh občin za zagotavljanje lastnega deleža pri investicijah, sofinanciranih iz EU sredstev. Ustava sicer daje državi možnost poseganja v področje cen zaradi socialnega miru, ki je v javnem interesu, vendar bi morala izpad nadomestiti z drugimi viri (tako kot pri drugih omejitvah gospodarjenja s premoženjem zaradi javnega interesa).

Smernice Evropske komisije za programsko obdobje 2007-2013 (Delovni dokument 4) izrecno opozarja organe upravljanja, da se morajo zavedati, da je ustrezen sistem zaračunavanja storitev pomemben ne samo z ekonomskega vidika, ampak tudi za dolgoročno vzdržnost operacij, ki se sofinancirajo iz sredstev EU. V okvirčku navaja cilj EK, ki je spodbujanje sistema zaračunavanja, v okviru katerega okoljske stroške v primeru onesnaževanja in preventivnih ukrepov krijejo tisti, ki povzročajo onesnaževanje.

Pri tem pa je potrebno spoštovati načelo enakosti v povezavi z relativno blaginjo države članice. Člen 55 predvideva umetno omejevanje tarif z namenom, da se uporabnikom ne naloži nesorazmernega finančnega bremena. Sistem zaračunavanja bi po smernicah moral temeljiti na dejanski porabi sredstev, tarife pa bi morale kriti vsaj operativne stroške, stroške vzdrževanja in pomemben del amortizacije naložbe. Država bi morala opredeliti stopnje cenovne dostopnosti javnih dobrin, ki bi veljale za celotno državo in bi bile eno temeljnih elementov pri oblikovanju cenovne politike.

Pričakovane cene javnih dobrin so v analizi stroškov in koristi (CBA) bistvene za ugotovitev finančne vrzeli pri financiranju investicij. Na področju varstva okolja je v bližnji prihodnosti pričakovati največjo konkurenco med projekti, prijavljenimi za sofinanciranje iz EU sredstev. Brez konsistentne cenovne politike bodo prijavitelji v neenakopravnem položaju, nemogoče bo izdelati prioritete financiranja teh projektov. Enakost oz. cenovna dostopnost je zato načelo, ki ga naša država oz. vlada pri pripravi EU projektov ne upošteva in bo v bližnji prihodnosti ena največjih ovir za črpanje EU sredstev.

Davčna politika

Rešitve pri obdavčenju dobička do javnih podjetij so diskriminatorne, saj imajo za posledico obveznost za plačilo davka od dobička tudi v primeru, ko ima podjetje izgubo. Javno podjetje mora namreč (do prenosa infrastrukture na občino) izdelati davčni obračun za vsako o dejavnost posebej, pri dejavnostih, ki imajo izgubo, se ta mora pokriti iz premoženja občine, pri dejavnostih, ki imajo dobiček, pa plača celotni davek od dobička. Zato se v Sloveniji edino v javnem podjetju lahko zgodi, da podjetje, ki ima 20 tisočakov izgube, plača 54 tisočakov davka od dobička (in to državi in to v celoti od izvajanja gospodarskih javnih služb, brez tržnih dejavnosti).

Koncesije

Ob sprostitvi sredstev regionalnih spodbud v ltu 2007 je navdušenje med občinami za koncesije nekoliko poglelo, vendar bo v prihodnje občinam za gradnjo infrastrukture ostala skoraj edina možnost, če omejitve glede cen in zadolževanja ne bodo odpravljene.

Zadolžitev je po vsebini vsaka poraba, za katero se plačilo prenaša v naslednja obdobja

(klasični kredit, leasing, blagovni kredit ipd.). Kot zadolžitev za infrastrukturo obveznih javnih služb bi bilo potrebno upoštevati vse naložbe, ki prinašajo obveznosti v prihodnosti občinam, javnim podjetjem in občanom skupaj, kajti v končni fazi vse plačajo občani (s ceno storitve ali z davki). V tem smislu je zadolžitev tudi podelitev koncesije, pri kateri koncesionar zgradi infrastrukturo in za izvajanje javne službe in povračilo vložka zaračunava ceno storitve (občanom in v primerih podeljenih koncesij v Sloveniji tudi občinam). Pred nekaj leti se je namreč podelitev koncesije obravnavala kot ena boljših možnosti, s katero bi rešili problem izgradnje infrastrukture, ki ga je država umetno ustvarila. Dobiček, ki ga koncesionarji pričakujejo od vlaganja v infrastrukturo, presega bančno obrestno mero in je v tem smislu najdražja zadolžitev za občine oz. za njene občane. V preteklosti je država potrjevala cene koncesionarjev. V primerih, ko država teh cen ni več potrdila, razliko plačujejo občine.

Samo primer iz naše neposredne okolice: Občini Jesenice in Žirovnica država ne dovoli povečati cene čiščenja odplak na višino lastnih stroškov, čeprav so le ti 4 x nižji od uveljavljene cene v sosednjih občinah, kjer dejavnost izvajajo koncesionarji.

V eni od sosednjih občin poleg občanov plačuje za izvajanje koncesije tudi občina. Naši izračuni kažejo, da bi bile ob enakih ekonomskih pogojih poslovanja občinskih javnih služb le-te opravljene na enakem nivoju, kot jih opravljajo koncesionarji, cena za to pa bi bila lahko bistveno nižja.

Kaj je koncesija z gradnjo infrastrukture drugega kot zadolžitev, le da v tem primeru ni zadolžena občina sama, ampak njeni občani za iste storitve? Tudi v tem primeru koncesionar zgradi javno infrastrukturo, ki jo občina in občani plačajo v koncesijski dobi po pogojih, ki jih določi koncesionar. Ti pogoji pa so taki, da koncesionar v času trajanja koncesije dobi vrnjena vložena sredstva, zaračuna ceno kapitala (bančne obresti) in dobiček

To pa je za občino in občane dražje kot zagotovitev infrastrukture v večjem deležu na kredit in upravljanje s to infrastrukturo v okviru javnega podjetja, v katerem tudi dobiček, če je dosežen, ostane občini oz. v javnem sektorju.

Trditev, da so koncesionariji boljši gospodarji od domačih javnih podjetij, bo možno dokazati samo v primeru, da imajo javna podjetja enake možnosti za gospodarjenje kot koncesionariji, kar sedaj ni primer v praksi. Politika države do javnih podjetij je diskriminatoma, čeprav praksa kaže, da javne službe praviloma opravljajo kvalitetno, dosegajo zahtevane standarde in še razpolagajo s kvalitetnim, strokovnim kadrom. Izenačenje pogojev poslovanja pomeni enako cenovno politiko do javnih podjetij in koncesionarjev, enake možnosti zadolževanja in enake možnosti dostopa do državnih in EU sredstev za okoljske naložbe ne glede na način izvajanja javne službe, tudi koncesije.

Najbolj strateški del gospodarstva država tako poriva v roke tujcem po bistveno ugodnejših pogojih, kot jih nudi domačim izvajalcem. Ti postopno prevzemajo javne službe, v tujih podjetjih ni več mest za domače ekonomiste, pravnike, finančnike, menedžerje, prostor je samo še za čistilce odpadkov, smetarje in mogoče kakega kemika, strojnika ali biologa. Občine že leta zmanjšujejo svoje premoženje in se otepajo z izgubami pri upravljanju z infrastrukturo (pri nekajkrat nižji dovoljeni ceni), tujcem pa mimo priznavamo dobiček iz iste dejavnosti. Cena za to pa je že danes (ko del te cene plačujejo občine iz davkov) in bo tudi v prihodnje bistveno višja, kot bi lahko bila.

Pristojnost za izvajanje gospodarskih javnih služb varstva okolja

Ena največjih ovir za črpanje EU sredstev je dejstvo, da nimamo ustrezno pripravljenih največjih in najpomembnejših okoljskih projektov. Tu mislim na regijske deponije odpadkov. Osnovni in izvirni razlog, da projekti niso pripravljani, pa je v tem, da gre za državne ali regijske projekte, ki pa so po Zakonu o varstvu okolja še vedno v občinski

pristojnosti. V državni pristojnosti je na področju ravnanja z odpadki samo sežiganje komunalnih odpadkov; zbiranje, prevoz, odlaganje ostankov predelave in odstranjevanje komunalnih odpadkov pa je še vedno v občinski pristojnosti. Tak sistem je sam po sebi invaliden, saj gre za občutljivo področje, ki ga je že z instrumenti, uveljavljenimi za državne projekte, težko speljati, z občinskimi pa ga je popolnoma nemogoče. Eno najpomembnejših področij varstva okolja, za katerega bi bilo možno črpati EU sredstva, je prepuščen špekulacijam posameznih županov, ki želijo preko »skupnega« projekta pridobiti EU sredstva, poleg tega pa pridobiti rente, najemnine in druge prihodke, ki bi v kratkem času presegle samo višino naložbe v projekt. Za najpomembnejše projekte nimamo izdelanih primerjalnih študij identificiranih možnih rešitev, ki bi bile strokovna podlaga za vključitev projektov v državni plan in državno prostorsko strategijo. Prav zato sam minister Podobnik hujša ljudstvo proti rešitvam, za katere po drugi strani trdi, da ima vse strokovne podlage za to, da jih podpira kot najustreznejše.

V posmeh vsemu temu je bila tudi rešitev tega vprašanja v predlogu Zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajine, ki ne predvideva prenosa pristojnosti za izgradnjo regijskih deponij odpadkov v občini na pokrajino (predvideva pa prenos pristojnosti za delitev okoljske takse za onesnaževanje voda, za porabo katere imajo občine nekajkrat večje programe in jih znajo same najbolj učinkovito porabiti za prave namene). Predlog zakona, ki je bil posredovan občinam v postopku sprejemanja, se v tem delu ne spreminja, regija naj bi bila tudi v bodoče pristojna samo za sežiganje odpadkov.

Po vsem, kar je bilo na to temo že zapisanega in predlaganega kot bob ob steno, lahko mirno rečem, da država že vrsto let načrtno uničuje svoj javni sektor oz. zavestno zavira njegov razvoj, svetovalci ministrov pa ostajajo isti. V več kot desetih letih na MOPE niso uspeli ugotoviti meril za ključne postavke cen javnih storitev, kljub temu, da se letno zgradi na kilometre javne infrastrukture in izvede storitev za skoraj 2 mio Slovencev. Država zato nima meril za priznanje lastne, ekonomske cene teh storitev, lahko pa zagovarja omejitve cene na 5-

krat nižjem nivoju kot v 5 minut oddaljeni občini.

Vztrajanje na stališčih, ki jih ima ta vlada glede cen javnih storitev in zadolževanja v občinah, pelje v smer, da sredstva Evropske skupnosti ne bodo porabljeni v taki višini, kot bi lahko bila, da v dogovorjenem roku ne bodo doseženi okoljski standardi, ki bi lahko bili, zgodilo se bo, da bo država zaradi nerazumnega omejevanja sodelovanja občin z lastnimi možnostmi postala neto plačnica. Cene, ki jih danes zaradi socialnih in inflacijskih razlogov država omejuje, bodo poskočile čez vse potrebne meje, občinska podjetja bodo propadla, domači strokovnjaki za izvajanje javnih služb bodo odveč, občine pa bodo zadolžene namesto pri domačih bankah pri tujih koncesionarjih po bistveno manj ugodnih pogojih. Župani se bodo še naprej neuspešno dogovarjali o najboljši lokaciji regijskega odlagališča.

In nazadnje, denar naših davkoplačevalcev bodo porabili v državah, kjer so probleme, ki jih navajam v tem članku, sposobni rešiti.

Na nedavnem delovnem posvetu v Kranju z naslovom Kako povečati sposobnost občin za črpanje EU sredstev sem govorila o teh problemih. Ga. Podlipnikova, desna roka ministra Janeza Podobnika, je na moje ugotovitve dejala, da v tem ne vidi problema ali pa za posamezne probleme ni pristojna. Za pristojno ministrstvo bi moralo biti problem vse, kar ovira doseganje ciljev na njegovem področju.

Zato po desetletju neuspešnih poskusov (tako preko MOPE, MF in SVLR), da bi država občine usposobila za izvajanje z zakoni določenih pristojnosti, svoj prispevek zaključujem z naslednjo ugotovitvijo:

Največja ovira Slovenije pri črpanju EU sredstev je prepričanje najvišjih državnih uradnikov in ministrov, da navedeni problemi niso njihov problem.

Bernarda RESMAN, univ.dipl.ekon.
Občina Žirovnica

Izobraževanje občin na področju množičnega vrednotenja nepremičnin

V skladu z dogovorom o sodelovanju med Geodetsko upravo RS, Skupnostjo občin Slovenije in Združenjem občin Slovenije je bilo v mesecu aprilu izvedeno splošno izobraževanje s področja množičnega vrednotenja nepremičnin za vse slovenske občine. Udeležba predstavnikov občin je bila glede na dejstvo, da je sistem namenjen prav občinam, skromna. Od 210. občin se je izobraževanja udeležilo le 84 občin.

Drugi izobraževalni program s področja množičnega vrednotenja nepremičnin, ki bo zelo operativne narave, bo organiziran v mesecu septembru. Namenjen je predstavnikom občin; predstavljen pa bo postopek usklajevanja modelov množičnega vrednotenja nepremičnin z občinami (9. člen ZMVN) in krajevna razgrnitev modelov množičnega

vrednotenja nepremičnin (10. člen ZMVN). Prikazani bodo tudi rezultati primerjalne analize sistema nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč in sistema množičnega vrednotenja za vsako občino posebej.

Rok za izpolnitev vprašalnikov o odmeri nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč v letu 2007, ki je bil posredovan vsem županom občin in na elektronski naslov tudi vsem občinam, je potekel 20.4.2008. Od 210. občin je bilo nazaj na naš naslov posredovanih le 127 izpolnjenih vprašalnikov.

Ponovno pozivamo vse občine, ki izpolnjenih vprašalnikov še niso posredovale, da to storijo čim prej. Za tiste občine, ki podatkov ne bodo poslale, primerjalna analiza ne bo izdelana.

Na izobraževalnem programu v mesecu aprilu je bilo kar nekaj opozoril s strani občin, da je v letu 2008 predvidena vrsta sprememb prostorskih aktov po novi zakonodaji. Zato pozivamo vse občine, da v primeru izvedenih sprememb v skladu s 13. členom Uredbe o določitvi podskupin znotraj posameznih skupin istovrstnih nepremičnin in o podatkih za pripis vrednosti nepremičnin kontaktirajo Geodetsko upravo RS, Urad za nepremičnine - go. Bernardo Berden (tel: 01 - 4784 - 817, bernarda.berden@gov.si) in se dogovorijo o posredovanju novih podatkov o namenski rabi zemljišč v register nepremičnin.

Mag. Dušan MITROVIĆ
Direktor Urada za množično vrednotenje nepremičnin

Problematika zaklonišč

Za zaklanjanje se gradijo in uporabljajo:

1. zaklonišča osnovne zaščite, ki morajo zagotavljati zaščito pred nadpritiskom, ruševinami, radioaktivnimi padavinami, požari in učinki kemičnega orožja; opremljena pa morajo biti za daljše bivanje;
2. zaklonišča dopolnilne zaščite, ki morajo zagotavljati zaščito pred ruševinami,
3. zaklonilniki (podzemeljski rovi), ki se pripravljajo v vojnem stanju za zaščito pred ruševinami.

Zakonodaja opredeljuje izgradnjo zaklonišč na naslednji način: zaklonišča osnovne zaščite se gradijo v mestnih in drugih ogroženih naseljih, v novih objektih, namenjenih javni zdravstveni službi, varstvu in izobraževanju otrok, varstvu kulturne dediščine, javnim telekomunikacijam, nacionalni televiziji in radiu, upravljanju

železniškega, pomorskega in zračnega prometa ter v pomembnih energetske in industrijskih objektih. V drugih novih objektih v naseljih je nujna ojačitev prve plošče tako, da zdrži rušenje objekta nanjo.

Za zaklanjanje ljudi na javnih mestih se uporabljajo javna zaklonišča, za katere skrbi oz. je njihov lastnik občina.

Pomembno je poudariti, da ni predvideno zagotavljanje toliko zakloniščnih mest, kot je prebivalcev v posameznih občinah, saj v primeru nevarnosti ni predvideno, da se zaklanjajo vsi prebivalci (poleg teh pa še vsi, ki niso prebivalci matične občine: dnevne in občasne migracije), ampak le tisti, ki so jim zaklonišča namenjena (večstanovanjski objekti in podjetja) ter tisti, ki ne morejo drugače poskrbeti za zaklanjanje ali pa so zatečeni na javnih mestih (javna zaklonišča).

Razlika med zakloniščem osnovne in dopolnilne zaščite je v tem, da je slednji preprosta zaščita brez notranjih zaščitnih mehanizmov, prezračevalnih sistemov in opreme za bivanje, medtem ko ima zaklonišče osnovne zaščite vse potrebne elemente za zaščitni režim zaklanjanja za do sedem dni bivanja v njem (prezračevalni sistemi, zaporni in tesnilni elementi, oprema in prostori za vodo, fekalije in smeti, oprema za samoreševanje).

Po veljavni zakonodaji na zaklonišču niso dovoljene spremembe, ki zmanjšujejo njihovo zaščitno funkcijo, še manj pa je dovoljeno zaklonišča podreti. Nadzor nad tem izvaja država. Njen namen je, da se ohranja obstoječi fond zaklonišč v Sloveniji, saj je nova gradnja zelo skrbna, težava pa so tudi visoki investicijski stroški, saj morajo investitorji zaklonišča graditi s svojimi sredstvi. Država pri tem lahko sodeluje le tako, da prevzame garancije ali odobri subvencije za pospeševanje izgradnje.

Zaklonišča so praviloma dvonamenska; torej v mimem obdobju lahko zaklonišča služijo drugim namenom. V zakloniščih, ki so zgrajena znotraj večstanovanjskih objektov, imajo največkrat kletne bokse, mimodobno uporabo dislociranih zaklonišč večstanovanjskih objektov (nahajajo se izven objekta in v neposredni

bližini) pa določajo stanovalci lastniki sorazmernih deležev zaklonišča ali njihovi upravniki. Ponekod jih tudi oddajajo v najem. Zaklonišča lahko uporabljajo tudi za kopalnice, garderobe, skladišča, arhiv, hišniški prostor ipd. (predvsem v podjetjih in organizacijah). V mimem obdobju so priročen prostor tudi za odlaganje delno ali občasno uporabnih stvari (nadomeščajo vrtno ute, lope ipd.). Lastnik in uporabnik morata zaklonišče vzdrževati v takem stanju, ki ustreza njegovi namembnosti. Ob nevarnosti mora biti omogočen dostop in uporaba tistim, ki jim je namenjeno. Ob nevarnosti mora biti pripravljeno za uporabo v 24 urah, zato bi vsako zaklonišče moralo imeti elaborat o izpraznitvi zaklonišča, torej zapis, kdo in kako izvede izpraznitev in pripravo za uporabo.

Vzdrževanje zaklonišča obsega redno vzdrževanje (redni letni servisi in občasni notranji pregled) in pridobitev t.i. potrdila o primernosti za zaklonišče, ki velja 10 let. Slednje lahko izda le od Ministrstva za obrambo pooblaščen izvajalec, ki s tehničnim pregledom ugotovi »primernost« zaklonišča. Pridobitev tega potrdila je povezana z visokimi stroški lastnikov (predvsem zaradi visokih stroškov zamenjave filtrov za prezračevanje zaklonišča v zaščitnem režimu), nadzor pa izvaja Inšpekcija za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Stanje vzdrževanosti zaklonišč je različno: od praviloma dobrega vzdrževanja javnih in zaklonišč v večini podjetij do katastrofalnega v večstanovanjskih objektih, kjer se zadnjih 20 let zaklonišča, razen posameznih izjem, ne pregledujejo in ne vzdržujejo. Zato bi moral inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami tudi na tem področju vzpodbuditi, da se v nekem smiselnem srednjeročnem obdobju (npr. treh let) uredi stanje zaklonišč tudi v teh objektih, medtem ko so v preteklih letih dobro poskrbeli za javna zaklonišča (občine) in podjetja. Za to je zagotovljena podlaga v novem stanovanjskem zakonu, kjer so zaklonišča opredeljena kot skupni deli in naprave večstanovanjskega objekta, ki se vzdržujejo iz namenskih sredstev (obvezni rezervni skladi) tako, kot vsi drugi skupni deli in naprave (dvigala, hidranti, hidroforji, gasilna sredstva idr.).

Sedma seja predsedstva Skupnosti občin Slovenije

Predsedstvo SOS o javnem prometu, problematiki koncesij v zdravstvu, podaljšanju mandata županjam in županom, domnevnih nesorazmerjih plačnega sistema ...

Urejanje javnega prometa in druge oblike trajnostne mobilnosti

Fedor Černe iz Ministrstva za promet je poudaril, da se težave kažejo predvsem v trajnostni mobilnosti in onesnaževanju okolja. Problem trajnostnega javnega potniškega prometa in cestnega prometa je zelo povezano. Število potnikov v javnem potniškem prometu je izrazito padlo in rešitev navedenega bi moralo predstavljati vseslovenski izziv in prizadevanje za rešitev tega problema. Problematika je bila obravnavana tudi na posvetu v Ljubljani in v Laškem. Debato glede onesnaženosti je odprla tudi Evropska komisija, ob tem pa je izrazil dejstvo, da je težko ločiti mestni in javni potniški promet. Prizadevati si moramo pozornost usmeriti na potnika, kajti dokler bo uporaba osebne avtomobila cenejša in hitrejša, ne bomo dosegli uspehov in premika na tem področju. Potnik je tisti, ki se odloči za uporabo osebne ali javnega potniškega prometa. Zastaviti in odgovoriti bi si morali predvsem na vprašanje, kako narediti javni potniški promet tako atraktiven, da se bo potnik vračal in ga v večji meri tudi uporabljal. V nadaljevanju je bilo predstavljeno, kaj se na MZP dogaja in kaj se dela. V okviru Resolucije o dolgoročnem razvojnem projektu teče projekt trajnostna mobilnost, znotraj njega pa projekt integracije javnega potniškega prometa

(enotna vozovnica). Ugotovljeno je bilo, da je enotna vozovnica tako majhen segment te zgodbe, da je neopazna. Zato ne govorimo več o projektu enotne vozovnice, temveč o projektu integralnega javnega potniškega prometa. V teku so študijska dela, v katerih je potrebno določiti vhodne točke itn. Zadeva prehaja v fazo dokumentacije. Trajnostna mobilnost je povezana tudi z infrastrukturo. Na tem mestu je bila izpostavljena tudi železnica, na kateri bo potrebno marsikaj spremeniti. Takšna kot je, preprosto ne zmore tega, kar se od nje pričakuje. Samo Kopač iz MOP je mnenja, da je problem javnega potniškega prometa tesno povezan z okoljskimi problemi. Veliko razprav so povzročili prašni delci, v zvezi s čimer je Slovenija prejela tudi pismo Evropske komisije. MOP je na slednje Evropski komisiji odgovoril v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi, na katerih območjih so se presežki izmerili. MOP nadalje ugotavlja, da je najvažnejši ukrep na tem področju predstavljata prav vzpostavitev javnega potniškega prometa ter s tem zmanjšanje dnevnega prometa osebnih vozil. Ob tem se največje okoljske težave kažejo v Mestni občini Ljubljana in MO Maribor pa verjetno tudi v drugih občinah. Ukrepi so naravnani v ključu do rešitve do dela tega problema ter v ukrepu učinkovite rabe energije. V naslednjih mesecih bodo na MOP v sodelovanju z občinami pripravili program izboljšanja stanja kakovosti zraka. MOP računa na občine in na skupno sodelovanje pri pripravi programa.

Anton Peršak, župan občine Trzin, je v javni razpravi poudaril, da se s problemom prometa, še posebej s področjem javnega prometa, srečuje vse od začetka njegovega mandata. Kako rešiti vprašanje mestnega in primestnega prometa v Ljubljani in njeni okolici, je izpostavil, saj meni, da je to vprašanje celotne Slovenije in vseh in ne samo dotične občine. Po njegovem bi ustanovitev projektne sveta zagotovila povezavo v sodelovanju med državo in regijami. Politika na ravni države ni do sedaj kazala nobenega odnosa in aktivnosti ter ob tem opozoril, da ob idejah, ki so se pojavile na ravni regij odločitve ne more sprejemati samo en župan, potreben je politični konsenz.

Problem se kaže v tem, da ima celotna Slovenija težave, kako koncipirati javni promet. Mnogi koncepti so predvsem za majhne občine nesprejemljivi, saj so predragi.

Potrebno je iskati rešitve, ki bodo smiselne in ekonomsko sprejemljive. Glavna hiba do sedaj je bila, da so se iskale rešitve samo na ravni cestnega prometa. Samo železnica ponuja možnosti za uresničitev cilja, avtobus pa je lahko samo podporni mehanizem. Predlagal je sklep, po katerem je problematika možno reševati v interakciji z državo in lokalnimi skupnostmi in dokončno urediti vprašanje primestnega železniškega prometa. Jani Möderndorfer, podžupan Mestne občine Ljubljana, meni, da je na navedenem področju potreben konkreten premik, ki bi potrdil oziroma opredelil, ali država želi sodelovati ali ne. V Sloveniji predstavlja promet v skladu z evropskimi smernicami eno tretjino onesnaževalca in problema, ki ga imamo v slovenskem prostoru in bo vedno večji. Javni potniški promet je obvezen za vsako občino, ki presega 100.000 prebivalcev in občina mora organizirati javno gospodarsko družbo - zlasti javni potniški promet. Država se je z pogajalskimi partnerji dogovorila, da bo delavec imel povrnjen del stroškov pri plači. Težava se kaže v tem, ker javni potniški promet ni hitrejši in modernejši od avtomobila. Zato se je vsak prebivalec/prebivalca oziroma občan/občanka odločil, da se vozi z avtom na račun sredstev, ki jih dobi povrnjenih pri izplačilu osebnega dohodka v višini mesečne karte. Če bi z ustrežno zakonodajo predpisali, da določen delež - 70% teh stroškov, ki jih dobi delavec povrnjenih pri osebnem dohodku za potne stroške, država usmeri v javni potniški promet - javno gospodarsko službo, ki je obvezna, bi naredili dvoje: država ne potrebuje novega dela, za preostali del sredstev bi se delodajalec odločil in bi lahko znižal stroške dela in javni potniški promet bi se približal realni situaciji zelenemu cilju, da postane javni potniški promet brezplačen. Javni potniški promet moramo narediti hitrejši, udobnejši in brezplačen, država pa mora pristopiti kot resen akter. Situacija bo s smernicami in načrti države iz leta v leto samo še slabša.

Uporaba sistema množičnega vrednotenja nepremičnin na lokalni ravni

Dušan Mitrovič, iz Geodetske uprave RS, je uvodoma predstavil podpisan sporazum o sodelovanju med SOS, ZOS in GURS, ki bo vključeval tri pakete izobraževanja. Dva sistemska zakona s področja množičnega

vrednotenja nepremičnin sta vplivala na nepopolnost evidenc in pridobivanja podatkov s strani lokalnih skupnosti. Po besedah Mitroviča bo register nepremičnin vzpostavljen v roku 2 mesecev. Prvi sklop izobraževanj bo vseboval izhodišča za vse slovenske občine, ob katerih s strani lokalnih skupnosti ne bo večjih investicijskih vlaganj. Po Zakonu o množičnem vrednotenju nepremičnin se bodo podatki glede vrednosti nepremičnin in vrednosti con posredovali za vsako občino posebej (ob tem se bo upoštevalo stanje na dan 31.12.2007). Navedeni podatki bodo služili za namene odmerjanja in obračunavanja davka in drugih zadev. Podatki bodo v pomoč tudi pri ugotavljanju premoženjskega stanja prebivalcev (vrtci, socialne pomoči ...). V letu 2008 bo GURS aktivno sodeloval z občinami. Drugi paket izobraževanja bo po Mitrovičevem izveden v juniju 2008 in bo vseboval usklajevanje vrednostnih con s slovenskimi občinami. Tretji sklop izobraževanja pa bo namenjen primerjalni analizi pomena zamenjave nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ) z množičnim vrednotenjem. Na podlagi vprašalnikov o NUSZ za leto 2007 se bo ocenilo kakšne so možnosti lokalnih skupnosti in kaj navedeno za slednje pomeni. Primerjalna analiza se bo naredila za vsako občino posebej. Dejstvo je, da so današnji fiskalni prilivi NUSZ od

občine do občine različni, prav tako je različna evidenca podatkov po posameznih občinah.

Darko Fras, župan občine Svete Trojice, pa je izpostavil predvsem pomisleke glede finančnih posledic in obveznosti tega prehoda sistema nadomestila na sistem množičnega vrednotenja za občine. Tega ni možno oceniti, dokler ne bodo izvedene primerjalne analize, kaj to pomeni za posamezno občino. Opozoril je na pomembnost, da se občine v ta sistem vključijo. Težava se kaže v osnovni razliki cenovne vrednosti neke nepremičnine v občini v coni A ali coni B. Potrebno bo razdelati kriterije in merila vrednostnih con znotraj posameznih občin. Ena je osnova znotraj posameznih občin. Gre za neko vrsto davčne dajatve in ta osnova ne more temeljiti samo na sistemu množičnega vrednotenja, ampak mora temeljiti tudi na dejanskem stanju tržne vrednosti nekega zemljišča. Politika občine je, da se odloči kolikšno stopnjo davka bo uvedla. Možnosti so precej zožene, saj je sistem množičnega vrednotenja precej drugačen od sistema nadomestila uporabe stavbnega zemljišča. ☞

Problematika koncesij v zdravstvu

Janez Remškar z Ministrstva za zdravje je predstavil stališča ministrstva za zdravje. Povedal je, da je v tem mandatu že drugi poskus priprave zapisa plana zdravstvenega varstva. Slednji je v zaključni fazi, v njem pa je po besedah Remškarja velika pozornost posvečena tudi koncesijam oziroma mreži na primarnem, sekundarnem in terciarnem nivoju. Ocenjujejo, da je največji problem v tem, da v Sloveniji nimamo mreže. V vmesnem obdobju je ministrica poslala ministrica pismo, v katerem daje priporočila glede na trenutno stanje, ki pa v posameznih delih ne odgovarja v celoti obstoječi zakonodaji. Ocenjujejo, da v obstoječi veljavni zakonodaji zadeve niso ustrezno rešene. Zakonodaja je iz leta 92. V tem obdobju se ni razmišljalo o vseh potencialnih zapletih in problemih. Eden od teh je tudi ta, da je primarno zdravstvo v celoti opredeljeno kot dolžnost oziroma naloga na lokalne skupnosti, ki določa in zagotavlja primarno dejavnost. Ocenjujejo, da ta zapis ni bil dober iz razloga neenakomernosti razporeditve in odsotnosti mreže. V tem kontekstu je Remškar izpostavil, da so potrebne spremembe zakonodaje. Nov osnutek zakona o koncesijah je žal šel v predal in do sprememb ni prišlo. Opozoril je še na nekaj dejstev. V

sedanjih koncesijskih pogodbah ni jasno opredeljeno, kaj koncesionar mora kaj ne sme, torej ni natančne določitve volumna obsega njegovega dela. Na drugi strani niso oziroma so zelo lahko opredeljeni nadzori, predvsem s strani zavarovalnice. Otežujoča okoliščina je tudi ta, da v tem trenutku Slovenija v smislu števila zdravnikov na 100 000 prebivalcev izjemno zaostaja za povprečjem v Evropi. Evropa ima tako v povprečju 305 zdravnikov na 100 000 prebivalcev, Slovenija pa jih ima 231. Navedeno predstavlja težavo tako za ministrstvo kot za lokalne skupnosti. Tretji problem je, da so vodstva občin - županje in župani zainteresirani za dobro zdravstveno varstvo, tukaj pa zlasti ob delitvah na manjše občine prihaja do nesrozamerij, slabe komunikacije. Nekatere občine želijo podeljevati koncesije nekatere ne in to predstavlja dodatno težavo. Zakon je v tem trenutku po Remškarjevem slab, v tem mandatu novega zakona ne bo, želijo pa, da bi bil sprejet vsaj nacionalni plan, v katerem so zelo jasno zapisani kriteriji za delovanje primarne mreže.

Anton Tone Smolnikar iz občine Kamnik je povedal, da ima občina Kamnik dober zdravstveni dom, z dobrim razmerjem in dobro zdravstveno mrežo. Smolnikar je izpostavil, da so se v občini Kamnik že v devetdesetih letih

trudili, da zdravstvo približajo občanom. Razmerje med koncesionariji in javnim zdravstvom je približno pol - pol. Na primarnem nivoju imajo med drugim ginekologa in pulmologa. Težava se je pojavila, ker je ginekolog »zbežal« drugam. Občina Kamnik ima v aktih zapisano, da tisti, ki je dobil koncesijo, je dolžan delovati v okviru tega zdravstvenega doma. Zapisano imajo tudi, da se nekdo iz javnega zdravstva ne more izživljati nad koncesionariji z najemninami. Koncesije občina Kamnik ne podeljuje. Slednje podeljuje ministrstvo. Nadalje se je zgodilo še to, da je »zbežal« tudi pulmolog. Težava je v tem, ker občina nima nobenega vpliva, da bi ju lahko obdržala v okolici. V dani situaciji je nastala totalna zmeda, ker ministrstvo ni sodelovalo z lokalno ravno. Občanke in občani so se tako na primer bili primorani voziti več kilometrov daleč na slikanje k pulmologu.

Vse koncesije, ki se podeljujejo za delovanje v lokalnem okolju, bi morale imeti vpliv nanje tudi občine. Na primarnem nivoju so med drugim po Smolnikarjevem tudi zdravniki preobremenjeni. Stimulacije se delijo zelo površno in zelo po svoje, so tudi zelo majhne. Jože Kraner, župan občine Cerkljenjak, je izpostavil problematiko, s katero se srečuje v svojem lokalnem okolju.

Grozi jim namreč, da se jim bo ambulanta zaprla. Isto je v Sveti trojici in Benediktu, kar je konkreten problem Slovenskih goric. Na sekretariat SOS je naslovil prošnjo, da se organizira sestanek z ministrstvom in z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, kako preseči problem. Ko bo zakonodaja tako daleč, da se ne bodo delale več razlike med koncesionarji, bi imeli dovolj zdravnikov. V Lenartu dovolj zdravnikov ni, tisti, ki so, pa zagotavljajo, naj se razpiše koncesija in jih bodo dobili. Torej praksa kaže, da ni vseeno, ali si koncesionar ali ne. Občina je izgubila koncesionarja, izredno dobrega zdravnika in tako so ostali brez zdravnika. Apelira na predsedstvo, da se pride do nekega dogovora in je nujno da pride do srečanja med ministrstvom in zavodom za zdravstveno zavarovanje in se skuša ta problem rešiti. Sekretariat skupnosti je tako na podlagi sprejetega sklepa predsedstva na Ministrstvo za zdravje posredovalo dopis, v katerem je izrazilo stališče in zahtevo občin, da ima vsaka občina zagotovljeno mrežo ne glede na število prebivalcev in zagotovljenega zdravnika na primarni ravni. Zdravstvu na primarnem in sekundarnem nivoju mora imeti zagotovljeno jasno delitev dela. Predsedstvo Skupnosti občin Slovenije nadalje od Ministrstva za zdravje zahteva, da imajo prebivalke in prebivalci vsake

občine zagotovljen enak dostop do enakopravne zdravstvene mreže. Na podlagi sprejetega sklepa predsedstva je sekretariat skupnosti na Ministrstvo za zdravje naslovil dopis, v katerem je v imenu Skupnosti občin Slovenije zahteval, da ministrstvo prične s postopkom, da se nočna zdravstvena služba vrne v obvezno zdravstveno zavarovanje in s tem obveznost zdravstvene zavarovalnice.

Nesorazmerja plačnega sistema

Prisotni člani predsedstva SOS so izpostavili nesorazmerja plačnega sistema med župani, direktorji javnega zavoda in direktorjev občinskih uprav. Tako ima direktorji višje plače od župana občine, kar pa je po mnenju vseh nesprejemljivo. Gre za sistemske napake, ki so nesmiselne, sistemske in so popolnoma evidentne. Predlagano je bilo, da se naredi analiza, saj so sistemi nagrajevanja, vodenja in podobno med seboj nesorazmerni. Tako ima po mnenju nekaterih direktor določenega zavoda večjo plačo od županje oziroma župana, kar pa je po mnenju vseh defekt, ki ga je treba odpraviti. Gre za sistemske napake, ki so popolnoma evidentne. Če letno nagrado tako razbiješ na 12 mesecev, je plača takega uslužbenca višja od plače županje oziroma župana. Predlagano je bilo, da se glede

omenjene problematike povabi ministra Viranta in Žagarja in se o tej zadevi pogovori.

Dolžina mandata županje oziroma župana

Predsedstvo SOS je odprlo tudi vprašanje dolžine mandata posameznega župana oziroma županje in svetnikov. Enotnega mnenja so bili, da bi zakonodaja na tem področju morala slediti evropski zakonodaji ter bi mandat županje oziroma župana in s tem svetnikov moral biti podaljšan na 6 let, kar je tudi povprečje evropske prakse.

Jasmina KOLAR
SOS

Redna letna skupščina skupnosti

V torek, 13. maja, se je v Grand hotelu Primus sestala redna letna skupščina Skupnosti občin Slovenije. Skupnost šteje že 154 občin članic, srečanja pa se je udeležilo 62 predstavnic in predstavnikov. Slednji so govorili o aktualnih vprašanjih s področja lokalne samouprave, med drugim o skupnem projektu električne energije za občine članice skupnosti, ki zaradi nenehnega draženja močno ogroža proračune občin. Električna se je v letih 2006 do 2008 zvišala za več kot 100 odstotkov.

Predsednik Franc Kangler je v izčrpnem poročilu predstavil delo skupnosti v letu 2007, ko je skupnost štela 147 občin članic, v tem trenutku pa skupnost šteje že 154. Skupnost je po Kanglerjevih besedah kvaliteten sogovornik, ki nastopa v imenu občin do vlade, ministrstev in drugih državnih organov. V tej svoji vlogi deluje apolitično, predvsem pa združevalno in povezovalno ne glede na aktualne politične opcije. Dvanajstim slovenskim občinam, ki so jih v lanskem septembrskem neurju prizadele tudi hude poplave, je skupnost razdelila več kot 402 tisoč evrov solidarnostnih sredstev, ki so jih zbrali v 43 občinah. O tem, da je skupnost v letu 2007 opravila veliko dela, pričajo tudi podatki o 99 predlogov podzakonskih in zakonskih predpisov in o organizaciji 32 delovnih posvetov, na katerih je sodelovalo 1396 udeležencev. Predstavnice in predstavniki so z manjšimi dopolnitvami sprejeli poročilo o delu za leto 2007, plan dela 2008, finančno poročilo in finančni plan ter kadrovski načrt 2008. Pozdravni nagovor prisotnim predstavnicam in predstavnikom občin je pripadal tudi gostu skupščine - ministru Službe vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR) Ivanu Žagarju. Slednji se je zahvalil za dosedanje sodelovanje v tem mandatu, saj je v vlogi ministra brez listnice pred udeleženi verjetno nastopal zadnjič. Med drugim je predstavil novosti Zakona o financiranju občin, ki občinam po njegovih besedah za naslednje obdobje prinaša bistveno ugodnejšo pogajalsko pozicijo napram proračuna, ki pa jo morajo občine uveljaviti same. Po njegovih besedah so občine v tem mandatu svoj finančni položaj okrepile za

več kot 30 odstotkov. Med drugim je vlada povezala vire, ki jih morajo občine pokrivati s 54 odstotki dodeljene dohodnine. Minister Žagar se je dotaknil tudi pokrajina, katere so po njegovem mnenju nujne. Le te so po njegovih besedah edina rešitev za prenos pristojnosti na nižjo raven, občine pa se morajo po novem dogovoriti tudi za zagotavljanje sredstev za obvezne naloge.

Projekt skupnega javnega naročanja električne energije

Dejan Ferlin, direktor ADESCA d.o.o., je predstavil pomen in vsebino skupnega javnega naročila za dobavo električne energije. Cena električne energije se je od leta 2006 do leta 2008 zvišala preko 100% ter je od takrat v kontinuirani rasti. Problematika, ki prinaša veliko in težko breme občinam, je bila obravnavana že v okviru rednih sej predsedstva Skupnosti občin Slovenije, z izvedbo skupnega javnega naročila občin članic skupnosti pa se želi predvsem pridobiti konkurenčno ceno za dobavo električne energije, olajšati postopke za izvajanje javnih naročil za občine, zmanjšati stroške in rabo električne energije in zmanjšati emisije CO₂. Celotna infrastruktura, ki je v lasti občine, tako zajema zunanjo razsvetljavo, vzgojno-izobraževalne zavode, osnovne šole in ostale javne zgradbe. Župan MO Ptuj dr. Štefan Čelan je prepričan, da bodo občine in vlada morale doseči sprejemljiv dogovor za cenovno politiko električne energije, ob tem pa je poudaril, da se bodo morale občine znajti tudi same, da bodo na prostem trgu poiskale najugodnejše dobavitelje električne energije, če bo treba tudi na Švedskem. Po Ferlinovem splošna problematika v javnih zgradbah zajema visoko energijsko število, zmeraj višje stroške, slabo optimizacijo upravljanja in vzdrževanja, neomogočeno sprotno spremljanje rabe energije in ukrepanje - ni nadzora nad rabo in stroški za energijo, relativno slabo bivalno ugodje, slaba strategija in akcijski-operativni plan za zmanjšanje rabe energije, neobstoje realnih akcijskih planov za posamezno javno zgradbo oz. se ti ne izvajajo (kakovosten energetske pregled je osnova za vse nadaljnje korake). Splošna problematika v javnih razsvetljavah pa zajema predvsem področje kakovosti javne razsvetljave, njeno energetske učinkovitost, izvajanje določb Uredbe o svetlobnem onesnaževanju, vzdrževanje in upravljanje nove tehnologije za regulacijo rabe energije - optimizacije rabe in stroškov za energijo; informacijski sistemi za upravljanje in vzdrževanje - optimizacija stroškov; dolgoročna strategija razvoja javne razsvetljave in akcijski plan (obvezen marca 2009).

Nov sistem ravnanja z odpadki

Problematika glede katere so se želeli predstavniki slovenskih občin pogovoriti s predstavniki Ministrstva za okolje in prostor na letošnji skupščini, so odlagališča odpadkov oz. obvezna ravnanja in pogoji za njihovo odlaganje; pogoji in ukrepi v zvezi z načrtovanjem, gradnjo, obratovanjem in zapiranjem odlagališč ter ravnanja po njihovem zaprtju. V Evropski uniji vsako leto vržemo proč več odpadkov. Med letoma 1995 in 1998 se je količina odpadkov, ki jo proizvedemo, povečala za 15 %. Če bomo tako nadaljevali, bomo leta 2020 verjetno metali proč za 45 % več odpadkov kot leta 1995. Količina odpadkov zaradi elektronske in električne opreme - ena izmed najhitreje rastočih vrst odpadkov bi se lahko podvojila v samo 12 letih. Tako ne moremo nadaljevati, ne da bi pri tem resno poškodovali naše okolje. Navedeno področje vsebuje na lokalni ravni kar nekaj vrzeli, županje in župani občin članic Skupnosti občin Slovenije razmišljajo tudi o možnostih, da bi odlaganje odpadkov na odlagališčih bilo urejeno drugače, kot to določa sedanja zakonodaja. V zvezi s slednjim so želeli predlagati konkretne spremembe zakonskih in podzakonskih aktov, še prej pa so želeli smiselnost in izvedljivost predlaganih sprememb dogovoriti s predstavniki ministrstva in njihovimi strokovnimi službami. Srečanja se je kot predstavnica ministrstva za okolje in prostor udeležila mag. Bernarda Podlipnik, generalna direktorica Direktorata za evropske zadeve in investicije.

Aktualno s področja prometne politike v Sloveniji

Nerešena vprašanja glede križanja železnic in cest so tista pereča vprašanja, ki do danes kljub svojemu večletnemu epilogu še niso bila rešena in pri predstavnikih slovenskih občin povzročajo veliko skrbi in težav. Skupnost občin Slovenije je na tem področju v preteklih letih bila izrazito aktivna ter je v določenih vsebinskih sklopih za občine dosegla dogovore, kateri pa žal s strani nekaterih pristojnih institucij do danes niso bili v celoti realizirani. Tako je z bivšim ministrom za promet Božičem bilo dogovorjeno, da bodo postopki na sodiščih zaključeni, vendar se kljub temu nove zadeve še vlagajo. Skupnost občin Slovenije je predlagala, da se dolg, ki ga imajo občine do slovenskih železnic, vloži v sanacijo nezaščitenih železniških prehodov. Ministrstvo za promet je to rešitev potrdilo, težave pa so se pokazale ob potrebnem sodelovanju Ministrstva za finance. Slednje je zavnilo vsakršno sodelovanje s Skupnostjo občin Slovenije in predstavniki posameznih občin in tako prvi niso pristali niti na skupno srečanje, na katerem bi skušali navedeno rešiti ter poiskati skupne smernice in izhodišča za rešitev te problematike. Na to temo se je skupščina udeležila Jelka Šinkovec Funduk, generalna direktorica Direktorata za železnice in žičnice na ministrstvo za promet. Glede na predlagano vsebino redne letne skupščine, na kateri je predvidena tudi obravnava tematike zapadlih terjatev Slovenskih železnic, d.o.o. do posameznih občin, je predala informacijo, da sta se

minister za finance in minister za promet s svojima skupinama sestala 24.04.2008 ter se po razpravi dogovorila o načinu reševanja problematike. Strnjeno povedano, je način reševanja sledeč: vsaka udeležena občina zagotovi iz svojih finančnih sredstev finančna sredstva do višine glavnice terjatve, enako višino pa tudi država iz proračuna oboje za namen izboljšanja javne železniške infrastrukture v občini, ob tem pa se Slovenske železnice, d.o.o. odpovedo terjatvi do te iste občine.

Za združitev obch združenj

Predstavnice in predstavniki slovenskih občin Skupnosti občin Slovenije so ponovno izpostavile težnjo in pomembnost združitve obch reprezentativnih združenj v Sloveniji. Skupnost občin Slovenije si med drugim prizadeva, da bi z Združenjem občin Slovenije našla skupen jezik ter tako pričela s pristopnimi dogovarjanji o združitvi. Interesi in cilji obch so enaki, skupen nastop pa bi okrepil pogajalsko pozicijo občin nasproti vlade, ministrstvom in drugim pomembnim institucijam. Skupnost, ki je bila tudi pobudnik združitve, si bo za združitev obch reprezentativnih združenj prizadevala tudi v prihodnje.

Srečanje z združenji s področja zasebnih vrtcev

V marcu se je v Ljubljani sestala delovna skupina za predšolsko vzgojo pri SOS. Prvi del srečanja je bil namenjen predstavitvi interesnih združenj staršev otrok vključenih v zasebne vrtnice ter interesnega združenja zasebnih vrtcev, ki so članicam in članom delovne skupine predstavili probleme, s katerimi se srečujejo tako starši otrok vključenih v zasebne vrtnice kot tudi sami zasebni vrtci. V razgovoru se je pokazalo, da je njihovo poznavanje problematike organiziranja in financiranja predšolske v vzgoje precej šibko, pa tudi, da so mnogi pogledi in stališča v zvezi z delom

vrtcev in kvaliteto programov v vrtcih identični tistim, na katere opozarjamo tudi v Skupnosti občin Slovenije. Prisotne članice in člani delovne skupine so predstavili stališča skupnosti do organiziranja zasebnih vrtcev v Sloveniji ter jih še posebej opozorili na to, da so občine tiste, ki so dolžne skrbeti za javno mrežo vrtcev v Sloveniji, s čemer je tudi pogojen njihov odnos do zasebnih vrtcev v državi. Večinsko mnenje prisotnih članic in članov delovne skupine je namreč bilo, da so pričakovanja, po katerih bi bilo v bodoče pričakovati izenačitev javnih in zasebnih vrtcev

tako pri financiranju programov kot tudi pri financiranju investicij in investicijskega vzdrževanja nerealna. Verjetno pa bi bilo smiselno nekoliko sprostiti pravila tam, kjer permanentno primanjkuje vrtčevskih prostorov. Sicer pa so ob zaključku pogovorov oboji ocenili, da je komunikacija med skupnostjo in vrtčevskimi organizacijami, ki zastopajo starše otrok, vključenih v zasebne vrtnice ter zasebne vrtnice koristna in zaželena. V nadaljevanju pa so članice in člani delovne skupine obravnavali aktualne zadeve s področja predšolske vzgoje.

Skupne občinske uprave

Delovni posvet z naslovom Skupne občinske uprave in je bil izveden v četrtek, 13. marca 2008, je bil organiziran s strani Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Skupnosti občin Slovenije in Združenja občin Slovenije. Med najpogostejšimi oziroma najbolj vidnimi prednostmi medobčinskega sodelovanja bi lahko navedli preseganje lastnih finančnih omejitev, preseganje kadrovskih omejitev, reševanje problemov, ki presegajo občinske meje, večji učinek ob manjših stroških ter usklajevanje razvojnih načrtov sosednjih občin in regije. Pravna podlaga za ustanovitev skupne medobčinske uprave je 6. člen Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 - uradno

prečiščeno besedilo) in 10. člen Evropske listine lokalne samouprave (MELLS), Uradni list RS - Mednarodne pogodbe, št.15, Uradni list RS, št.57/96. Občine se za tovrstno obliko sodelovanja odločijo prostovoljno. Med oblike medobčinskega sodelovanja v slovenskem prostoru lahko prištevamo upravljanje medobčinskih javnih zavodov javnih podjetij, javnih skladov in javnih agencij, ustanavljanje skupnih organov za upravljanje skupnih javnih zavodov, podjetij in skladov, soustanoviteljstvo skupnih javnih zavodov, podjetij in skladov, ustanavljanje interesnih zvez in ustanavljanje organov skupne občinske uprave. Na posvetu je bil predstavljen tudi status v praksi že uveljavljene in uspešne skupne občinske uprave

spodnjega Podravja. Alenka Korpar je tako prisotnim in zbranim predstavnicam in predstavnikom občin povedala, da je njihova skupna občinska uprava ustanovljena z Odlokom o ustanovitvi skupne občinske uprave občin (Uradni list RS, št. 57/99), ima status samostojnega skupnega upravnega organa občin ustanoviteljic, in sicer kot organ v sestavi uprave posamezne občine ustanoviteljice, vodi jo predstojnik, izvršuje upravne naloge, ki so jih občine prenesle v izvajanje, pri tem ravna po usmeritvah župana oz. direktorja občine ustanoviteljice, v katere pristojnost zadeva spada in možen je pristop nove občine k skupni občinski upravi in izstop iz nje (v celoti ali s posameznimi dejavnostmi).

Dimnikarske storitve in SOS

Delovna skupina za urejanje dimnikarskih storitev pri Skupnosti občin Slovenije je po večmesečnem prizadevanju po sodelovanju Ministrstva za okolje in prostor z lokalno ravno, končno dočakala odziv, s katerim pa delovna skupina pri skupnosti ni povsem zadovoljna. Že v novembru 2007 je delovna skupina v prostorih Ministrstva za okolje in prostor s predstavniki Ministrstva za okolje in prostor obravnavala problematiko s področja izvajanja dimnikarskih storitev ter sklepe, sprejete na četrti seji predsedstva Skupnosti občin Slovenije. Po večmesečnih prizadevanjih in po številnih opozorilih ministru Podobniku je Skupnost občin Slovenije prejela dopis, v katerem sta v koordinacijsko telo SOS-MOP s

strani ministrstva za področje urejanja problematike izvajanja dimnikarskih storitev imenovana mag. Hinko Šolinc in Jože Kaplar. Prvi sestanek je ministrstvo predlagalo v začetku meseca maja 2008, ko bo pripravljen predlog sprememb Pravilnika o oskrbi malih kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov pri opravljanju javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov (Uradni list RS 128/04, 18/05). Predsednik skupnosti Franc Kangler je v skladu s sprejetim sklepom predsedstva na ministra Podobnika naslovil pismo, v katerem se je sicer zahvalil za odzivnost in imenovanje predlaganih članov, vendar je obenem pri slednjih izrazil pomisleke

glede njihove kompetentnosti ter v imenu celotne skupnosti, katera danes šteje že 154 občin članic, zahteval, da se v delovno skupino imenuje oseba z določeno stopnjo avtoritete in možnosti sooblikovanja in soodločanja v postopku spreminjanja in sprejemanja področnih predpisov.

Komisija za e-poslovanje se je sestala trikrat

Na svoji 30. seji se je v Ljubljani 13. marca sestala komisija za e-poslovanje. Prisotni so se seznanili s projektom mestnih e-točk, ki je bil tudi predstavljen v ČaSOSpisu. Komisija se je seznanila z dvema projektnima pobudama, eno za razvoj kadrovskega modula in rešitvijo za večjo preglednost predpisov v nastanku. V nadaljevanju sestanka se je komisiji pridružila še delovna skupina za nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč pri SOS. Predstavniki geodetske uprave so prisotne seznanili z novostmi s področja registra nepremičnin in množičnega vrednotenja nepremičnin. Komisija za e-poslovanje se je ponovno sestala 8. maja na svoji 31. seji v prostorih ministrstva za visoko šolstvo, saj je glede na stalno visoko udeležbo sejna soba Centra za informatiko MO Ljubljana postala premajhna. Članice in člani komisije so se seznanili s pobudo za raziskavo o

potrebah občin po programski ureditvi poslovanja, ki jo je predstavil Peter Žibret iz podjetja Mastertech. Pregledali so stanje na projektih e-uprave, tehnični in vsebinski del. Na pobudo MO Ljubljana je komisija sprejela sklep o ustanovitvi delovne skupine, ki bo pregledala stanje na področju programske opreme za mestne redarje in inšpektorje. Komisija je obravnavala še predlog modernizacije informacijskega sistema Skupnosti občin Slovenije in se seznanila s projektom mobilni uradnik. Pogajalska skupina, sekretariat SOS pa tudi številne občine so bile neprijetno presenečene nad novico, da je o najemu programske opreme Združenje občin Slovenije za svoje občine članice s podjetjem Microsoft podpisalo pogodbo v času, ko se naša pogajalska skupina pogaja za najboljše pogoje občin, ki so članice

tako enega kot drugega združenja. Presenečeni pa so tudi zato, ker informacij o tem, da tudi Združenje občin Slovenije vodi pogajanja z Microsoftom, nismo imeli. V »bazenu« javne uprave so tako državna kot lokalna samouprava, za katere Microsoft vztrajno zatrjuje, da mora biti cenovna politika usklajena. S tako uranjenim podpisom pogodbe je ZOS oslabil moč in možnosti javne uprave pri pogajanjih, ob tem pa povečal možnosti Microsofta. Te poteze so po našem mnenju škodile tako občinam kot celotni javni upravi, nedvoumno pa škodijo tudi ugledu obeh reprezentativnih asociacij. Komisija za e-poslovanje se je zato sestala na izredni seji skupaj s pogajalsko skupino SOS v ponedeljek, 26. maja 2008. Na sestanku so se prisotni dogovorili o nadaljnjih korakih pri pogajanjih.

Azbestno cementne kritine

Občine že dalj časa opozarjajo na ravnanje z odpadno azbestno-cementno kritino, ki jo občani zaradi visokega stroška predaje tega odpadka zbiralcu ali na odlagališče večkrat odložijo kar v naravo. Podatki kažejo, da je približno četrtina individualnih stavb v Sloveniji še vedno pokrita z azbest-cementno kritino, pri tem še posebej izstopa podravska regija, kjer je po ocenah še 30 % individualnih stavb pokritih z azbest-cementno kritino. Širšo javnost je potrebno seznaniti z nevarnostmi, ki jih azbestni odpadki povzročajo v okolju in na državnem nivoju poskušati najti finančne instrumente, s katerimi bi lahko omogočili

brezplačno oddajo tega odpadka zbiralcu ali zbirnemu centru (in sicer za gospodinjstva) - v nasprotnem primeru povzročitelji odložijo odpadke v naravo in potem moramo z javnimi sredstvi pokriti še večje stroške, torej stroške prevoza in stroške končne dispozicije. Skupnost občin Slovenije je zato naslovila pisno pobudo, da se čim prej pristopi k reševanju te problematike, na Ministrstvo za okolje in prostor. V pobudi smo ministrstvo zaprosili, da nas o načrtovanih ukrepih in možnostih uporabe finančnih instrumentov za razrešitev problematike čim prej pisno obvesti.

Stanovanjski zakon

Skupnost občin Slovenije je v fazi medresorske obravnave na predlagane rešitve, ki jih je predvideval nov predlog stanovanjskega zakona, podala številne pripombe, nekaj teh je bilo tudi upoštevanih. Predlagane rešitve naj bi uvedle tudi subvencioniranje tržnih najemnin za najemnike, ki izpolnjujejo pogoje za dodelitev neprofitnega stanovanja v najem. Skupnost je takšno rešitev pozitivno ocenila. Popolnoma je

nasprotovala rešitvi, po kateri bi to subvencioniranje financirale občine, saj bi to posledično pomenilo, da bodo občine tudi zaradi takšne rešitve na daljši rok zgradile manj neprofitnih najemnih stanovanj, ki so vsekakor trajna oblika reševanja stanovanjskih vprašanj. V novi različici predloga zakona naj bi si subvencioniranje tržnih najemnin delili občine in država.

Poziv vladi za ureditev javnega potniškega prometa

Skupnost občin Slovenije je na svoji sedmi seji predsedstva 3. aprila 2008 v prostorih Mestne občine Ptuj obravnavala problematiko celovitega urejanja javnega prometa in drugih oblik trajnostne mobilnosti. V ta namen so se predsedstva udeležili tudi predstavniki Ministrstva za promet in Ministrstva za okolje in prostor ter članom predsedstva omogočili izmenjavo medsebojnih stališč in plodno razpravo. Predsedstvo Skupnosti občin Slovenije se je strinjalo, da je problematika celovitega urejanja javnega prometa pereča in prisotna v sleherni slovenski občini. Politika na ravni države je po mnenju mnogih do sedaj kazala premalo ali

sploh nikakršnega odnosa; aktivnosti in odločitve pa ne morejo biti sprejete samo s strani enega župana, potreben je širši politični konsenz in aktivnost na nacionalni ravni. Občine želijo pristopiti k rešitvi tega problemskega vsebinskega sklopa v svoji praksi, vendar brez vključevanja države navedeno ne bo mogoče realizirati, saj je kakršnakoli izvedba projektov na tem področju za občine predraga. V skladu s sprejetim sklepom predsedstva skupnosti je Skupnost občin Slovenije Vlado RS pozvala k pristopu reševanja problematike z naslova prometa s sodelovanjem z lokalnimi skupnostmi. Ker je po mnenju vseh prisotnih

predstavnikov slovenskih občin javni potniški promet potrebno približati čim večjemu številu potencialnih uporabnikov, je Skupnost občin Slovenije Vlado RS pozvala k spremembi zakonske ureditve povračila stroškov zaposlenim za prevoz na delo, katerega višina in namen sta vezana na javni potniški promet. Sprememba, ki jo je Skupnost občin Slovenije predlagala, je omogočiti zaposlenim brezplačno uporabo javnega potniškega prometa tako avtobusnega kot železniškega, sredstva v višini 75% pa naj bi se namenila direktno obveznim gospodarskim javnim službam, ki javni promet zagotavljajo.

Predlog Zakona o pogrebni dejavnosti in upravljanju s pokopališči

V prejšnji številki Časospisa ste lahko prbrali, kako smo v usklajevanje prejeli predlog sprememb Zakona o pogrebni dejavnosti in upravljanju s pokopališči iz Sektorja za prost pretok blaga in storitev Ministrstva za gospodarstvo. Skupnost občin Slovenije je imenovala delovno skupino, ki se ukvarja z vsebino predmetnega zakona. Predlagan osnutek zakona, ki ga je Ministrstvo za gospodarstvo pripravilo v sodelovanju z Obrtno zbornico Slovenije, v osnovi sledi individualnim interesom zasebnikov po

komercializaciji pogrebne dejavnosti, popolnoma pa zanemara širši javni interes po urejenosti pogrebne dejavnosti kot obvezne lokalne gospodarske javne službe. Predlagan osnutek zakona odvzema pravice lokalni skupnosti za opravljanje pogrebne dejavnosti in jo prepušča prostemu trgu, hkrati pa nalaga lokalni skupnosti, da zagotovi pogrebno dejavnost, če tega ne storijo izvajalci pogrebne dejavnosti. Izhodišče delovne skupine temelji na dejstvu, da je pogrebna in pokopališka dejavnost ter urejanje pokopališč posebnega družbenega

pomena. Lokalna skupnost mora zagotoviti, da se le-ta izvaja (bodisi preko podjetij, ki jim lokalna skupnost podeli koncesijo, ali preko javnih podjetij, ali režijskih obratov) v javnem interesu, torej vsem občanom pod enakimi pogoji in predpisanimi standardi ter normativi. Da so lokalne skupnosti pristojne za organiziranje opravljanja pokopališke in pogrebne dejavnosti, je odločilo v okviru sproženih ustavnih presoj ali pobud tudi Ustavno sodišče Republike Slovenije, kjer je razsodilo, da sta pokopališka in pogrebna dejavnost, kateri sicer obsegata pogrebne storitve, storitve v zvezi z upeljevanjem in oddajanjem prostorov za grobove v najem, opredeljeni kot obvezni lokalni gospodarski javni službi in se kot taki zaradi pietetnih, zdravstvenih in sanitarnohigienskih razlogov ne moreta zagotavljati na prostem trgu storitev.

Vključevanje tržnih mehanizmov na obstoječe javnogospodarsko področje zahteva torej skrbno in natančno preučitev. Nedvomno pa je potrebno novelirati obstoječi Zakon o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč iz leta 1984 in ga uskladiti z veljavno zakonodajo in odločbami ustavnega sodišča s področja izvajanja gospodarskih javnih služb. Bistvena naloga je določiti, kaj je dejavnost gospodarske javne službe in kaj tržna dejavnost predmetnega zakona.

Gotovo pa je potrebno poudariti, da se mora pogrebna in pokopališka dejavnost v prvi vrsti opravljati in izvajati na krajevno običajen način z dostojanstvom in spoštovanjem do umrlih.

Delovni sestanek na temo problematike občinskih redarjev

Skupnost je organizirala delovni sestanek v zvezi s problematiko občinskih redarjev, na katerega so bili povabljeni in se ga udeležili predstavniki Ministrstva za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za pravosodje, Ministrstva za notranje zadeve, Združenja občinskih redarjev in predstavniki lokalnih skupnosti. Občine namreč že nekaj časa opozarjajo na številne probleme na področju pravil, ki določajo izobraževanje občinskih redarjev. Izobraževanje traja tri mesece, nakar bi morali opraviti še izpit iz upravnega postopka in zakona o prekrških. Ta dva izpita morajo opraviti kljub temu, da opravljajo izpite s teh področij že v času šolanja. Predstavniki lokalnih skupnosti in Združenja občinskih redarjev se zavzemajo, da se ta dva izpita občinskim redarjem priznata oziroma se jim prilagodita. Izpit iz upravnega postopka je v pristojnosti Ministrstva za javno upravo, zato je kazalo, da tega problema na tem sestanku ne bodo rešili. A je direktor Direktorata za e-upravo in upravne procese preko predstavnika Skupnosti občin Slovenije sporočil, da izpita o upravnem postopku občinskim redarjem s peto stopnjo izobrazbe ne bo treba opravljati. V usklajevanju je sprememba Zakona o upravnem postopku, na podlagi katere občinskim redarjem ZUP-a ne bo potrebno opravljati oz. se jim bo ta priznal s končanjem izobraževanja za občinske redarje (to bo določeno v pravilniku izobraževanja občinskih redarjev). Podoben odgovor je dala tudi predstavnica Ministrstva za pravosodje, saj je udeležencem obljubila, da bo svojemu ministru predlagala spremembo uredbe Zakona o prekrških (ZP-1, Ul. RS št. 7/2003). Predstavnica Ministrstva za pravosodje je že pripravila spremembo uredbe, ki pa še ni sprejeta. Vsi udeleženci so pozdravili pripravljenost ministrstev k sodelovanju. Odprava izpita iz upravnega postopka in Zakona o prekrških bo skrajšala izobraževanje občinskih redarjev na štiri mesece, kar bi bilo za občine sprejemljivo. Nato je tajnik Združenja občinskih redarjev Slovenije poudaril, da je izobraževalni program dobro pripravljen in da so udeleženci izobraževanja zadovoljni z njegovim potekom. Problemi nastajajo pri šolanju vodij občinskih redarjev. Zanje ni nujno, da opravljajo delo občinskega redarja. Kot vodje medobčinskih služb lahko hkrati opravljajo delo vodje občinskega redarstva, vodje medobčinskih revizorjev in vodje medobčinske inšpekcijske službe. Ker ne opravljajo dela občinskega redarja, jim ne bi bilo treba opraviti šolanja za občinskega redarja, morajo pa dobro poznati delo občinskega

redarja. V primeru, da vodje občinskih redarjev ne opravljajo dela občinskega redarja, bi morali opraviti posebno prilagojeno (krajše) šolanje. Vprašanje, ki se pojavlja, je, ali je teh vodij dovolj, da bi imeli posebno usposabljanje. V kolikor vodje tudi opravljajo delo občinskega redarja, se razume, da morajo imeti opravljen izpit za občinskega redarja.

Naslednja tema sestanka so bile uniforme občinskih redarjev. Predstavniki Združenja občinskih redarjev Slovenije Boris Sodja je pojasnil, da bodo v kratkem rešili tudi ta problem. Načrtovan je sestanek s predstavniki policije, s katerimi bodo pripravili specifikacijo uniforme, na podlagi katere bo lahko stekel postopek za javno naročilo.

Dr. Roman Lavtar iz Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR) je prisotne opozoril na problematiko pripravnikov občinskih redarjev. Po statusu se ne morejo primerjati s pripravniki javnih uslužbencev, temveč bi se morali primerjati s pripravniki inšpektorjev. Pripravniki občinskih redarjev še nimajo vseh pooblastil, zato se imenujejo pripravniki. Medtem ko izpolnjujejo vse ostale pogoje za opravljanje dela. Zato so primerljivi s pripravniki inšpektorjev, ki so pripravniki, dokler ne opravijo strokovnega izpita. Ta problem mora rešiti Ministrstvo za javno upravo.

Zadnja točka sestanka je bila uvrstitev občinskih redarjev v plačilne razrede. Sedaj so

uvrščeni v 19. plačilni razred, kljub temu, da so vsi ostali uniformirani poklici v 20. plačilnem razredu. Po pooblastilih, obveznostih in izobrazbi se občinski redarji ne razlikujejo od ostalih uniformiranih poklicev in bi morali biti v enakem izhodiščnem razredu. Seveda bi se razlikovali dodatki posameznega poklica. Iz Ministrstva za javno upravo so sporočili, da se glede uvrstitve v plačilni razred pogajajo s pogajalsko skupino, zato se ne morejo odzivati na dopise in želje posameznikov oz. drugih organizacij.

Po mnenju vseh udeležencev se je sestanek pozitivno končal. Na sestanku so postavili izhodišča za rešitev glavnih problemov občinskih redarjev. Pripravljenost za rešitev problemov so pokazali tudi predstavniki odgovornih ministrstev, kar so predstavniki Združenja občinskih redarjev in predstavniki občin pozdravili in upajo, da bo tudi v prihodnje sodelovanje z ministrstvi tako plodno.

Financiranje javnih kulturnih zavodov. Breme občine ali države?

Problematika oziroma vprašanje financiranja javnih kulturnih zavodov je sistemska težava, ob kateri ni jasno, kako bo zagotovljeno 20% financiranje, nujno ob tem pa je doseči soglasja z občinami.

Vprašanja, ki se ob tem zastavljajo, so predvsem, kako bo navedeno bilo urejeno na konkretni lokalni ravni za vsak posamezni zavod, od kod bodo občine dobile dodatna sredstva in kako bo vprašanje urejeno v primeru (ne)ustanovitve pokrajin.

Da bi nekatere pomembne občinske kulturne zavode zaščitila pred finančno negotovostjo, je država že konec osemdesetih prevzela njihovo financiranje. S tem se je, torej pred skoraj dvema desetletjema, odprlo vprašanje neuskkljenosti ustanoviteljskih pravic in obveznosti z dejanskim financiranjem. Poskusi urejanja tega vprašanja so bili narejeni v zadnjih petih letih:

- 29. novembra 2002 je začel veljati Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 - UPB1) kot tako imenovani »krovni zakon o kulturi«. V skladu s 44. členom tega zakona se prenos premoženja in drugih ustanoviteljskih pravic in obveznosti med državo in lokalnimi skupnostmi uredijo s pogodbo. V zvezi s prenosom ustanoviteljskih pravic in obveznosti do javnih zavodov prvi odstavek 129. člena določa: »Dokler se občina oziroma občine soustanoviteljice zavoda in država ne dogovorijo drugače, zagotavlja državni proračun občini oziroma zvezi občin za javne zavode iz prejšnjega člena sredstva v višini najmanj 60% od javnih sredstev, ki so bila v preteklem koledarskem letu porabljena za financiranje javne službe pod pogojem, da občina oziroma zveza občin prispeva preostalih 40% in zagotovi prostorske pogoje za delo organizacije.« 131. člen zakona pa pogojuje izvajanje teh določb: »Določbe prvega odstavka 129. člena tega zakona, ki se nanašajo na financiranje javnih zavodov, katerih ustanovitelj so ob uveljavitvi tega zakona občine, financira pa jih država, se pričnejo uporab-

ljati s 1.1.2004 pod pogojem, da se do tedaj uredi v okviru zakonodaje o financiranju občin sedežnim občinam dodatna sredstva iz drugega odstavka 129. člena tega zakona.« Določbe krovnega zakona iz leta 2002, ki se nanašajo na prenos ustanoviteljskih pravic in obveznosti do javnih zavodov, v resnici niso nikoli zaživele in so ostale mrtva črka na papirju.

- 43. člen Zakona o financiranju občin (Ur.l. RS, št. 123/2006) govori o prenehanju financiranja javne službe občinskih zavodov v kulturi: »Ministrstvo, pristojno za kulturo, preneha v polnem ali pretežnem delu financirati izvajanje javne službe javnih zavodov, ki jih je ustanovila ena občina ali soustanovilo več občin, na področju kulture, najpozneje 1. januarja 2009 oziroma s prvim dnem proračunskega leta, v katerem bodo začele z delom pokrajine, razen če ni na podlagi 67. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02) določeno drugače.«
- Predlog Zakona o prenosu nalog v pristojnosti pokrajin (EVA 2006 - 1536 - 0030) je v drugem odstavku 400. člena določal: »(2) Pokrajina, na območju katere ima javni zavod iz prejšnjega odstavka sedež, postane soustanoviteljica javnega zavoda, katerega javno službo financira, ali v soglasju z občino oziroma občinami prevzame ustanoviteljske pravice v javnem zavodu v celoti. Če prevzame pokrajina ustanoviteljske pravice v javnem zavodu v celoti, prenese občina ustanoviteljica neodplačno pokrajini v last javno kulturno infrastrukturo, ki jo uporablja javni zavod.«

V skladu s tem predlogom sta bili za 37 občinskih zavodov predvideni le dve možnosti:

1. soustanoviteljstvo s pokrajino;
  2. prenos ustanoviteljstva na pokrajino.
- 1. marca 2008 je začel veljati nov Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 16/08), ki med drugim določa (139. člen), da država financira 25 muzejev in 7 galerij do 1. januarja 2009. V skladu s prvo točko 86. člena citiranega zakona bo na podlagi razvida muzejev, kamor se v skladu z drugo točko 140. člena vpišejo muzeji in galerije iz priloge Uredbe o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva kulturne dediščine in določitev državnih muzejev, muzej lahko pridobil status pooblaščenega muzeja, kakor to določata 94. in 95. člen zakona. Država bo sofinancirala državno javno službo pooblaščenemu muzeju po 93. členu v višini 80 % vseh stroškov delovanja muzeja).

- 139. Člen (financiranje muzejev in galerij samoupravnih lokalnih skupnosti)
  - (1) Muzeji in galerije iz priloge Uredbe o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitve državnih muzejev (Uradni list RS, št. 97/00 in 105/01), razen državnih muzejev, so financirani iz državnega proračuna na podlagi 43. člena Zakona o financiranju občin (Uradni list RS, št. 123/06) do 1. januarja 2009.
  - (2) S 1. januarjem 2009 prevzame financiranje muzejev in galerij iz prejšnjega odstavka pokrajina ali občina, ki v skladu z zakonom zagotavlja javno službo varstva premične dediščine.

Zgoraj omenjeni člen se nanaša na naslednje občinske muzeje in galerije:

1. Mestni muzej Ljubljana
2. Mednarodni grafični likovni center
3. Arhitekturni muzej Ljubljana
4. Pokrajinski muzej Maribor
5. Muzej narodne osvoboditve Maribor
6. Umetnostna galerija Maribor
7. Pokrajinski muzej Celje
8. Muzej novejšje zgodovine Celje
9. Goriški muzej Nova Gorica
10. Pokrajinski muzej Koper
11. Galerija Murska Sobota
12. Pokrajinski muzej Murska Sobota
13. Pokrajinski muzej Ptuj
14. Dolenjski muzej Novo mesto
15. Galerija Slovenj Gradec
16. Koroški pokrajinski muzej
17. Muzej Velenje
18. Gorenjski muzej Kranj
19. Obalne galerije Piran
20. Pomorski muzej Sergeja Mašere Piran
21. Galerija B. Jakac Kostanjevica
22. Posavski muzej Brežice
23. Mestni muzej Idrija
24. Medobčinski muzej Kamnik
25. Pokrajinski muzej Kočevje
26. Belokranjski muzej Metlika
27. Muzeji radovljiške občine
28. Notranjski muzej Postojna
29. Loški muzej Škofja Loka
30. Zasavski muzej Trbovlje
31. Pilonova galerija

Poleg teh 25 muzejev in 7 galerij je v enakem položaju (država financer, občine pa ustanoviteljice) tudi pet gledališč (Mestno gledališče ljubljansko, Slovensko mladinsko gledališče, Lutkovno gledališče Ljubljana, Lutkovno gledališče Maribor in Slovensko ljudsko gledališče Celje), na katere se omenjeni zakon seveda ne nanaša.

Upoštevajе dejstvo, da pokrajinska zakonodaja ni bila sprejeta in da je poskus urejanja tega systemskega vprašanja že dvakrat spodletel (z odločbami Ustavnega sodišča RS leta 1998 in leta 1999), je treba to vprašanje urejati v dogovoru z občinami. Poleg tega je še pet gledališč v enakem položaju (občine ustanoviteljice, država financer), njihovega statusa pa ne ureja Zakon o varstvu kulturne dediščine. Skratka, ker določba Zakona o financiranju občin ni zažvela (pokrajine ne bodo začele z delom 1.1.2009), Zakon o prenosu nalog v pristojnosti pokrajin pa tako ali tako ni bil sprejet, tudi zakonskih rešitev na področju varstva kulturne dediščine ni mogoče nasilno uveljavljati.

V sredo, 19. marca, je navedeno vprašanje s predstavniki Ministrstva za kulturo obravnavala tudi Komisija za kulturo SOS, na katerem so predstavniki ministrstva podali svoja stališča. Tako so uvodoma povzeli dejansko stanje: 15. februarja 2008 je bil objavljen nov Zakon o varstvu kulturne dediščine, ki ureja tudi področje premične

kulturne dediščine.. Slednji v peti točki 52. člena predvideva podzakonski akt (pravilnik), s katerim minister določi minimalne strokovne, tehnične in prostorske zahteve, ki jih morajo izpolniti lastniki oziroma posestniki pri hranjenju in prevozu nacionalnega bogastva. S tem aktom določi tudi standarde varovanja in hranjenja muzejskega gradiva v državnih in pooblaščenih muzejih. Pravilnik pripravlja skupina za podzakonske akte na MK in ne Direktorat za kulturno dediščino. Predvidoma bo pravilnik temeljil na elementih starega Pravilnika o strokovnih, prostorskih in tehničnih pogojih za izvajanje javne službe na področju varstva kulturne dediščine. Po analizah, ki jih MK pripravlja vsako leto po prejemu letnih poročil, ki jih javni zavodi, v skladu z Zakonom o javnih financah posredujejo na MK do konca februarja za preteklo leto, se ugotavlja, da je MK zagotovilo v letu 2006 za izvajanje javne službe v muzejih od 85,9 % do 37 % proračunskih sredstev, iz proračunov lokalnih skupnosti pa je bilo zagotovljenih od 58,8 % do 6,2 % sredstev.

Jasmina KOLAR, SOS

Kako poenostaviti poslovanje pri javnem naročanju?

V četrtek, 20. marca 2008, je v organizaciji Skupnosti občin Slovenije potekalo delovno srečanje predstavnic in predstavnikov slovenskih občin, na katerem je univ. dipl. pravnik Milan Železnik na slikovitih primerih in v sproščnem ozračju na svojevrsten način predstavil poslovanje občin pri izvajanju javnih naročil in smernice za njihovo poenostavitev. Prisotnim je bil predstavljen tudi Portal javnih naročil. Slednjega je predstavila mag. Darja Čerič iz Zavoda za urbanizem Maribor. Pri javnih naročnikih se tako pogosto postavlja vprašanje, kako organizirati poslovanje, da bo naročnik učinkovito in zakonito izvajal naročila blaga, storitev in gradenj. Naročniki so velikokrat v časovni stiski, ker so roki za izvedbo javnega naročila zelo dolgi. V okviru predavanja so zato bile prikazane nekatere novosti v ZJN-2, ki naročniku omogočajo bolj učinkovito izvajanje javnih naročil. Srečali smo se z institutom okvirni sporazum in njegova praktična uporaba. Okvirne sporazume v slovenski zakonodaji poznamo šele od spremembe zakonodaje iz začetka leta 2004, ko so bili okvirni sporazumi uvedeni v zakonodajo kot neka posebna oblika omejenega postopka (drugi in tretji odstavek 19.

člena ZJN-1). Nova zakonodaja (Zakon o javnem naročanju, ZJN-2, Uradni list RS, št. 128/2006 in Zakon o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštne storitev, ZJNVETPS, Uradni list RS, št. 128/2006), okvirne sporazume implementirata celovito na način, ki je skladen okvirnim sporazumom po direktivah. Ne glede na to, lahko ugotovimo, da se besedilo oziroma definicije okvirnih sporazumov v obeh zakonih razlikujejo. ZJN-2 določa, da je okvirni sporazum med enim ali več naročniki in enim ali več ponudniki, katerega namen je določiti pogoje za naročila, ki se bodo oddajala v določenem obdobju zlasti glede cene in, če je to mogoče, upoštevanje količino. Okvirne sporazume lahko naročnik uporabi, če so predmet javnega naročila stalne nabave blaga, storitev ali gradenj, ki jih naročnik po obsegu in časovno ne more vnaprej določiti. Zlasti so okvirni sporazumi uporabljivi v naslednjih primerih: ko naročnik ne more natančno določiti količin, ko naročnik ne more natančno določiti niti količin niti cen, ko naročnik ne more natančno določiti količin, artiklov in cen in ko naročnik ne mora natančno določiti

obsega storitev, gradenj in dinamike. Pogoji izvajanja javnega naročila se zato določijo okvirno v sporazumu - zlasti glede količin in oblikovanja cen. V sporazumu se določijo tudi pravila konkurence med strankami sporazuma. Za namen sklenitve okvirnega sporazuma naročnik upošteva postopkovna pravila zakona za vse faze do oddaje naročil na podlagi sporazuma. Veljavnost okvirnega sporazuma ne sme biti daljša od štirih let, razen v izjemnih primerih, upravičenih predvsem zaradi predmeta okvirnega sporazuma, o čemer pa mora naročnik pridobiti soglasje ministrstva, pristojnega za finance.

Milan Železnik pa je poudaril med drugim tudi, da ne vidi pravne ovire, da naročnik ne bi mogel skleniti okvirnega sporazuma tudi po izvedenem postopku zbiranja ponudb po predhodni objavi, če vrednost javnega naročila dovoljuje uporabo tega postopka. Na podlagi okvirnega sporazuma se naročila oddajo glede na to, ali se okvirni sporazum sklene z enim ali več ponudniki.

Jasmina KOLAR

Ali občine delujejo na robu zakonitosti?

Zaradi problematike pridobivanja podatkov, ki so potrebni za pravilno odmero nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, smo v okviru delovne skupine za NUSZ (nadomestilo uporabe stavbnega zemljišča) Skupnosti občin Slovenije organizirali delovna srečanja, na katerih smo delno razrešili navedeno problematiko. Občine se na navedenem področju srečujejo z različnimi težavami. Med slednjimi tudi takšnimi, ki se nanašajo na osebne podatke, ki so povezani z nepremičninskimi evidencami. Omenjeno je bilo že večkrat izpostavljeno na različnih srečanjih, med drugim tudi na srečanju v Celju 12.12.2007. Občine so dolžne za financiranje njihov nalog skladno s Zakonom o financiranju občin (Uradni list RS, št. 80/1994 in nasl.) pridobivati prihodke tudi z naslova nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč (22. člen), kar se všteva v izračun njihove primerne porabe. Zakonska obveznost zavezancev za plačilo nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč izhaja iz še veljavnega VI. poglavja Zakona o stavbnih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 18/84, 32/85, 33/86 in RS, št. 44/97), ki v 62. členu določa, da so zavezanci za plačilo nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč neposredni uporabniki zemljišča oziroma stavbe ali dela stavbe (imetniki pravice razpolaganja oziroma lastnik, najemnik stanovanja oziroma poslovnega prostora, imetniki stanovanjske pravice). Skladno s petim odstavkom 218. člena Zakona o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 110/2002 in nasl.) ter 404. členom Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 117/2006) so občine dolžne posredovati pristojnemu davčnemu organu podatke za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, da lahko ta na podlagi teh podatkov določi odmero zavezancem. Sestavni del podatkov za odmero nadomestila, ki ga morajo občine opraviti, so poleg predmeta odmere nadomestila (zazidano ali nezazidano stavbno zemljišče) še podatki o zavezancu (ki pa glede na zakonska določila ni nujno, da je lastnik zemljišča). Da lahko davčni organ zavezancu opravi odmero, mora občina posredovati tudi osebne podatke, in sicer najmanj enotno osebno matično številko občanke oziroma občana. Večino podatkov lahko občine pridobijo iz uradnih evidenc na podlagi 21. a člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72-2629/1993), 218. c člena Zakona o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 110/2002 in nasl.) in 139. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 80/1999 in nasl.) - to so podatki katastra stavb,

zemljiškega katastra, zemljiške knjige ipd., pri čemer pa naletimo na oviro pri pridobivanju osebnih podatkov, to je pridobivanju podatkov, ki so bistveni za posodabljanje evidenc nadomestila. Prostor je čedalje bolj dinamičen, zato nepremičnine postajajo čedalje bolj pomembna ekonomska kategorija, ki hitreje menjujejo lastnike oz. uporabnike. Tako so občine prisiljene pridobivati podatke iz drugih virov (napovedi potencialnih zavezancev, javnih naznanil ipd.), ki pa niso popolnoma zanesljivi. Zaradi navedenih stališč vas vljudno vabimo na delovno srečanje z delovno skupino NUSZ, na katerem bi članom delovne skupine podali konkretna pojasnila in odgovore na odprta vprašanja. Delovna skupina za NUSZ pri skupnosti je problematiko obdelovanja in zbiranja podatkov za potrebe odmere NUSZ reševala v sredo, 7. maja 2008, s predstavniki informacijskega pooblaščenca. Čeprav zakon o graditvi objektov ne določa, katere podatke,

evidenco ipd. občina lahko oziroma mora voditi, določa Zakon o lokalni samoupravi (21a člen), da se evidenca stavbnih zemljišč vodi v katastru stavb in katastru zemljišč. Ker je stanje trenutno v Sloveniji takšno, da ima in obdeluje podatke vsaka občina po svojem principu in ker je podatke potrebno oziroma se za odmero NUSZ morajo zbrati, se kljub temu, da so podatki primarno urejeni v zgoraj omenjenih katastrih, podatki lahko zbirajo in obdelujejo na osnovi četrtega odstavka 9. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov, ki določa: »(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena se lahko v javnem sektorju izjemoma obdelujejo tisti osebni podatki, ki so nujni za izvrševanje zakonitih pristojnosti, nalog ali obveznosti javnega sektorja, če se s to obdelavo ne poseže v upravičen interes posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo.«

Jasmina KOLAR, SOS

Renata Brunskole in Štefan Čelan sta izvoljena v politični odbor CEMR

5. maja se je na Islandiji v mestu Reykjavik sestal politični odbor CEMR (Council of European Municipalities and Regions - Svet evropskih mest in regij). Skupnost občin Slovenije ima v političnem odboru na voljo dve mesti, na kateri je predlagala županjo občine Metlika Renato Brunskole in župana Mestne občine Ptuj Štefana Čelana. CEMR je bil ustanovljen leta 1951 v Ženevi. Ustanovila ga je skupina evropskih županov, ki so kasneje k sodelovanju povabili tudi regije in tako je nastal Svet evropskih mest in regij. Danes je CEMR največja organizacija lokalnih in regionalnih oblasti v Evropi. Njene članice prihajajo iz 35 držav. CEMR zastopa približno 100.000 lokalnih in regionalnih oblasti. CEMR se financira iz

članarin, njen proračun znaša približno 2,5 milijona evrov. Svet evropskih mest in regij je aktiven na naslednjih delovnih področjih: regionalne politike, transporta, okolja, enakopravnosti, energije, informatike, zaposlovanja, področju kohezijske politike ... Delovne skupine s teh področij poskušajo vplivati na evropsko zakonodajo ter zagotoviti primerno zastopnost interesov lokalnih in regionalnih oblasti že v fazi nastanka zakonodaje. Eden od ciljev Sveta evropskih mest in regij je izmenjevanje izkušenj in dobrih praks tako med člani CEMR-a kot med predstavniki drugih lokalnih in regionalnih oblasti.

Novosti e-upravljanja

V sredo, 2. aprila 2008, je Skupnost občin Slovenije lokalnim skupnostim predstavila novosti, ki so lokalnim skupnostim že na voljo ali pa so v zaključni fazi vzpostavitve, da bi se občine nanje lahko najbolje pripravile. Tako so se prisotni lahko seznanili, kaj je Center za podporo elektronskega upravljanja; predstavila sta ga Aleš Dobnikar (MJU) in Jana Babnik Gomišček (SRC.SI) s poudarkom, da so tudi občine del javne uprave. Regionalna ustanova - Center za podporo razvoju e-upravljanja je bil ustanovljen s ciljem krepitev regijskega sodelovanja in promocije razvoja programov e-upravljanja. Namen centra je podpora programov e-upravljanja v okviru eSEE in bSEE iniciative in kot osrednje regijske koordinacijske točke in mreže programov in izobraževalnih točk. Center naj bi ustvarjal in prenašal znanje s področja e-upravljanja, e-trgovine in razvoja moderne javne uprave in demokracije v regiji. Osnovne dejavnosti centra bodo tako širjenje informacij in dobrih praks, pospeševanje usposabljanja in svetovanje vodjem regionalnih vlad pri uporabi informacijsko-komunikacijske tehnologije, povečevanje učinkovitosti in izboljševanje demokratičnih in ekonomskih procesov.

Maja Zupančič iz Ministrstva za javno upravo (MJU) je predstavila glavne cilje uprave, med

katerimi je najpomembnejši državljanom in podjetjem v vseh življenjskih situacijah zagotoviti prijazne, enostavne, dostopne in varne e-upravne storitve in informacije, ki bodo preko interneta na voljo kadarkoli in kjerkoli. Tudi organi lokalnih skupnosti so med zavezani organi, ki morajo zagotavljati splošne informacije o upravnih storitvah brezplačno preko svetovnega spleta na enotnem državnem portalu e-uprava, kot to narekuje 7. člen Uredbe o upravnem poslovanju. Zato se je Skupnost občin Slovenije v sodelovanju z Ministrstvom za visoko šolstvo (MVZT), znanost in tehnologijo in Ministrstvom za javno upravo odločila sodelovati v projektu vključevanja lokalne samouprave v e-upravo. Projekt je razdeljen na dva dela, in sicer na Funkcionalno dopolnitev sistema življenjskih dogodkov in e-storitev za potrebe lokalne samouprave, ta del izvajajo MVZT, MJU in podjetje SRC.SI, drugi del pa je priprava opisov življenjskih dogodkov in e-obrazcev s področja pristojnosti lokalne skupnosti za sistem e-SJU, ki ga izvajata SOS in podjetje IPMIT. Vključene pilotske občine v drugem delu projekta so MO Koper, MO Nova Gorica, MO Velenje, občini Izola in Škofja Loka ter MO Celje in MO Kranj. Po predstavitvi Maje Zupančič (MJU) e-uprave in e-storitev javne uprave smo v sekretariatu že prejeli odzive

občin, v katerih izražajo željo po sodelovanju pri projektih, ki so v toku. Praktičen vidik vključevanja občin v storitve e-uprave sta predstavila Tone Okorn in Miha Pšenica, oba iz podjetja SRC.SI; povedala sta tudi, da v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije pripravljajo posebno ponudbo predvsem za manjše občine, ki bo zajemala pomoč pri vključevanju.

Dušan Mitrovič iz Geodetske uprave Republike Slovenije (GURS) je predstavil vlogo in pomen občin pri implementaciji sistema množičnega vrednotenja nepremičnin. Še en predstavnik GURS, Jurij Mlinar, pa je predstavil kataster, ki zajema podatke gospodarske javne infrastrukture, in občine pozval, da koristijo podatke, ki so jim na voljo brezplačno s pomočjo sodobne informacijske tehnologije. Z enakim pozivom občinam je predstavnik MNZ pozval občine k večji uporabi centralnega elektronskega registra prebivalcev. Rosana Lemut Strle (ZZZS) je predstavila sistem e-poizvedbe in povedala, da se ta prilagaja tako, da bodo do podatkov lahko dostopale tudi občine. Nino Novinec (Microsoft) pa je na koncu predstavil še ugodnosti za občine, ki jih je pričakovati iz naslova sodelovanja med skupnostjo in podjetjem Microsoft.

Kako povečati sposobnosti občin za črpanje EU sredstev

Skupnost občin Slovenije je povabila županje in župane zaposlene v občinah, ki so zadalženi za pripravo projektnih predlogov in izvedbo projektov, ki se financirajo iz evropskih skladov, na delovni posvet, ki je bil 17. aprila 2008 v Kranju.

Računsko sodišče je revidiralo sposobnost občin za pridobivanje in črpanje sredstev Kohezijskega sklada na področju okolja in sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj pri gradnji poslovnih con. Občine bi z ustrežnejšim pristopom lahko prispevale k boljšemu stanju glede porabe sredstev skladov Evropske unije na nacionalni ravni, vendar je vzrok za bistvene probleme predvsem počasno črpanje sredstev v nacionalni ureditvi in delovanju sistema izvajanja. Komisija DZ RS za nadzor javnih financ je sprejela poročilo s priporočili o obravnavi poročil Računskega sodišča RS in priporočila Vladi RS, SVLR, SVEZ, MF in drugim organom, da preučijo slovenske

predpise, ki se nanašajo na kandidiranje in porabo sredstev EU ter njihovo izvajanje in predlagajo ustrezne poenostavitve za predpise Evropske unije, ki se nanašajo na kandidiranje in porabo sredstev EU ter njihovo izvajanje - in Svetu EU predlagajo ustrezne poenostavitve. Skupnost občin Slovenije je na dogodku gostila predstavnike vseh ključnih akterjev, ki lahko pripomorejo k temu, da bodo občine lažje in v večji meri črpale sredstva evropskih skladov, da predstavijo svoje programe in usmeritve v tej smeri.

Na delovnem posvetu smo bili priča primeru dobre prakse komunikacije, med različnimi akterji, ki imajo vsak svojo vlogo pri skupnem cilju - uspešnemu črpanju EU sredstev. Akterji dogodka so bili predstavniki lokalnih skupnosti, razvojnih agencij, zunanjih izvajalcev, ki občinam pomagajo pri pripravah projektnih dokumentacij, Računskega sodišča, komisije za nadzor nad javnimi financami državnega zbora,

Ministrstva za finance, Ministrstva za okolje in prostor in Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Ugotovili smo, da so se »učne ure« črpanja iztekale. Vsi, ki so jih zamudili ali se lekcij niso naučili, bodo morali plačati mnogo višjo ceno dopolnilnega pouka oz. jo bomo morali plačati vsi skupaj. Menimo, da so prav takšna soočenja v konstruktivnem smislu komunikacije dober pristop k razreševanju problematik. Zato upamo, da se bo komunikacija odvijala še naprej, saj bomo le tako lahko uspešno odpravljali nejasnosti in si skupaj utirali pravo pot do evropskih sredstev.

Stavbna pravica

V torek, 25. marca, je v prostorih knjižnice v Domžalah potekal delovni posvet z naslovom Stavbna pravica. Srečanja se je udeležilo preko 40 predstavnic in predstavnikov slovenskih občin, različne pravne vidike stavbne pravice pa so udeleženkam in udeležencem podali doc. dr. Renato Vrenčur iz Pravne fakultete, univ. dipl. pravica in sodnica Dida Volk ter Bernarda Berden iz Geodetske uprave Republike Slovenije. Stavbna pravica je pravica imeti v lasti zgrajeno zgradbo na, nad ali pod tujo nepremičnino (prvi odstavek 256. člena SPZ). Ena pomembnih razlik med stavbno pravico in osebnimi služnostmi (primerjamo jo lahko tudi z nepravo stvarno služnostjo) je tudi ta, da služnostni upravičenec ni nikoli lastnik objekta oz. naprave, ki stoji na služeci nepremičnini. To pa pomeni, da pri služnostih ne gre za odstopanje od načela povezanosti zemljišča in objekta. V skladu s 219. členom SPZ je za potrebe izvrševanja služnosti dopustna tudi postavitev določene naprave (npr. položitev vodov, postavitev žičnice), vendar naprave postanejo v trenutku spojitve z nepremičnino last lastnika služee nepremičnine. Pri stavbni pravici je položaj nekoliko drugačen, saj postane imetnik stavbne pravice kljub spojitvi

objekta z nepremičnino lastnik tega objekta. Stavbna pravica se lahko ustanovi tudi glede že obstoječega objekta. Tudi ni nujno, da se stavbna pravica nanaša na celotno nepremičnino (parcelo), lahko predstavlja obremenitev le dela nepremičnine. V takem primeru je treba v pravnem poslu o ustanovitvi stavbne pravice ter v zemljiškoknjižnem dovolilu opisati prostorske meje stavbne pravice. V vsakem primeru pa je treba opisati vsebino stavbne pravice. Pojem zgradbe je treba interpretirati široko, saj se nanaša tudi na druge objekte. Kot zgradbo tako ne smemo razumeti zgolj tistih objektov, ki so namenjeni za bivanje ali opravljanje določene poslovne dejavnosti, ampak tudi objekte, kot so mostovi, garaže, parkirišča, igrišča za tenis, golf ipd. Naslednja pomembna značilnost stavbne pravice je ta, da je časovno omejena. Po SPZ ne sme trajati več kot 99 let. Stavbna pravica lahko nastane samo na podlagi pravnega posla. Edina izjema, ki jo v tej zvezi določa SPZ, je zajeta v prehodni določbi (271. člen SPZ), katere namen je prilagoditev razmerij na nepremičninah, nastalih v času družbene lastnine. Stavbna pravica je prenosljiva in podedljiva. Treba je opozoriti, da se razpolaga s stavbno pravico in

ne z lastninsko pravico na zgradbi. Ko je stavbna pravica ustanovljena, je kot stvarna pravica predmet razpolaganja. SPZ ureja več načinov prenehanja stavbne pravice. Tako lahko stavbna pravica preneha (1) zaradi poteka časa, za katerega je bila ustanovljena - redno prenehanje (260. člen SPZ). Pred potekom časa (predčasno prenehanje) pa lahko preneha bodisi (2) na podlagi sporazuma strank (prenehanje na podlagi pravnega posla; 261. člen SPZ) bodisi (3) zaradi kršitev imetnika stavbne pravice (262. člen SPZ). Lastnik nepremičnine mora plačati imetniku stavbne pravice dogovorjeno nadomestilo, ki ne sme biti manjše od polovice povečanja tržne vrednosti nepremičnine (drugi odstavek 263. člena SPZ). Če stavbna pravica preneha, se zastavna pravica v cilju varstva zastavnega upnika prenese na nadomestilo (terjatev). Zaradi tega je v primeru predčasnega sporazumnega prenehanja stavbne pravice izrecno določeno, da je pogoj za veljavnost pogodbe o prenehanju pisna izjava zastavnega upnika, da s prenehanjem soglaša, v kolikor je bila na stavbni pravici ustanovljena zastavna pravica (drugi odstavek 261. člena SPZ).

Vožnja v naravnem okolju

V petek, 9. maja 2008, je v prostorih Ministrstva za okolje in prostor potekala prva seja delovne skupine za ureditev vožnje v naravnem okolju, ki jo je v mesecu aprilu 2008 imenoval minister za okolje in prostor. V njej so predstavniki Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavoda RS za varstvo narave, Zavoda za gozdove Slovenije, Policije, Triglavskega narodnega parka, Inšpektorata RS za okolje in prostor, Inšpektorata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, predstavnik ZOS in predstavnik SOS. Naloga delovne skupine je pregled analize izvajanja veljavne Uredbe o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju, priprava predloga spremembe uredbe ter priprava predloga priporočil upravnim organom glede izvajanja nadzora nad vožnjo vozil v naravnem okolju. Na seji so se vsi prisotni strinjali z ugotovitvami, ki so izhajale iz razprave vseh predstavnikov delovne skupine, da je sedanje stanje na tem področju nevarno, saj imamo na eni strani zelo restriktivno ureditev, ki rigorozno in zelo togo ureja vprašanje vožnje vozil v naravnem okolju, hkrati pa ni učinkovitega nadzora, na drugi strani pa smo soočeni z dejstvom, da je v naravnem okolju

vse več prometa z različnimi prevoznimi sredstvi, ki ga tudi v prihodnje ne bo možno povsem omejiti. Razmišljanja in razprave posameznih članov so tekle predvsem v tej smeri, da bi morali poiskati ustrezne rešitve, s katerimi bi opredelili določena območja v naravnem okolju, kjer bi se pod jasno definiranimi pogoji lahko odvijala vožnja z vozili ter natančno opredelili temeljit nadzor in sankcije za kršitve. Ker po mnenju večine prisotnih sedanja ureditev tega področja z uredbo vlade tako s formalnih kakor tudi praktičnih razlogov ni ustrezna, je prevladalo enotno stališče, da bi bilo potrebno vprašanje vožnje z vozili v naravnem okolju celovito urediti s posebnim zakonom. V okviru tega predpisa bi bilo potrebno urediti tudi posamezna vprašanja, ki jih na takšen ali drugačen način urejajo še drugi zakoni (npr. Zakon o gozdovih, Zakon o varstvu narave itd.). Vsi prisotni so se strinjali z ugotovitvami, da uredba kot podzakonski predpis ne more posegati v zakonsko urejanje posameznih področij in se lahko rešitev poišče le tako, da se vprašanja uredijo s posebnim zakonom. Pomembno vprašanje, ki bi ga bilo po mnenju večine članov delovne skupine potrebno

zakonsko urediti, pa je tudi vprašanje obvezne registracije nekaterih vrst vozil, s katerimi se vršijo vožnje v naravnem okolju, saj sedanja zakonodaja (ZVCP) tega ne ureja. To je pomembno predvsem z vidika učinkovitosti nadzora.

Po daljši razpravi je delovna skupina sprejela sklep, da se Ministrstvu za okolje in prostor posreduje predlog, da se problematika vožnje vozil v naravnem okolju celovito uredi s posebnim zakonom, pri tem pa se navedejo tudi vsi tehtni razlogi, zakaj bi bila zakonska ureditev tega vprašanja najbolj primerna rešitev. Ker pa priprava in sprejem zakonskega akta poteka po posebni proceduri, ki lahko traja daljši čas, je delovna skupina sprejela tudi sklep, da se do konca meseca junija 2008 pripravijo konkretni predlogi za takojšnje najnujnejše spremembe veljavne uredbe, kar bi časovno omililo sedanje nevzdržno stanje na tem področju. Naslednja seja delovne skupine bo v začetku meseca julija, na kateri naj bi oblikovali dokončni predlog najbolj nujnih sprememb uredbe.

Vladimir KOROŠEC, Občina Kamnik

Sestanek delovne skupine za zaščito in reševanje

Delovna skupina za zaščito in reševanje se je sestala 15. aprila 2008 v Celju. Sestanka delovne skupine sta se udeležila Milivoj Dolščak, generalni inšpektor na Inšpektoratu RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami na Ministrstvu za obrambo RS, ter Stanko But iz Uprave za zaščito in reševanje iz Ministrstva za obrambo RS. Generalni inšpektor je na sestanku poudaril skupen cilj občinskih uprav in inšpektorjev, kar predstavlja skupno izhodišče za sodelovanje. Občine lahko inšpektorjem nudijo povratne informacije, na podlagi katerih lahko le-ti izboljšajo predpise in uredbe, ki veljajo za lokalne skupnosti. Članom delovne skupine je na kratko opisal tri področja, na katerih inšpektorji izvajajo inšpekcijske preglede. Ta področja so: področje zaščite in reševanja, področje požarne varnosti in področje zaščite pred utopitvami. Generalni inšpektor je udeležencem povedal, da v teh dneh končujejo poročilo za leto 2007, v katerem bodo navedene pomanjkljivosti in ugotovitve, ki so jih inšpektorji odkrili v lanskem letu. Članom delovne skupine je razdelil program dela za leto 2008. Iz njega so razvidna področja, katera bodo inšpektorji kontrolirali. Največ kontrol bodo izvajali na področju požarne varnosti, na katerem dela največ inšpektorjev. To področje je zanimivo za širšo javnost, saj se je v preteklosti zaradi neupoštevanja predpisov zgodilo nekaj nesreč. Pregled bodo opravili tudi pri SEVESO zavezancih v vseh občinah, kar inšpektorjem

nalaga uredba evropske komisije. V letu 2008 bodo inšpektorji pregledali zaklonišča (približno 150 zaklonišč). Inšpektorji ugotavljajo veliko nepravilnosti pri njihovem inšpekcijskem pregledu. S čimer se strinjajo tudi člani delovne skupine in dodajajo, da je veliko nepravilnosti s tega področja predvsem v stanovanjskih objektih. Lastniki stanovanj velikokrat priredijo zaklonišča in jih preoblikujejo v stanovanjske oz. večnamenske prostore. V stanovanjskem zakonu (Ul. RS št. 69/2003) je napisano, da vzdrževalci stanovanjske zgradbe vzdržujejo tudi zaklonišča. Pri tem morajo imeti podpisano pogodbo o vzdrževanju z lastniki stanovanj. V kolikor bodo občine izrazile željo, se bodo inšpektorji prioritarno lotili problematike vzdrževanja zaklonišč v stanovanjskih objektih. V letošnjem letu bodo inšpektorji pregledali tudi operativne gasilske enote, ki skrbijo za požarno varovanje. Te še niso bile pregledane, zato bo to storjeno v letošnjem letu. Na sestanku se je videla pripravljenost za sodelovanje generalnega inšpektorja in članov delovne skupine. Reševanja problemov so se lotili skupaj in skoraj za vse probleme hitro našli rešitev.

Pri naslednji točki je Darko But, vodja Sektorja za načrtovanje, operativno in ocenjevanje škode, predstavil sektor, ki ga je pred kratkim prevzel. Prisotnim je predstavil svoje naloge in cilje, ki jih želi doseči v letošnjem letu. Predstavil je raziskovalno nalogo imenovano MCEVZIR. Ta

raziskovalna naloga razdeljuje sistem temeljnega načrta, opredeljuje priloge in njihovo številčenje. Pomembna naloga je opredelitev in poenotenje vsebine požarnih načrtov. Problem predstavljajo dodatki k načrtu, ki niso v pristojnosti urada. Predstavil je vpeljevanje enot, ki jih mora organizirati država. Organizirati mora do 200 enot prve pomoči, ki bodo razporejene po Sloveniji. Ustanovitelj enot bo Rdeči križ. Enote bodo evidenčno vpisali v evidenco civilne zaščite. Sektor za načrtovanje, operativno in ocenjevanje škode namerava uskladiti svojo programsko opremo z aplikacijo za nabavo in evidenco opreme VULKAN, ki je na voljo v gasilskih društvih. Sektor bi moral imeti pregled nad opremo, ki jo imajo gasilska društva.

Sestanek delovne skupine za zaščito in reševanje se je končal v prijateljskem in sproščenem vzdušju. Samo upamo lahko, da bi tudi pri drugih delovnih skupinah bilo tako dobro sodelovanje med inšpekcijskimi službami, sektorjem za načrtovanje, operativno in ocenjevanje škode ter predstavniki občin. Na sestanku so bili izpostavljeni skupni cilji in vse strani so jih poizkušale doseči. Ni šlo za kazanje mišic temveč za konstruktivno reševanje problematike iz tega področja.

Miha MOHOR

Priprava novosti na področju prostorskih ukrepov

Na poziv Ministrstva za okolje in prostor je predsedstvo Skupnosti občin Slovenije imenovalo delovno skupino za sodelovanje pri pripravi Zakona o prostorskih ukrepih. Sodelovanje z ministrstvom naj bi vključevalo aktivno sodelovanje na delovnih sestankih za pripravo zakona, podajanje mnenj po elektronski pošti in podobno.

Predstavniki imenovani v delovno skupino SOS o začetku priprave zakona nismo bili obveščeni. Pripravljeni predlog zakona smo dobili v usklajevanje preko SOS v drugi polovici meseca aprila 2008.

Zakon pomembno vpliva na prostorski razvoj občin, s tem pa tudi na gospodarski, družbeni in socialni razvoj občin. Vsebina zakona se nanaša na začasne ukrepe, predkupno pravico, upravno in pogodbeno komasacijo, razlastitev in celovito prenovo naselij. Za posredovanje pripomb k predlogu zakona je bil glede na obravnavano tematiko in pomembnost materije s strani ministrstva postavljen izrazito prekratek rok za poglobljeno obravnavo. Na nadaljnjih usklajevalnih sestankih, ki so potekali konec aprila in začetek maja na ministrstvu, pa so predstavniki SOS in ZOS predstavili svoje poglede in pripombe na vsebino zakona.

Zakon prinaša s temi prostorskimi ukrepi dolgotrajne upravne postopke predvsem na področju upravne komasacije in celovite prenove naselij, hkrati pa občinam nalaga nove zadolžitve povezane z izvedbo teh postopkov in velikimi finančnimi obremenitvami. Tudi drugi prostorski ukrepi so procesno nedorečeni, posamezne določbe pa so tudi dvoumne in v nekaterih primerih v okviru veljavne zakonodaje težko izvedljive. Po zadnjih podatkih, ki jih imamo, se usklajevanja na ministrstvu še nadaljujejo.

Mag. Valentina GORIŠEK,
predsednica delovne skupine

Nacionalni plan zdravstvenega

Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva (v nadaljnjem besedilu: Plan) temelji na Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (v nadaljnjem besedilu: ZZVZZ) in upošteva smernice Evropske strategije zdravstvenega varstva, ki jo je sprejel Evropski svet v letu 2007. Večina Evropskih držav se v javnem zdravstvu srečuje s pritiski za dodatna sredstva zaradi porasta cen zdravil in novih bioloških zdravil, uvajanja novih tehnologij za diagnostiko in zdravljenje, hkrati pa države kljub podaljševanju življenjske dobe znižujejo sredstva namenjena za zdravstveno varstvo. Plan s tem namenom poudarja in na prvo mesto postavlja promocijo zdravja in preventivo, upošteva pa tudi pomen rehabilitacije in ponovnega vključevanja že obolelih v delovno okolje, družino in širšo družbo. Osrednje mesto v sistemu zdravstvenega varstva daje Plan pacientu, ki naj bo enakovreden partner v odnosu do zdravnika in drugih zdravstvenih delavcev, seznanjen s svojimi pravicami in dolžnostmi. Obravnava pacienta mora biti holistična, od spočetja do smrti, vključujoč paliativno oskrbo. Za zadovoljnega pacienta moramo ustvariti pogoje za učinkovito in kakovostno delo ter pogoje za motivacijo izvajalcev zdravstvenih storitev. Gre za vprašanje organizacije dela, delitve dela med posameznimi nivoji zdravstvenega varstva, med javnim in zasebnim delom, z upoštevanjem možnosti javno-zasebnega partnerstva. Poudarek mora biti na vidnih rezultatih, ki jih pacienti občutijo in na kazalcih, ki omogočajo merjenje kakovosti storitev izvajalcev. Definicija delitve dela med primarnim in sekundarnim ter terciarnim nivojem, prenos najboljših praks na vse nivoje, vzpodbuditev politike razvoja so področja, ki bodo ob postavitvi dolgoročnih strategij vzpodbudila učinkovitost sistema tudi kratkoročno. Uvajanje informacijskih tehnologij in telemedicine bo omogočila, da bodo specializirani vrhunski strokovnjaki v medicini prevzemali vlogo konzultantov ter s tem dvignili kakovost in obseg zdravstvenih storitev. Skrajšanje čakalnih dob bo ob pomoči informacijskih tehnologij mogoče doseči z natančnim načrtovanjem dela, naročanjem na določeno časovno enoto, stalnim spremljanjem in ažuriranjem nacionalnega čakalnega seznama ter uporabo slikovnih in diagnostičnih podatkov preko spletnih strani. Slovensko zdravstvo se poleg zgoraj navedenega srečuje tudi s pomanjkanjem zdravnikov in drugega zdravstvenega osebja ter s pomanjkljivostmi v znanju vodenja in upravljanja na področju zdravstva. Menedžment v zdravstvu je namreč osrednja tema kadrovskega

razvoja, prestrukturiranja, upravljanja in vodenja javnih zdravstvenih zavodov ter koordiniranega delovanja izvajalcev v javni mreži zdravstvene službe z jasno postavljenimi razmerji in pravili v odnosu do izvajalcev izven javne mreže. Kultura zaposlenih v zdravstvu se mora razvijati predvsem v smislu izboljšanja odnosov do pacientov ter zavedanja kakovosti dela in učinkovitega ravnanja s človeškimi, finančnimi in materialnimi viri. Dobri medsebojni odnosi, spoštovanje različnosti in interdisciplinarnost timov je predpogoj za kvalitetno skupinsko delo, še zlasti v času uporabe zahtevnih tehnologij.

Stališča SOS

Predlog je obravnavala tudi Komisija za socialo in zdravstvo pri skupnosti ter predsedstvo SOS, podane s strani skupnosti pa so bile tudi nekatere pripombe, opozorila in stališča občin članic. Člani Komisije za socialo in zdravstvo so se načeloma strinjali, da je resolucija iz vsebinskega zornega kota za občine oziroma lokalno samoupravo dokaj dobro zastavljena, kljub temu pa smo opozorili na nekatere pomanjkljivosti oziroma dileme. Občine članice SOS so bile predvsem enotnega mnenja, da določenih težav, ki se še vedno kažejo v praksi, sam nacionalni program ne more rešiti. Potrebno bo ukrepati s sistemskimi rešitvami v zakonodaji, to je s spremembo področnih zakonov, ter urediti predvsem področje zdravstvenega varstva. Nacionalni program zdravstvenega varstva pa je tisti, ki naj bi vseboval oziroma predstavljal usmeritve in napotila. Tako so predstavniki občin bili mnenja, da je vsebina predloga nacionalnega programa presplošna, ima premalo jasno definirane cilje, ki jih želimo doseči s spremembami na področju zdravstvenega varstva ter bi jih morali ne samo pisno ovrednotiti temveč tudi okvantificirati. Program tako med drugim ne navaja jasnih razlogov, zakaj se spreminja sistem zdravstvenega varstva. Ti so lahko argumentirani samo z dobro analizo sedanjega stanja. Takšne analize nimamo. Program tudi ne definira konkretnih kazalnikov, ki bi jih spremljali v času uresničevanja resolucije, s katerimi bi lahko merili doseganje zastavljenih strateških ciljev (ki so tudi v resoluciji premalo jasno definirani). Nadalje program tudi ne predvideva dogovorjene taktike in strategije, kako naj bi dosegli spremembe. Ni dorečena mreža, ni dorečena stopenjska delitev dela med posameznimi nivoji zdravstvenega varstva (primarni, sekundarni, terciarni), niso niti definirane vsebine posameznih nivojev in posledično tudi financiranje teh vsebin na

posameznih nivojih, prav tako ni definirana vloga zdravstvenega doma in njegovih vsebin v bodoči organiziranosti primarnega zdravstvenega varstva in ni definirana niti argumentirana prednost izvajanja zdravstvene službe v koncesionarski obliki. Ponujanje reševanja pomanjkanja zdravnikov s podeljevanjem koncesij ne rešuje tega problema. Po nekaterih analizah v Sloveniji manjka celo 800 zdravnikov. Tak ponujen pristop lahko razumemo kot poskus uradne politike, da bi izrabila izredne razmere zaradi pomanjkanja zdravnikov za transformacijo v koncesionarsko obliko izvajanja zdravstvenega varstva, kar pa pomanjkanja zdravnikov ne more rešiti. Koncesionarska oblika izvajanja zdravstvenega varstva ne more biti cilj izvajanja zdravstvenega varstva, je lahko le pot oz. orodje, s katerim bomo dosegli ali pa ne zelenih ciljev. Prav tako niso dovolj učinkovito nakazane rešitve kadrovske problematike, predvsem na področju pomanjkanja zdravnikov, upoštevan pa ni tudi izreden strokovni potencial upokojenih zdravnikov. Smiselno bi bilo ustvariti bolj prijazne pogoje za vključevanje upokojenih zdravnikov v zagotavljanje zdravstvenega varstva vse dotlej, dokler ne bo opazen rezultat povečanega vpisa študentov na ljubljanski medicinski fakulteti ter novoustanovljeni medicinski fakulteti v Mariboru. Predlog ne upošteva možnost, da se prenesejo določene vsebine dela, ki jih opravljajo zdravniki na diplomante visokih zdravstvenih šol in se s tem razbremenijo zdravnike (tiste vsebine, ki jih je s strokovnega vidika možno prenesti in so v članicah Evropske unije že prenesene). Resolucija ne ponuja ustreznih finančnih rešitev, kar pa je z vidika vseh institucij izjemnega pomena. V oblikovanje resolucije je bila premalo vpeta laična javnost. Zaradi pomembnosti tega dokumenta bi bilo potrebno vključiti čim širšo družbeno skupnost oz. civilno družbo in doseči čim širši družbeni konsenz - javno zdravstvo ni namenjeno stroki in politiki, ampak ljudem, zato imajo pravico sodelovati pri oblikovanju tega dokumenta. Zdravstvena politika ne more biti prepuščena lokalnim skupnostim. Le na ta način bi lahko vsem državljanom in državljanom Slovenije, ki živijo v različno razvitih področjih Slovenije, zagotovili vsaj približno enak zdravstveni standard. Resolucija tako tudi ne rešuje nepravilnosti po uvedbi prostovoljnih dodatnih zdravstvenih zavarovanj, v celotnem dokumentu pa tudi ni zadosti poudarjen javni interes (gre za javno službo, ki se financira z javnim denarjem). Javni interes pa bi moral biti ključni element.

Jasmina KOLAR

Skupnost občin Slovenije krepi svoje članstvo

»Ker so interesi občin naša prioriteta,« je osnovno vodilo Skupnosti občin Slovenije, moto poslovanja in udejanjanja v praksi. Skupnost občin Slovenije je povečala svoje članstvo za sedem novih občin in tako združuje 154 občin. Število prebivalk in prebivalcev občin članic se bliža 90 % celotnega slovenskega prebivalstva.

Koncem meseca marca je ožje vodstvo Skupnosti občin Slovenije, predsednik Franc Kangler s podpredsednikoma Bojanom Šrotom in Tonetom Peršakom ter podpredsednico Ireno Majcen, pozval občine, ki še niso članice skupnosti, da se pridružijo največjemu, najstarejšemu in malim občinam po višini članarine najugodnejšemu reprezentativnemu združenju občin. V Skupnosti občin Slovenije ocenjujemo, da država vse prepogosto pripravlja in za občine uzakonja nesprejemljive rešitve. Tako smo v zadnjem času bili priča določanju novih obveznosti za občine na področju predšolske vzgoje, dimnikarskih storitev in poskus odvzema pristojnosti občinam pri pogrebni storitvah. Skozi naš cilj si vztrajno prizadevamo do polnosti spremeniti dosedanja razmerja, kar pa je mogoče spremeniti samo z zastopanjem interesov vseh slovenskih občin. Skupnost občin Slovenije je pri doseganju tega cilja tik pred »ciljno areno«. Včlanjenih je že 70 % vseh občin v Sloveniji, zato smo županje in župane povabili, da se pridružijo večini slovenskih občin pri krepitvi institucije, ki bo prvenstveno skrbela za njihove interese in koristi.

Z velikim veseljem je Skupnost občin Slovenije pozdravila sklepe občinskih svetov o včlanitvi v Skupnost občin Slovenije sedmih občin. Nove občine članice SOS so občine Štore, Veržej, Mežica, Ajdovščina, Mokronog Trebelno, Oplotnica in Gorišnica, ki jih v nadaljevanju na kratko predstavljamo.

Občina Štore

Župan občine je gospod Miran Jurkošek. Občina Štore je nastala leta 1995 in se razprostira na 28,1 km² na pretežno gričevnatem območju ob reki Voglajni na vzhodnem robu Celjske kotline. Občina šteje približno 4.144 prebivalcev, ki živijo v 12 naseljih. Na vzhodu občina meji na Občino Šentjur, na severu in zahodu na Občino Celje, na jugu pa na Občino Laško, ki so prav tako vse članice Skupnosti občin Slovenije. Upravno središče občine je v naselju Štore, ki je razdeljeno na dva dela: industrijski del, kjer je v preteklosti delovala Železarna Štore, danes pa v teh poslopih deluje veliko število manjših podjetij, in na stanovanjski del -Lipa, kjer so osnovna šola, vrtec, Srednja šola Štore, zdravstveni dom, pošta in objekti namenjeni športnim dejavnostim. Industrijsko središče Štor se je v zadnjih letih močno razširilo, saj sta nastali dve novi obrtni coni: Obrtna cona Štore in Obrtno-trgovska cona Štore - vzhod, kjer so svoje nove poslovne prostore pridobila številna podjetja. Prebivalci občine večinoma dnevno migrirajo na delo v Štore ali v sosednje občine, nekaj pa se jih preživlja tudi s kmetijstvom: živinorejo, poljedelstvom, pridelovanjem sadja in zelenjave, vinogradništvom itd. Zelo značilne in poznane pa so tudi nekatere domače obrti, ki so se ohranile vse do danes: oglarstvo, lončarstvo in kovaštvo.

Občina Veržej

Župan občine Veržej, ki leži Murskem polju na desnem bregu reke Mure, je Slavko Petovar. Ohranjena trška listina omenja, da je Veržej postal trg leta 1352. Ob Muri so prostrani listnati gozdovi, ki segajo s severne strani do naselja. Ob gozdu se vleče proti vzhodu širok pas travnikov, ki so v mesecu maju posuti z belimi narcisami. Občino Veržej sestavljajo vasi Veržej, Banovci in Bunčani. Posebno skrb občani posvečajo ekologiji.

Občina Oplotnica

Župan Občine Oplotnica, ki leži v slikoviti pokrajini pod jugovzhodnimi obronki Pohorja, je Matjaž Orter. Občina Oplotnica se razprostira na 33 km² in ima skoraj 4.000 prebivalk in prebivalcev. Občino sestavlja 21 zaselkov. V dolini sta najbolj razvita poljedelstvo in vinogradništvo, živinoreja in gozdarstvo pa sta bolj izrazita na obronkih Lačne Gore, Fošta, Gorice in Okoške Gore, ki se počasi vzpenjajo proti Pohorju. Nekoč je bilo na tem območju veliko žag na vodni pogon, katerih ostanke lahko vidimo še danes. Območje je bogato z vodnimi viri. Na občino Oplotnica mejijo občine Zreče, Slovenske Konjice in Slovenska Bistrica, ki so vse članice Skupnosti občin Slovenije.

Občina Mežica

Župan občine Mežica je Dušan Krebel, občinski svet šteje 14 članic in članov, v upravi pa je redno zaposlenih 7 uradnikov. Mežica je bila dolgo središče svinčeve rudarske dejavnosti, pa tega v podobi kraja na prvi pogled ni mogoče ugotoviti. V okoliške hribe vzpenjajoči se travniki in bujni gozdovi, za katerimi se vijejo slemena planinskih vršacev, ustvarjajo prej videz mimema stanovanjskega naselja in manjšega alpskega turističnega središča. Tudi v samem centru Mežice in ob glavni prometnici je obilo zelenic, okrasnega grmičevja in drevja, ki daje Mežici podobo enega najbolj zelenih slovenskih mest. Posebno vrednoto je kraju poklonila narava z alpsko kuliso gore Pece, kraljestvom kralja Matjaža. Ko je pred desetletjem rudarjenje zamrlo, so v podzemnih rovih uredili muzej in popestrili turistično ponudbo z možnostjo kolesarjenja po opuščeni rudniški rovih. Pot skozi rudnik je dolga dobrih šest kilometrov in pelje večinoma po širokih transportnih rovih, po katerih je nekoč vozil rudniški vlak.

Občina Ajdovščina

Župan občine Ajdovščina je Marjan Poljšak, občinski svet šteje 26 članic in članov. Občina Ajdovščina je dokaj gosto poseljena, število prebivalcev, ki živijo v 26 krajevnih skupnostih in 45 naseljih, je okoli 18.000. Središče občine je mesto Ajdovščina, kjer živi okoli 5.900 prebivalcev. Mesto se ponaša z izredno bogato in razgibano zgodovino, ki sega tja v 3. stoletje. Na območju današnjega mesta je bila v 3. stoletju zgrajena naselbina Ad Fluvium Frigidum (Ob mrzli reki). Površina občine Ajdovščina je 245 kvadratnih kilometrov, najvišja točka je vrh Malega Golaka (1495 m), najnižja pa rokav Vipave nad Batujami (60 m). Območje je reliefno precej razgibano, ravno le na prvi pogled. Dolino s treh strani obdajajo hribovja: Trnovska planota, Nanoška planota, Hrušica in Vipavski griči. Odprta je proti zahodu, od koder vanjo prodirajo močni vplivi sredozemskega podnebja, zaradi tega je vegetacijska doba za dva meseca daljša kot v osrednji Sloveniji. Na visokih planotah pa se mešajo alpsko, celinsko in sredozemsko podnebje, kar se kaže v pestrosti rastlinskih in živalskih vrst, med katerimi najdemo tudi endemite. Posebnost in značilnost Vipavske doline je burja. To je hladen in sunkovit veter, ki se s planot spušča proti dolini. Povprečna hitrost burje je 80 kilometrov na uro, pozimi pa lahko njeni sunki dosežejo tudi do 180 kilometrov na uro. Burja na svojstven način kroji družbene in kulturne razmere v dolini.

Občina Mokronog Trebelno

Župan občine je Anton Maver, občinski svet šteje 10 članic in članov. Občina se je 1. marca leta 2006 ločila od občine Trebnje. Občina Mokronog - Trebelno, ki meri 71 km², v njej pa živi v 43 naseljih 3000 prebivalcev, ima pomemben geografski položaj. Njena izpostavljena lega se je pokazala v času poseljevanja teh krajev. Bogate arheološke najdbe pričajo o gosti poseljenosti v prazgodovinski, rimski in zgodnje-slovenski dobi. Iz pozne bronaste dobe poznamo večji naselji Križni Vrh in Žempoh. Z začetkom starejše železne dobe pa je to območje eno najgostejše naseljenih v Sloveniji. Pomembnejša centra in knežja sedeža sta bila na Brezju pri Trebelnem in Križnem Vrhu oziroma Žempohu nad Slepškom in Ostrožnikom pri Mokronogu. Mokronog, upravno središče občine, ki se omenja kot tretji med skupno devetnajstimi dolenskimimi mesti in trgi srednjeveškega nastanka, je imel najprej svoje famo središče v Gorenjem Mokronogu. Občina Mokronog - Trebelno kot del osrednje Slovenije, natančneje Srednje Dolenjske, ki se razteza po Mirmški dolini in Raduljskem hribovju, je izrazito prehodna pokrajina, ujeta v razgiban prostor na stičišču alpskega, dinarskega in panonskega sveta. To je oni svet, ki ga je imel Prežihov Voranc v mislih, ko je pisal »o deželi mehke romantike z neštevilnimi cerkvicami in gradovi, z vinskimi goricami in zidanicami, z grički in dolinami, koder živi dobro ljudstvo lahkno, brezskrbno življenje, pije cviček in prepeva, hodi po božjih poteh in lovi polhe - nekaka dežela poezije, katero lahko zavidamo drugi Zemljani«.

Občina Gorišnica

Župan Občine Gorišnica je Jožef Kokot. Občina Gorišnica se razteza med ravninsko poljskim in haloško gričevnatim svetom, ki ga ločuje reka Drava, nekdanj zaradi splavarjev in brodarjev pomembna prometna pot meri 29 km² in ima okoli 4.000 prebivalcev. Središče občine je Gorišnica, gručasto naselje na ptujskem polju ob magistralni cesti Ptuj - Ormož. V ravnini, v vasi Gorišnica, kjer se križata stara deželna, nekdanja rimska cesta Ptuj - Ormož in potok Pesnica, so v konfiguraciji zemljišča vidni sledovi utrjene postojanke nekdanjega dvora v Gorišnici. Po dvoru Gorišnica poimenovani vitezi nastopajo v spremstvu Ptujskih gospodov od leta 1235 dalje, ko se omenja Ortolfus de Gorissendorf. Prav tako se vas Gorišnica ponaša z najstarejšo, v celoti obnovljeno panonsko hišo - DOMINKOVO DOMAČIJO, ki je stara preko 300 let. Hiša je lesena. Ometana je z debelo plastjo ilovnatoga ometa oz. "cimprana", kot bi ji rekli domačini. Je muzej na prostem. Vsi predmeti v hiši so ohranjeni. Pod slamnato streho skriva čudovito črno kuhinjo, "hišo", izbo, shrambo, vežo, gospodarski del - skedenj, hlev, priročno delavnico, steljnik in zmsko klet.

Razširjeno predsedstvo o financiranju občin

Razširjena seja predsedstva je bila sklicana z namenom ponovne preučitve predloga sprememb in dopolnitev Zakona o financiranju občin ter preučitve stališč in predlogov Skupnosti občin Slovenije do omenjenega predloga sprememb.

Minister pristojen za lokalno samoupravo in regionalno politiko je prisotnim povedal, da so v Službi za lokalno samoupravo in regionalno politiko pripravili spremembe Zakona o financiranju občin, ki so v skladu z razsodbo ustavnega sodišča, torej v polnosti odgovarjajo na zahteve ustavnega sodišča. Pripravili so model izravnave, ki upošteva solidarnost ter tako postavlja občine v primerljivo situacijo. Izrazil je prepričanje, da morajo prebivalci imeti v izhodišču enake pogoje - ne glede na to, ali so iz Trzina ali Kuzme. V zvezi z avtonomijo občinskih virov je povedal, da bi bil zelo vesel, če bi vsi tisti, ki kritizirajo predstavljeni model, predstavili svoje modele, ki bi bili boljši od vladnega. Kot je povedal, drugega izvirnega vira za občine, kot je davek na nepremičnine (zdaj nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča), ne vidi. Na predlog skupnosti so iz zakona umaknili prehodno obdobje za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, rešitev, ki je ugodna za občine in zelo obremenjujoča za državni proračun. Rešitev bo koristna predvsem za najbolj razvite občine, so pa to vsekakor dodatna sredstva za občine. Povedal je še, da so ukinili lestvico za pridobitev sofinancerskih sredstev s strani države za investicije v občinah, za vse občine bo ta delež 50%, prav tako bodo sedaj vse takse za odpadke ter čiščenje odpadnih voda pripadale občinam. Upoštevan je bil predlog skupnosti po dvigu možnega odstotka zadolževanja ter tudi, da se iz mase zadolževanja izloči zadolževanje javnih podjetij.

V nadaljevanju je Tone Peršak predstavil situacijo v občini Trzin in jo podkrepil s številnimi podatki o zmanjševanju pripadajočih finančnih sredstev v letu uveljavitve zakona. Povedal je, da je občina z enega na drugo leto izgubila četrtno svojih proračunskih sredstev. Če nič drugega, bi moral zakonodajalec zagotoviti prehodno obdobje, v katerem bi se oškodovane občine lahko na tak šok pripravile. Izvirni greh financiranja občin v Sloveniji pa je v dejstvu, da država namenja premajhen delež DBP za namene financiranja občin. Mag. Vilma Milunovič, predsednica komisije za proračun in javne finance, je uvodoma povedala, da razume srečanje kot dobro popotnico dograjevanju sistema financiranja občin, saj sistem ni fiksni. Po mnenju komisije mora vsaka občine vedeti, kaj jo čaka ob predvidenih spremembah pa tudi to, da je vloga SOS, da to občinam zagotovi in na osnovi teh informacij potem prenese stališča občin do predlagateljev. V komisiji vedo, da gre pri Zakonu o financiranju občin o strokovno zahtevni materiji in da je imel zakonodajalec pri pripravi sprememb zakona izjemno zahtevno delo. V naravi stvari oziroma same materije je, da je v osnovi konfliktna. V komisiji za proračun in javne finance so zato predlogu sprememb in dopolnitev namenili mnogo razmisleka, vendar so bili v tem razmisleku omejeni, saj navkljub številnim zahtevam in prošnjam niso prejeli finančnih izračunov finančnih posledic sprememb zakona za občine. In če govorimo, da mora obstajati odprti dialog med občinami in državo, potem so ti izračuni še pomembnejši, saj so pokazatelj resnosti in resnične odprtosti. Ocena je, da zakon ohranja sistemsko napako, to je, da zakon ne povečuje avtonomnosti občin v odnosu do države in, če to drži, potem povečuje odvisnost od države. Napotilo vsem pripravljavcem (zdajšnjim in bodočim) zakonodajalca o financiranju občin mora biti, da mora sistem financiranja občin prednostno temeljiti na lastnih občinskih virih, torej tistih, o katerih lahko občine samostojno odločajo. Zdajšnji predlog samo administrativno prerazporeja sredstva. Povedala je tudi, da so te in številne druge pripombe posredovali tudi ob prejšnji spremembi Zakona o financiranju občin, vendar niso bile slišane. Ko bo država uvedla davek na nepremičnine in ko bo ukinjeno nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, potem občine ne bodo imele nobenega izvirnega vira več in bodo vsa sredstva, s katerimi občine razpolagajo, temeljila na transferjih države.

Irena Majcen, županja Slovenske Bistrice, je povedala, da so bile zadnje spremembe Zakona o financiranju občin za njihovo občino zelo dobre, občina je na osnovi teh doživela številne pozitivne spremembe.

Leo Kremžar, župan Miklavža, je povedal, da je ključen problem financiranja občin v dejstvu, da se sistema kot takega ter sprememb lotevamo gasilsko in ne sistematično. Po njegovem mora enkrat le priti do nujnega razmisleka kaj in kako z občinami v bodoče. Namreč, potrebno je oblikovati sistem, ki bo omogočal občinam izvajati vse zakonske naloge, omogočal pa bo tudi razvoj, česar sedaj ni. Franc Kangler, župan Maribora, je povedal, da če se bo nadaljeval zdajšnji trend, bo MO Maribor v nekaj letih ostala brez vsakršnega

evra sredstev za naložbe. Res je, da je po zdajšnjih rešitvah delež ostanka investicijskih sredstev med npr. Mariborom in Slovensko Bistrico približno enak, dejstvo pa je, da mora Maribor financirati bistveno večji obseg nalog in investicij regionalnega pomena kot pa Slovenska Bistrica. Problem je, da zakon ne upošteva nalog, ki jih morajo občine glede na svojo različnost opravljati. Predlagal je, da sistem izračuna pripadajočih sredstev občinam upošteva tudi različnost položaja občin ter nalog, ki jih morajo te opravljati. Srečko Meh, župan Velenja, je opozoril, da občine ne smejo pristati na delitve ter da je nujno, da še naprej držijo skupaj ne glede na politično pripadnost, velikost ali kakšne druge značilnosti. Povedal je, da je nujno, da je

občina zainteresirana za ustvarjanje novih delovnih mest, vendar če je edino merilo financiranja občin število prebivalstva, potem ni razloga, da se občine ukvarjajo z delovnimi mesti. Opozoril je tudi na absurd, po katerem je občina skozi sistem kaznovana, če pobira nadomestilo stavbnega zemljišča.

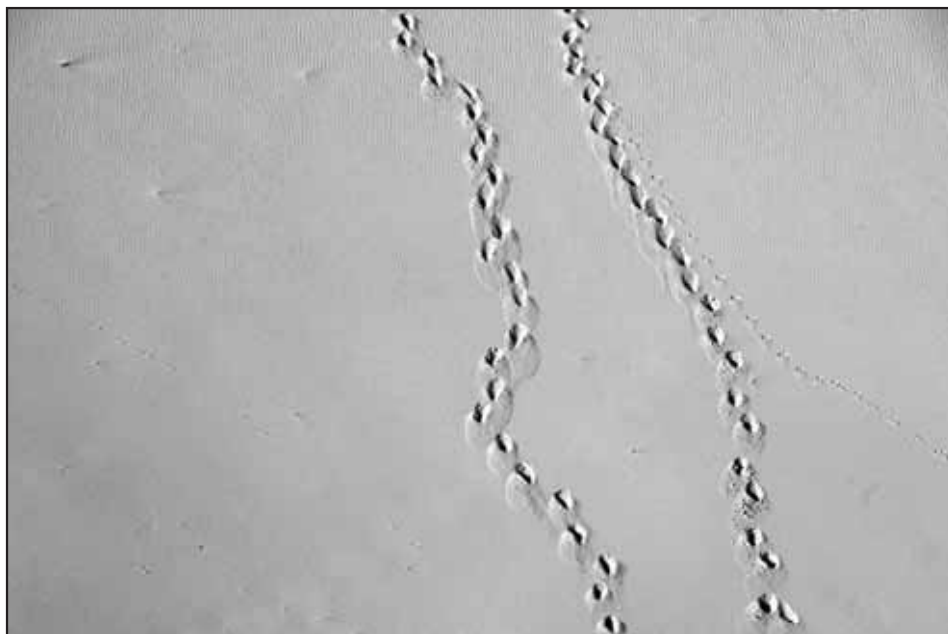
Ob zaključku so prisotni oblikovali nekaj stališč in zahtev tako do Vlade RS kot do pristojnih ministrstev. Med drugim tudi zahtevo po večjem deležu pripadajočih finančnih sredstev za občine ter zavezo, da se bo skupnost intenzivno ukvarjala s področjem financiranja občin ter pripravila svoja izhodišča za spremembo Zakona o financiranju občin.

Jasmina VIDMAR

Podaljšanje mandata županjam oziroma županom

Predsedstvo Skupnosti občin Slovenije je v četrtek, 3. aprila 2008, v prostorih Mestne občine Ptuj na svoji redni sedmi seji med drugim obravnavalo vprašanje časovne omejenosti mandata župana in občinskih svetnikov v lokalni samoupravi. Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS št. 94/2007 upb) v 41. In 42. členu določa mandat župana in članov občinskega sveta, ki po naši veljavni ureditvi znaša štiri leta. Ker je Slovenija polnopravna članica Evropske Unije in ker v tem pogledu sledi vsem smericam evropskega pravnega reda, je Skupnost občin Slovenije Službi Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko predlagala, da se v Sloveniji tako kot v ostalih primerljivih evropskih državah EU uvede mandat županje oziroma župana in občinskih svetnic oziroma svetnikov v minimalni časovni omejitvi šestih let. Štiri leta, ki so v Sloveniji županjam in županom dana na razpolago, pogosto ne zadostujejo za udejanjenje vseh planiranih ciljev in realizacijo dela vsega predvidenega na področju dela lokalne samouprave županje oziroma župana. Skupnost občin Slovenije v skladu je s sprejetim sklepom predsedstva 3. aprila 2008 zato predlagala, da Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko prične s postopkom spremembe zakonodaje na tem področju, natančneje, da prične s postopkom spremembe 41. In 42. člena Zakona o lokalni

samoupravi ter zakonsko določi čas trajanja mandata župana in občinskih svetnikov na minimalno šest let. S tem bo županjam in županom omogočena lažja razporeditev planiranih aktivnosti v svojem županovanju, uresničitev in realizacija zastavljenih ciljev, Slovenija pa bo korak bližje primerljivosti evropskega pravnega reda, načina delovanja in funkcioniranja.

Sedem let za rešitev problematike nivojskih križanj

Ko je že kazalo, da ni mogoče več pričakovati kakšne pozitivne informacije v zvezi z ureditvijo problematike zapadlih stroškov vzdrževanja nivojskih križanj med železnico in cestami in da bodo občine »padale« pod bremenom izvršb ene za drugo in ko smo na skupnosti ponovno na Vlado RS pošiljali pozive, da o tem govori na eni izmed prihodnjih sej ter na ministra dr. Žagarja, naj občinam za te namene zagotovi dodatna finančna sredstva, smo konec aprila doživeli prvo pozitivno presenečenje. Direktorica direktorata za železnice in žičnice Jelka Šinkovec Funduk je sporočila, da so se 24. aprila končno srečali minister za promet in minister za finance s svojima ekipama in končno dosegli dogovor o modelu reševanja zapadlih obveznosti.

Skupnost občin Slovenije je bila na tem področju v preteklih letih izrazito aktivna ter je v določenih vsebinskih sklopih za občine dosegla dogovore, ki pa žal s strani nekaterih pristojnih institucij do danes niso bili v celoti realizirani. Ministrstvo za promet je v dogovoru s skupnostjo pripravilo model sanacije zapadlih obveznosti občin za vzdrževanje nivojskih križanj med železnico in cestami, vendar pa je bilo za izvedbo modela potrebno soglasje in sodelovanje tudi ministra za finance. Tega soglasja do konca meseca aprila ni bilo. Očitno so pritiski tako skupnosti kot občin, ki so na ministra za promet naslovili več kot 50 pripravljenih pozivov in zahtev ter ob izjemnem prizadevanju ministrstva za promet le nekoliko »omehčali« ministra za finance dr. Andreja Bajuka, da je pristal na sodelovanje v sanaciji problematike zapadlih stroškov vzdrževanja nivojskih križanj med železnico in cestami. Minister za finance je tako pristal na že usklajeni model (ministrstvo za promet, Skupnost občin Slovenije, Holding Slovenske železnice), po katerem naj bi občine v višini glavnice iz naslova zapadlih stroškov vzdrževanja nivojskih križanj med železnico in cestami v nekem dogovorjenem časovnem okviru namenile sanaciji nezavarovanih železniških prehodov (kar je obveznost države), Ministrstvo za finance pa naj bi enak del sredstev namenilo slovenskim železnicam.

Navkljub zadovoljstvu, da je dogovor uspel, pa je za marsikatero občino to slaba tolažba, saj so nekatere občine že doživle izvršbe na

svoja finančna sredstva in je zanje ta dogovor verjetno prišel prepozno. Vendar pa si bo skupnost ob podpori in pomoči pristojnih na Ministrstvu za promet še nadalje prizadevala, da bi našli ustrezne sistemske rešitve tudi za občine, ki jih zaradi različnih razlogov dogovorjeni model ne zaobjema.

Navkljub zadovoljstvu, da bo problematika, če se zaradi bližine državnoborskih volitev ne bo ponovno kaj zakompliciralo ali prestavilo v reševanje kakšnim novim ministrskim ekipam, po nekaj letih intenzivnega delovanja le razrešena, pa ostaja nekoliko slab in zatohel priokus. Prvič je namreč Skupnost občin Slovenije na problematiko vzdrževanja nivojskih križanj med železnico in cestami opozorila že v letu 2002. V letu 2005 nam je končno uspelo dogovoriti spremembe Zakona o varnosti v železniškem prometu ter nujne spremembe v podzakonskih predpisih, s katerimi občine niso bile več zavezanke za plačilo vzdrževanja nivojskih križanj med železnico in cestami. V letu 2005 je bila tudi dogovorjena ustavitev vseh postopkov proti občinam, vendar so si slovenske železnice dogovor nekoliko svobodneje razlagale kot občine. V letu 2006 je bil oblikovan model rešitve zapadlih stroškov vzdrževanja nivojskih križanj med železnico in cestami, ki pa ni dobil podpore pri ministru za finance. 2008 je minister za finance končno pristal na predlagani model rešitve problema. Sedem dolgih let za rešitev problematike, ki je posegala v javna sredstva, torej tista sredstva, za katera (tudi) skrbi minister za finance. Že opravljene izvršbe, stiske občin, ki so se znašle pred praznimi transakcijskimi računi, količina vložene dela po občinah na sekretariatu SOS ... To vsekakor ni model reševanja problemov, po katerem naj bi se v bodoče še zgedovali. Res pa je, da je zadnja ekipa Ministrstva za promet vzorno reševala zadeve, za kar jim gre vsa zahvala. Prav tako pa gre vsa zahvala občinam članicam SOS, vsem predstavnicam in predstavnikom občin, ki so pripravljali predloge rešitev, usklajevali zakonske in podzakonske predpise ter znali razumeti in videti širše rešitve. Bitka je bila dolga, vendar navkljub vsemu vsaj delno zmagovita.

Jasmina VIDMAR

Občinske takse

Občina Radovljica o odprtih vprašanjih glede občinskih taks ...

V letu 2007 je veliko občin po Sloveniji sprejelo nove odloke o občinskih taksah, saj je nov Zakon o financiranju občin (Uradni list št. 123/2006-ZFO-1) v svojem 46. členu razveljavil med drugim tudi Zakon o komunalnih taksah (Uradni list SRS, št. 29/65, 5/68, 7/70, 7/72 in Uradni list RS, št. 18/91) in s tem posledično tudi občinske odloke o komunalnih taksah.

Zakon o financiranju občin (ZFO-1) v 9. členu določa, da občine lahko predpišejo občinske takse za (1): uporabo javnih površin za prirejanje razstav in zabavnih prireditev (tarifa 1), oglaševanje na javnih mestih (tarifa 2); parkiranje na javnih površinah (tarifa 3); uporabo javnega prostora za kempiranje (tarifa 4) in druge zadeve, če tako določa zakon (tarifa 5).

(2) Občinsko takso predpiše občina z odlokom, s katerim predpiše vrsto in višino takse ter zavezance za plačilo takse. Višina takse se ne določi po vrednosti predmeta, dejanskem prometu ali dejanskem dohodku. Glede na prej veljavne odloke o komunalnih taksah se je v novih odlokih število taksnih predmetov zmanjšalo, saj ZFO-1 ne določa več predpisovanja plačila takse za igralna sredstva in glasbene avtomate v javnih lokalih, za vitrine, v katerih se razstavlja blago zunaj poslovne stavbe; za sporočila in objave po lokalnih ozvočevalnih postajah; za uporabo javnega prostora začasne namene - npr. postavitve gostinskih vrtov, postavitve trgovskih ali gostinskih stojnic/prikolic na javnih površinah. Ob telefonskem in spletnem preverjanju že sprejetih novih odlokov o občinskih taksah po različnih občinah po Sloveniji smo ugotovili, da nekatere občine sploh še nimajo sprejetih novih odlokov. Tiste občine, ki so odlok že sprejele, pa so različno uvrstile takso za postavljene gostinske vrtove ali postavitve trgovskih ali gostinskih stojnic/prikolic na javnih površinah. Nekatere občine jih sploh niso uvrstile v odlok, nekatere občine pa so to vrsto takse uvrstile pod zadnjo alinejo druge zadeve, če tako določa zakon (tarifa 5). Naš odlok o občinskih taksah ne določa obveznosti plačila takse za postavitve gostinskih vrtov ali postavitve trgovskih ali gostinskih stojnic/prikolic na javnih površinah, ker imamo namen to urediti s sklenitvijo najemnih pogodb za uporabo javne površine. Vendar je v tem primeru potrebno obračunati in plačati tudi davek.

SVLR je posredovalo mnenje

Z uveljavitvijo ZFO-1 je bil razveljavljen Zakon o komunalnih taksah (Uradni list RS št. 29/65, 5/68, 7/70, 7/72 in Uradni list RS št. 18/91) in uveljavljena pravica občin, da predpišejo občinsko takso v skladu z 9. členom novega zakona. Z uveljavitvijo navedenih določb niso razveljavljeni občinski odloki o različnih vrstah komunalnih taks, izdani v skladu z razveljavitvenim zakonom. To pomeni, da so občinski odloki veljavni in se v skladu z načelom zakonitosti do uskladitve lahko uporabljajo, v kolikor določajo komunalno takso, ki lahko po vsebini šteje za občinsko takso po 9. Členu ZFO-1. V skladu z načeli usklajenosti pravnih aktov, ki jih morajo občinski organi upoštevati samostojno, bo potrebno opraviti uskladitev odlokov z veljavnim zakonom v roku, ki je primeren za tovrstne predpise. Določba 9. člena ZFO-1 je dejansko povzela še veljavne določbe Zakona o komunalnih taksah, kolikor so bile v skladu z veljavno zakonodajo tako, da je dopuščeno, da je predpisovanje takse določeno tudi s posebnimi področnimi zakoni. Pri tem je potrebno opozoriti, da določba v celoti temelji na ugotovitvi, da naj bi bila občinska taksa določena za posebno uporabo javne površine, prostora ali mesta (javnega dobra), kadar gre za neprofitno uporabo, časovno kratkotrajno oziroma občasno uporabo, nedoločeno število v naprej neznanih uporabnikov. Le izjemoma pa se predpiše občinska taksa, kadar je uporabnik vnaprej znana pravna ali fizična oseba ali se tak prostor odda taki osebi v uporabo za profitne namene. V teh primerih se sklence pogodba in določi ustrezno plačilo za uporabo v skladu s predpisi, ki urejajo razpolaganje in upravljanje s stvarnim premoženjem države in občin. Na tak način je treba urejati tudi oddajo javnih površin za gostinstvo. V zvezi s predpisovanjem občinske takse za oglaševanje na javnem mestu opozarjamo na odločbe Ustavnega sodišča RS U-I-35/01-9, U-I201/02-8 in U-I-94/03-15, s katerimi so bile razveljavljene odločbe občinskih odlokov o komunalnih taksah, kolikor so se nanašale na napise, objave in druge oblike reklamnih oglasov, ki se nahajajo na zemljiščih in stavbah v zasebni lasti. Iz navedenih odločb izhaja stališče, da je v nasprotju z zakonom vsaka določba občinskega odloka, ki presega zakonske pogoje za predpisovanje komunalnih taks tako, da neutemeljeno opredeljuje taksne predmete glede na njihov usmerjenost sporočila v javni prostor, ne omejuje pa jih na javna mesta. V skladu s tem stališčem ustavno sodišče ni razveljavilo določb odlokov, ki so

predpisali komunalno takso za reklamne predpise, objave in oglase, ki so postavljeni, pritrjeni ali drugače označeni na javnih mestih, pri čemer se ni spuščalo v lastništvo »javnega mesta«, temveč je pobudniku pojasnilo, da mu je zagotovljena pravica do pravnega varstva s pritožbo zoper odmero občinske takse. Iz obrazložitev navedenih odločb izhaja tudi, da pojmov, kot so javna površina, javni prostor in javno mesto, s predpisi občine ni dovoljeno podrobneje opredeljevati ter da ustavno sodišče javno mesto enači z javno površino oziroma pojma ne pojasnjuje. Na enak način je treba obravnavati tudi določbo 9. člena ZFO-1, v kateri so uporabljeni enaki pojmi kot v razveljavljenem zakonu. To so javna površina, javni prostor in javno mesto. Zakon teh pojmov ne pojasnjuje, torej gre za nedoločene pravne pojme, katerih vsebino je treba ugotoviti ali na podlagi splošno znanih dejstev ali na podlagi strokovnih, tehničnih ali drugih meril. Kaj se šteje za javno mesto, ni vsebina odloka o občinskih taksah. Pojasnjevanje tega pojma v občinskem odloku bi glede na stališče ustavnega sodišča posegalo zakonsko izvršilno klavzulo, ki je podlaga za občinski odlok. Pristojni občinski organ pa je dolžan ugotoviti, ali gre za oglaševanje na javnem mestu, to je na površini ali stavbi, ki je dostopna vsakomur brezpogojno ali pod določenimi pogoji in je namenjena javni rabi, torej rabi vseh pod enakimi pogoji, v konkretnem ugotovitvenem postopku za odmero predpisane občinske takse.

Jasmina KOLAR

Komisija o zakonu o financiranju občin

V začetku marca se je sestala komisija za proračun in javne finance in za predsednico komisije ponovno izbrala mag. Vilmo Milunovič, za namestnika pa Mirka Tavčarja.

V nadaljevanju so prisotne članice in člani obravnavali predlog sprememb in dopolnitev zakona o financiranju občin. Intence spremembe zakona je predstavil Marko Drofenik iz Službe vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR), na sestanku pa je sodeloval tudi Slavko Tekavčič iz Ministrstva za finance (MF). V razpravi je Slavko Tekavčič opozoril na nekaj vprašanj in dilem, na katere bi moral zakon odgovoriti:

- kako umestiti občine, ki so finančno šibkejše (mnoge so sicer že prezadolžene); rešitve bi morale omogočati ustrezno zadolževanje občin, seveda ob predpostavki, da so finančno sposobne servisirati dolg
- po njegovem predstavljeni izračuni in metodologija in formule ne bodo zagotavljale in omogočale enakopravnega financiranja občin
- predlagani sistem je izjemno zakompliciran
- stopnja ogroženosti občin - postavlja se vprašanje, ali je to relevanten pokazatelj razvitosti občin.

Članice in člani komisije so opozorili, da navkljub številnim zahtevam občine še zmeraj niso prejele izračunov finančnih posledic sprememb zakona, kar je nesprejemljivo. Predlagali so in enoglasno potrdili, da predlagajo predsedstvu skupnosti, da Skupnost občin Slovenije soglasja

k spremembam zakona ne poda, dokler občine ne bodo prejele ustreznih finančnih izračunov, na kakšne finančne posledice lahko v zvezi s spremembo zakona pričakuje vsaka občina.

Predsednica komisije Vilma Milunovič je povedala, da to dejstvo (da izračuni so in da jih občine navkljub zahtevam in prošnjam ne morejo dobiti) kaže, da asociacije in občine za državo niso enakopraven partner v usklajevanju zakonskih in podzakonskih predpisov. Občine, za katere se zakon piše in pripravlja, nimajo možnosti enakopravno in enakovredno sodelovati in sooblikovati zakon, ki je zanje ključnega pomena. Po njenem je takšen način popolnoma nesprejemljiv. Prav tako je opozorila, da občine nimajo podatkov o tem, iz česa so pri pripravi sprememb zakona izhajali. Dileme, ki so se pojavljale pri sprejemanju zadnje novele zakona o financiranju občin, so nespremenjene, občine so še zmeraj v istem precepu, kot so bile takrat. Po njenem je zakon sicer inteligentno zastavljen, vendar gre še vedno za administrativno prerazdelitev virov s strani države za občine; občine še zmeraj ne mrejo vplivati na višino svojih prihodkov, saj se ti prerazdeljujejo s formulo. Judita Zager je pripravila simulacijo finančnih posledic sprememb zakona in opozorila, da bodo občine s predlaganimi spremembami zakona izrazito nemotivirane. Prav tako kažejo, da bo ogromno odvisno od vsakoletnega gibanja dohodnine. Opozorila je še, da bodo mestne občine večinsko tiste, ki bodo čutile posledice sprememb zakona, zato je predlagala, da se v

zakon zapiše višji koeficient za mestne občine, kot je že bilo, saj te opravljajo tudi številnejše in obsežnejše naloge.

Članice in člani so v nadaljevanju predlagali nekaj nujnih popravkov in sprememb - ukinitvev prehodnega obdobja, dvig procenta za zadolževanje občin, izločitev zadolževanja javnih podjetij iz mase zadolževanja občin in druge.

Ključne ugotovitve komisije pa so bile naslednje:

1. Predlagane spremembe zakona ne zagotavljajo in vzpostavljajo izvimega vira za občine, saj:
  - zgolj prerazporejajo iz državnega proračuna na občinski nivo del dohodnine kot državni transfer
  - se višina določa z dvoletnimi zakoni o izvrševanju državnega proračuna in nesistemsko konsistentnimi rešitvami
  - se sredstva za investicije »dodeljujejo« med občine kot državni transferi
  - občine na višino tega priliva (oz. vira) nimajo vpliva, prav tako pa nimajo nobenih podatkovnih baz o samem viru, kar predstavlja kršenje ustavnega načela transparentnosti in dostopa do informacij. Občine morajo imeti možnost vplivati na lastne vire.

Predlagane rešitve ne sledijo odločitvi in usmeritvam Ustavnega sodišča RS, ki je izpostavilo, da mora zakonodajalec zagotoviti občinam ustrezne lastne vire sredstev, ki bodo sorazmeme nalogam in obveznostim občin, temveč ostaja na prerazporejanju virov z državnega na občinsko raven in tako občinam zagotavlja finančno izravnavo v obliki glavarine.

2. Predlagane rešitve ustrezno ne rešujejo sodelovanja občin oz. reprezentativnih asociacij pri določitvi povprečnih stroškov za določitev višine primerne porabe, saj zakon določa sodelovanje občin le pri določanju stroškov novih nalog, pa še to določilo je izjemno splošno in nedoločno in omogoča različno razumevanje postopkov in obveznosti ene ali druge strani.

Podprli pa so tudi predloge za spremembe nekaterih členov, ki so jih pripravile nekatere občine.

Jasmina VIDMAR

Nadaljevanje sage o vrtcih

Ministrstvo za šolstvo in šport je konec aprila posredovala osnutke sprememb in dopolnitev pravilnika o metodologiji za izračun cene v javnih vrtcih ter pravilnika o plačilih staršev. Skupnost občin Slovenije je ministrstvo že v času sprejemanja novele zakona o vrtcih opozarjala, da naj se istočasno loti tudi sprememb podzakonskih aktov, da se izogne podvajanju dela v občinah ter občinam omogoči ustrezen prehod na nov sistem. Dejstvo, da smo osnutke sprememb obeh pravilnikov prejeli konec aprila in da ministrstvo pričakuje, da bosta oba pravilnika sprejeta v avgustu ter uveljavljena že v septembru, kaže na večasih že kar običajno nerazumevanje delovanja občin na področju predšolske vzgoje. Ali pa je to ignoranca tistih, ki bi morali skupaj z občinami skrbeti za utečen in dobro delujoč sistem predšolske vzgoje. Delovna skupina za predšolsko vzgojo pri SOS se je tako sestala dan pred začetkom pogajanj z Ministrstvom za šolstvo in šport, oba osnutka pravilnikov temeljito pregledala in se ponovno soočila z nekaterimi problematičnimi zadevami. Ocena članic in članov delovne skupine je, da želi ministrstvo (ob uskladitvi obeh pravilnikov z novelo zakona o vrtcih) z nekaterimi predlaganimi spremembami skozi stranska vrata uvesti čim bolj enotno ceno vrtecev, kar so poskušali že skozi zadnje zakonske spremembe, pa tak predlog ni dobil ustrezne podpore županij in županov. Vprašalnika, ki ju je v času pogajanj za novelo zakona o vrtcih pripravila tako Skupnost občin Slovenije kot tudi Ministrstvo za šolstvo, sta pokazala, da večinsko županje in župani nasprotujejo uvedbi enotne cene za vrtece, saj bi ta prinašala dve enako slabi posledici. Po prvi bi morale občine financirati vrtece izven cene (če bi bila predlagana cena nižja od stroškovne), po drugi pa bi morali razliko nositi starši (v primeru, ko bi bila enotna cena višja od stroškovne). V pravilniku o metodologiji za izračun cene v vrtcih je ministrstvo predlagalo preoblikovanje nekaterih členov tako, da se uvede standardni strošek materiala in storitev, ki se vključujejo v ceno programa. Višino tega standardnega stroška materiala in storitev pa bi vsako leto predpisal minister, pristojen za predšolsko vzgojo. Predstavnice skupnosti so opozorile, da bi bilo mogoče zadevo podpreti samo v primeru, če se izvamejo stroški prostorov ter samo v primeru, ko takšna standardizacija ne bi še dodatno obremenjevala občin. Prav tako je vsesplošno prisoten občutek občin, da želi ministrstvo čim bolj oklestiti stroške, ki se vključujejo v ceno, pa ne zaradi staršev, temveč zaradi nove rešitve, ki jo prinaša novela zakona

o vrtcih - s katero je ministrstvo vstopilo na mesto (nekaterih) staršev kot plačnik storitve. Kar se je pravzaprav izkazalo za precej resno domnevo ob obravnavi pravilnika o plačilih staršev, ko je bilo povedano, da ministrstvo pričakuje, da bodo občine ohranile dodatna subvencioniranja staršev in bodo ta veljala tudi za ministrstvo (torej bo občina še dodatno subvencionirala plačilo ministrstva), prav tako pa so povedali, da ministrstvo nikakor ne bo financiralo različnih dodatnih ugodnosti za starše drugih v vrtec vključenih otrok, ki jim jih nudijo občine po Sloveniji (rezervacije, boleznine ...), te naj bi financiral nekdo drug - starši, še dodatno občine. Presenetljiva je bila izjava direktorice direktorata za vrtece, da so na te subvencije tako in tako računali. Očitno se kaže, da se t.i. pogajanja dogajajo samo zaradi in predvsem zaradi zakonske obveznosti in z namenom uskladitve stališč ter iskanja najboljših možnih rešitev.

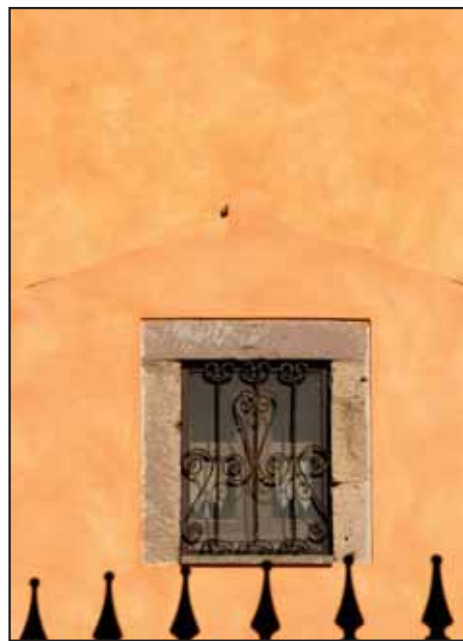
Predlagana metodologija za izračun cene v vrtcih dokončno uvaja tudi model financiranja vrtecev po namenih, kar so predstavnice skupnosti pozdravile. Razlog je v možnostih, ki jih financiranje po namenih ponuja. Predvsem gre tu za večjo preglednost in možnost kontrole financiranja vrtecev ter posledično tudi zmanjšanje potrebnih sredstev za financiranje vrtecev.

Glede na številne medijske zapise o izjemnem povečanju vpisa v vrtece v Ljubljani so predstavnice SOS ponovno opozorile na predlog, o katerem smo govorili že ob pripravi sprememb zakona o vrtcih, da bi bilo smiselno sprostiti normativ v kombiniranih oddelkih vsaj za tiste občine, ki se soočajo s povečanim vpisom in pomanjkanjem vrtčevskih prostorov. Tako bi vsaj malo ublažili pritiske na vrtece v občinah, ki se že tako in tako srečujejo s pomanjkanjem vrtčevskih kapacitet, so se pa ti pritiski še dodatno povečali zaradi oprostitve plačila za vrtec za vsakega istočasno vključenega drugega ali tretjega otroka. Če so ob pogajanjih za spremembo zakona o vrtcih takšnim možnostim na ministrstvu nasprotovali, pa so sedaj zadevo podprli in povedali, da se bodo o takšni možnosti pogovarjali s strokovnim svetom ter vrtčevskimi organizacijami.

Sicer pa se vedno znova ob vsaki novi spremembi ali zakonskih ali podzakonskih predpisov kaže vedno večja nekonsistentnost sistema predšolske vzgoje, pogojena z vedno novimi in ne najboljše premišljenimi sistemskimi rešitvami. Rešitve ne odražajo realnega stanja ne občin, ne potreb in pričakovanih staršev, niti obstoječih vrtecev. V

Skupnosti občin Slovenije že nekaj časa opozarjamo, da bi bilo nujno sistem preoblikovati in to s sodelovanjem obeh v sistem vključenih strani (občine in ministrstvo) ter z vstopom države v prostor financiranja vrtecev. Pa v ta kontekst ni mogoče vključiti ad hoc akcij, kot je financiranje drugega in ostalih otrok v višini plačila staršev (v povprečju bodo tako občine za vsakega drugega in naslednjega otroka plačevale 70%, država pa samo 30%). Pričakovanja so šla v smeri resnejših in sistemsko pogojenih sprememb, ki bi razbremenile tako starše kot občine. Žal pa je mogoče oceniti, da so spremembe na področju predšolske vzgoje vse prej kot takšne. Predvsem pa so vedno hitrejše, vedno bolj nesistemske in nedomišljene in zato predvsem za občine vedno bolj obremenjujoče. Rešitev drugi in vsak naslednji otrok brezplačno gre točno v tej smeri. Ministrstvo bi moralo vedeti, v kakšnem položaju so občine, vedeti in poznati finančno kapaciteto občin in njihovo sposobnost (časovno, finančno, postopkovno), da se prilagodijo novim zakonskim zahtevam in izgradijo nove vrtčevske kapacitete. Če tega niso (čeprav bi morali) vedeli, bi morali prislusniti našim opozorilom, vendar za to ni bilo pravega interesa. Tako pa vsi skupaj hitimo od ene spremembe k drugi in vsaka je pravzaprav bolj zapleten in posledično (na kratek ali daljši rok) dražja. A je to temeljni smisel sprememb?

Jasmina VIDMAR

Srečanje članov predsedstva Avstrijskega združenja občin in članov predsedstva SOS

prostorsko načrtovanje, odbor za turizem, prosti čas in kulturo in odbor za varstvo okolja.

V četrtek, 8. maja, ob 12 uri, so se v Mestni občini Maribor sestali predsednik Skupnosti občin Slovenije in župan Mestne občine Maribor Franc Kangler, predstavniki predsedstva SOS in predstavniki avstrijskega združenja občin (Österreichischer Gemeindebund). Srečanje je bilo namenjeno možnostim tesnejšega sodelovanja na evropskem področju.

Na srečanju so se pogovarjali o Zakonu o financiranju občin (ali je pravičen in kakšno je stališče Skupnosti občin Slovenije na ta zakon), o zastopanosti interesov na področju komunale, konkurenčnosti na področju komunalnih storitev v EU, o Lizbonski pogodbi, o regijah in mnenju občin na njihovo ustanovitev ter o drugih aktualnih temah na področju EU.

Župan Mestne občine Maribor in predsednik Skupnosti občin Slovenije je za črpanje evropskih sredstev poudaril pomembnost sodelovanja občin tako znotraj države kot sodelovanje občin iz različnih držav. Izpostavil je dobro sodelovanje Mestne občine Maribor z že 20 let pobratanim mestom Graz. Izrazil je upanje, da bosta Skupnost občin Slovenije in Avstrijsko združenje občin v prihodnosti tesneje sodelovali.

Miha MOHOR

Avstrijsko združenje občin (Österreichischer Gemeindebund) je krovna organizacija, ki zastopa interese občin na nivoju države. Združenje zastopa interese 2.344 od skupaj 2.357 občin. Avstrijsko združenje občin zastopa približno 70% avstrijske populacije. Glavni organ združenja je upravni odbor, ki šteje 65 članov. Drugi najpomembnejši organ je predsedstvo, ki je sestavljeno iz predsednika, njegovih dveh namestnikov in drugih predsednikov deželnih zvez. Predsednik

združenja ima štiriletni mandat in mora biti ob izvolitvi župan avstrijske občine in predsednik deželne zveze. Funkcija predsednika avstrijskega združenja je nezdružljiva s funkcijo v vladi, tako v regijski kot v državni. Združenje ima ustanovljene strokovne odbore, ki pokrivajo posamezna področja. Avstrijsko združenje občin ima ustanovljene naslednje strokovne odbore: odbor za evropske zadeve, odbor za finančne zadeve, odbor za zdravje in socialne zadeve, odbor za pravne zadeve, odbor za

Podpis sporazuma o sodelovanju z Makedonci

V ponedeljek, 17. marca, sta v Mestni občini Maribor predsednik Skupnosti občin Slovenije in župan Mestne občine Maribor Franc Kangler in predsednik makedonske skupnosti občin in župan občine Karapos Andrej Petrov podpisala sporazum o sodelovanju med skupnostma. Sporazum je bil podpisan z namenom krepitev delovanja lokalne samouprave obeh držav, povečanja sodelovanja lokalnih oblasti obeh držav - z izmenjavo in bogatenjem pozitivnih izkušenj in rezultatov dela obeh institucij. S

podpisom sporazuma sta se obe asociaciji zavezali, da si bosta medsebojno izmenjavali informacije, povezane z lokalno samoupravo, organizirali bosta skupne delovne posvete, tečaje in seminarje za občinske predstavnice/predstavnike in strokovnjake s področja samouprave. Prav tako si bosta izmenjevali informacije o mednarodnih srečanjih, se informirali o možnostih sodelovanja v mednarodnih programih in njihovi realizaciji kot tudi o možnostih

predstavitve skupnih programov vezanih na lokalno samoupravo v mednarodnih programih. Ob že dosedanjem dobrem sodelovanju obeh asociacij je podpisan sporazum samo še dodaten garant za še boljše in še uspešnejše sodelovanje

73. Plenarno zasedanje Odbora regij

V Bruslju se je 6. in 7. februarja odvijalo 73. plenarno zasedanje Odbora regij. Slovensko lokalno oblast so zastopali člani in nadomestni člani v Odboru regij. Na plenarnem zasedanju so izvolili novega predsednika in podpredsednike. Na mesto predsednika je bil izvoljen Luc Van den Brand, član belgijskega senata in flamskega parlamenta. Kot prvi podpredsednik je bil izvoljen sedanji predsednik Michel Delebarre, župan mesta Dunkirk in član francoskega parlamenta. Izvoljenih je bilo tudi 27 podpredsednikov Odbora regij. Slovenska podpredsednica je ponovno postala Irena Majcen, županja Slovenske Bistrice (prvič je bila izvoljena oktobra 2007, tako da je izvoljena drugič, a tokrat prvič za celoten mandat). Na plenarnem zasedanju so bila obravnavana naslednja mnenja:

Učinkovitejša podpora raziskavam in inovacijam v regijah EU

EU ima dopolnilne politike za podporo raziskavam, inovacijam in podjetništvu v evropskih regijah in državah članicah. Zagotovitev osnove za odlične raziskave in inovacije v Evropi je predpogoj za ohranitev modela EU za trajnostni razvoj. Skupnost je zagotovila obstoj sinergij med instrumenti, vzpostavljenimi za spodbujanje nadaljnje rasti in zaposlovanja.

Mnenje Odbora regij:

Raziskovalni program EU mora tudi v prihodnje temeljiti na znanstvenih in visokokakovostnih raziskavah. Kljub temu bi bilo priporočljivo, da se v ustrezne mehanizme bolj vključi teritorialna razsežnost v okviru prihodnjih programov, kot so regije znanja, regije za gospodarske spremembe in pobude v okviru sistema Innova-Innovation. Instrumenti skupnosti, kot so Sedmi okvirni program za raziskave (7OP), strukturni skladi (Evropski sklad za regionalni razvoj - ESRR, Evropski socialni sklad - ESS), Program za konkurenčnost in inovativnost (PKI) ter Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP), v obdobju 2007/2013 ponujajo več možnosti za spodbujanje raziskav in inovacij.

Strategija za Evropo glede vprašanj v zvezi s prehrano, prekomerno telesno težo in debelostjo

Bela knjiga izpostavlja negativen trend v povezavi z nezdravim prehranjevanjem in slabo telesno dejavnostjo med prebivalci EU, ki v prihodnje lahko vodi v povečanje števila kroničnih obolenj, določenih oblik rakavih obolenj, sladkorne bolezni.

Mnenje Odbora regij:

Odbor regij je oblikoval zelo obširno mnenje na to temo, zato bom izpostavil samo nekaj ključnih točk mnenja. Celotno mnenje pa si lahko ogledate na spletni strani <http://www.toad.cor.europa.eu/CORConvocatio.n.aspx?body=plen&date=06022008>. Odbor regij meni, da je zdravje prednostna naloga vseh politik in dejavnosti skupnosti, ki bi zato morale zagotoviti visoko raven njegovega varovanja. OR poudarja, da je za čim boljši odziv na težave zaradi prehranjevanja, prekomerne telesne teže in debelosti treba spodbujati dopolnjevanje in vključevanje različnih ustreznih strateških sektorjev (horizontalni pristop) in različnih ravni ukrepanja (vertikalni pristop).

Zelena knjiga o mestnem prometu

EU si je zastavila za cilj znižati emisije toplogrednih plinov za 50% do leta 2050. K temu lahko bistveno prispeva tudi mestni promet, ki npr. »prispeva« kar 40% izpustov CO₂ v ozračje na področju prometa. Komisija je v petih glavnih točkah: tekoč promet v mestih; prizadevanja za bolj zelena mesta; inteligentnejši mestni promet; dostopnejši mestni promet in varnejši mestni promet predstavila glavne probleme, s katerimi se soočajo evropska mesta.

Mnenje Odbora regij:

OR potrjuje pomembno vlogo, ki jo imajo lokalne in regionalne oblasti pri načrtovanju in izvajanju mestne prometne politike. OR prosi EU, da regije, zlasti mesta, spodbudi k obravnavi teh problemov z razvijanjem dolgoročnih načrtov mobilnosti, s katerimi bi obravnavali zastoje in omilili podnebne spremembe na podlagi alternativnih prometnih možnosti, s katerimi bi potnikom zagotovili možnosti izbire in tako spodbudili večjo uporabo bolj trajnostnih načinov prevoza. Več na: <http://www.toad.cor.europa.eu/CORConvocatio.n.aspx?body=plen&date=06022008>.

Oblikovanje skupnih načel prožne varnosti - nova in boljša delovna mesta v povezavi s prožnostjo in varnostjo

Razprava o prožni varnosti na ravni EU in državami članicami intenzivno poteka že dve leti. Sproti poteka razprava tudi v večini državah članicah - tudi v Sloveniji -, kjer se konkretizira v spremembah nacionalne zakonodaje (npr. spremembe Zakona o delovnih razmerjih, Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti in Zakona o socialni varnosti).

Osnovne štiri komponente prožne varnosti so: fleksibilne oblike delovnih razmerij, aktivne politike zaposlovanja, vseživljenjsko učenje ter modernizacija socialnih sistemov.

Mnenje Odbora regij:

Odbor regij se zavzema za to, da se v prihodnjih razpravah upošteva tudi vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri zagotavljanju prožne varnosti v okviru lizbonskih ciljev kot odraz njenega pravega pomena tako na ravni EU kot držav članic.

Pregled stanja skupne kmetijske politike

Sporočilo komisije o »pregledu« reforme Skupne kmetijske politike, ki ga je komisija objavila novembra 2007, je podlaga za oceno delovanja reforme iz leta 2003, razpravo o potrebnih spremembah, prilagoditvah in poenostavitvah sedanje ureditve in priložnost za razpravo o novih izzivih, s katerimi se bo v prihodnosti soočilo kmetijstvo.

Mnenje Odbora regij:

Odbor regij meni, da SKP pomembno prispeva k ozemeljski koheziji, in da morajo vsi predlogi za spremembe, ki izhajajo iz tega pregleda stanja, v zadostni meri upoštevati različne regionalne posebnosti in proizvodne sisteme v Evropski uniji. Po drugi strani pa je zaskrbljen, ker bi bili poskusi uporabe "krovnega pristopa" k razvoju podeželja za obravnavanje čedalje večjega števila vprašanj lahko problematični in bi v vsakem primeru sprožili dvom, ali je res najbolje, da se mnoga od teh vprašanj obravnavajo v okviru programov razvoja podeželja. Odbor regij opozarja, da morajo biti

regije sposobne ohraniti element prehrabne samozadostnosti, vključno s tistimi, kjer so pogoji za poljedelstvo in živinorejo težki, in poudarja neposredno povezavo med visokokakovostno lokalno pridelano hrano in regionalno identiteto, ki jo mora SKP varovati.

Bela knjiga o športu

Evropska komisija je 4. julija 2007 sprejela Belo knjigo o športu. Z njo se institucionalizira sodelovanje na področju športa, kar daje področju športa zelo velik pomen. Šport poleg tega da je interesna dejavnost z velikim vplivom na ljudi, postaja tudi vedno bolj pomembna gospodarska dejavnost.

Mnenje Odbora regij:

Odbor regij opozarja, da je šport pomembno sredstvo za spodbujanje vključevanja vseh skupin prebivalstva, in ugotavlja, da šport spodbuja delavnost posameznika in posreduje temeljne vrednote, kot so pravičnost, strpnost in solidarnost. Meni, da je krepko in zdravo prebivalstvo - tako mladi kot starejši, moški in ženske - temelj in gonilo gospodarske rasti, konkurenčnosti in na splošno večje blaginje v Evropi ter da tako prispeva k doseganju ciljev Lizbonske strategije.

Sinergija Črnega morja - nova pobuda za regionalno sodelovanje

Slovenija se strinja s komisijo, da predstavlja črnomorska regija velike možnosti in izzive na poglavitnih sektorjih, kot so energetika, promet, okolje, migracije in varnost. Omenjeni sektorji (predvsem energetika, promet in okolje) so tudi prioriteta strateška področja Slovenije. Slovenija meni, da mora okrepljeno regionalno sodelovanje, ker je namen sinergije, vključevati tudi večji angažma EU pri reševanju dolgotrajnih sporov v regiji, lahko pa prispeva k večjemu medsebojnemu zaupanju in hitrejšim reformam v državah te regije.

Mnenje Odbora regij:

Odbor regij pozdravlja namen komisije, da s pobudo Sinergija Črnega morja poveča učinkovitost ukrepov za regionalni in lokalni razvoj. V ta namen naj bi izkoristili najboljše lokalne in regionalne prakse ter spodbujali njihovo razširjanje, izmenjavo in mrežno povezovanje. Ti ukrepi, ki so politični instrumenti skupnosti za posodobitev gospodarstva in večjo učinkovitost, naj bi torej dobili novo spodbudo.

(Vir: Stališča vlade RS na teme dnevnega reda OR in dokumenti Odbora regij)

Miha MOHOR

Zasedanje komisij

Sestanek Komisije za ustavne zadeve in evropsko upravo (CONST)

Komisija CONST se je sestala 16. aprila v zgradbi Odbora regij v Bruslju. Točke dnevnega reda so se navezovale na človekove pravice in na pravice delavcev v EU. Na seji komisije so sprejeli mnenje, ki ga še mora potrditi plenarno zasedanje na junijskem zasedanju, z naslovom Mnenje o razvoju evropske politike na področju priseljevanja delavcev. O mnenju z naslovom Mnenje o temi Skupni politiki priseljevanja naproti so si prisotni člani izmenjali stališča. Na junijskem zasedanju bodo opravili prvo razpravo o osnutku mnenja, ki bodo sprejeli na oktobrski seji komisije. Končno mnenje bodo člani potrdili na novembrskem plenarnem zasedanju. Hitreje bodo obdelali mnenje z naslovom Mnenje na lastno pobudo o pravicah državljanov: spodbujanje temeljnih pravic in pravic, ki izhajajo iz evropskega državljanstva. Prvo razpravo so imeli na aprilskem sestanku komisije, na katerem je bil prisoten tudi predstavnik Evropske komisije. Na junijskem sestanku bodo člani sprejeli osnutek mnenja, ki bo potrjeno na oktobrskem plenarnem zasedanju. Pri zadnji točki dnevnega reda so razpravljali še o mnenju z naslovom Mnenje na lastno pobudo o krepitvi boja proti terorizmu: vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti.

Osnutek mnenja bo sprejet na junijskem sestanku Komisije za ustavne zadeve in evropsko upravo ter bo sprejeto predvidoma na oktobrskem plenarnem zasedanju. Vse potrebne dokumente najdete na spletni strani Odbora regij na naslovu <http://www.toad.cor.europa.eu/CORConvocati on.aspx?body=const-iv&date=16042008>

Sestanek komisije za politiko ozemeljske kohezije (COTER)

Komisija COTER, v kateri je tudi član Skupnosti občin Slovenije Anton Tone Smolnikar, se je sestala 17. aprila v Bruslju. Na zasedanju komisije so obdelali program tekočega dela, določili so poročevalce za izdelavo osnutkov mnenj ter izločili zahteve za mnenja, ki jih ne bodo pripravili. Na sestanku so potrdili osnutek mnenja z naslovom Mnenje na lastno pobudo o evropskem združenju za teritorialno sodelovanje: nov zagon teritorialnemu sodelovanju v Evropi. Člani komisije so imeli prvo razpravo o osnutku mnenja z naslovom Mnenje o sporočilu Komisije: Agenda EU za tovarni promet: izboljšanje učinkovitosti, povezanosti in trajnosti tovarnega prometa v Evropi, ki ga bo komisija COTER potrdila na junijskem zasedanju komisije. Končno mnenje mora biti potrjeno še na plenarnem zasedanju Odbora regij v mesecu oktobru.

Sestanek komisije za trajnostni razvoj (DEVE)

Komisija za trajnostni razvoj se je sestala 24. in 25. aprila v mestu Schwerte v Nemčiji. Sestanek komisije je gostil gospod Kuschke, namestnik Odbora regij in poslanec deželnega zbora Severnega Porenja-Vestfalije. Vsaka komisija ima zraven štirih rednih srečanj v Bruslju še dve posebni srečanja, ki ju gostijo člani komisije. Na zasedanju komisije so člani potrdili osnutek Mnenja o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomskemu socialnemu odboru in Odboru regij Na poti k boljši politiki o industrijskih emisijah. Osnutek mnenja mora biti še potrjen na 75. plenarnem zasedanju Odbora regij. Člani komisije DEVE so razpravljali o osnutkih mnenj z naslovoma Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o industrijskih emisijah, »Mnenje o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2003/87/ES z namenom izboljšanja in razširitve sistema Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov.

Sestanek komisije za ekonomsko in socialno politiko (ECOS)

Zasedanje komisije za ekonomski in socialno politiko je bilo 15. aprila 2008 v Bruslju. Člani komisije so na zasedanju izvolili drugega podpredsednika komisije za ekonomsko in socialno politiko ter imenovali poročevalce za izdelavo naslednjih mnenj. Pripravili so tudi dokument, v katerem so navedene teme, na katere komisija ne bo pripravila mnenj. Nato so poročevalci članom komisije predstavili mnenja, katera bodo predstavljena na junijskem plenarnem zasedanju. To bodo mnenja z naslovi Osnutek mnenja o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o posodabljanju socialnega varstva za večjo socialno pravičnost in gospodarsko kohezijo: spodbujanje dejavne vključitve oseb, najbolj oddaljenih od trga dela; Osnutek mnenja o predlogu odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem letu boja proti revščini in socialni izključenosti (2010). Na zasedanju komisije so člani razpravljali tudi o mnenju o grozdih in politiki grozdenja.

To mnenje je Odbor regij pripravil na predlog slovenskega predsedstva v Odboru regij. Na koncu je bilo predstavljen še osnutek mnenja, katerega bodo člani komisije potrdili na julijskem zasedanju komisije in bo predstavljeno na oktobrskem plenarnem zasedanju. Osnutek mnenja bo opravljen na podlagi naslednjih dokumentov: Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij - enotni trg za Evropo 21. stoletja ter Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij - priložnosti, dostopnost in solidarnost: nova družbena vizija za Evropo 21. stoletja.

Sestanek komisije za zunanji odnose in decentralizirano delovanje (RELEX)

Komisija za zunanje odnose in decentralizirano delovanje se je sestala 18. aprila v zgradbi Odbora regij v Bruslju. Člani komisije so obravnavali organizacijo dela, v

kateri so določili poročevalce za pripravo mnenj, ter izločili teme, na katere komisija ne bo pripravila mnenja. Nato sta poročevalca mnenj z naslovoma Mnenje o strateškem dokumentu 2007-2010 o evropskem instrumentu za demokracijo in človekove pravice (EIDHR) ter Mnenje o sporočilu Komisije o močni evropski sosedski politiki, članom komisije predstavila svoj osnutek mnenj, ki sta bili potrjeni in bosta predstavljena na junijskem 75. plenarnem zasedanju Odbora regij. Članom komisije je bilo predstavljeno tudi osnutek mnenja z naslovom Mnenje na lastno pobudo o dodani vrednosti udeležbe lokalnih in regionalnih oblasti pri procesu širitve, ki bo potrjeno na junijskem zasedanju komisije in ki bo potrjeno predvidoma na oktobrskem, 76. plenarnem zasedanju.

Sestanek komisije za zunanji odnose in decentralizirano delovanje (RELEX)

Komisija za kulturo in izobraževanje se je tokrat sestala izven Bruslja, in sicer so se člani

komisije dobili v mestu Caligariju na Sardiniji v Italiji. Člani komisije so se sestali 29. aprila. Prisotne je najprej pozdravil Renato Saru, predsednik avtonomne dežele Sardinije. Po uvodnem nagovoru so člani komisije potrdili organizacijo nadaljnjega dela. Določili so poročevalce za pripravo mnenj ter izločili zaprosila, na katera ne bodo pripravili mnenj. Člani so potrdili dva osnutka mnenj, ki bosta predstavljena na junijskem plenarnem zasedanju v Bruslju. Potrdili so mnenji z naslovom Mnenje o paketu reform za področje telekomunikacij in Mnenje o predlogu o evropskem letu ustvarjalnosti in inovacij (2009). Tretji osnutek mnenja z naslovom Predhodno mnenje o večjezičnosti člani komisije niso potrdili. Tega mora poročevalec še popraviti in bo predstavljeno na oktobrskem, 76. plenarnem zasedanju Odbora regij. Na tem zasedanju bo predvidoma predstavljeno tudi mnenje z naslovom Skupno mnenje o ustvarjalnih vsebinah na spletu in medijski pismenosti. Na tem zasedanju komisije so se člani seznanili s prvim osnutkom mnenja.

Iskanje finančnih virov za uresničevanje občinskih razvojnih projektov

Priprava in izvedba projektov iz evropskih strukturnih skladov

»Rojstvo« projekta oziroma projektne ideje se prične oblikovati mnogo pred pisanjem razpisne dokumentacije in same prijave na razpis. Projektna zasnova poteka preko ideje, potreb iz okolja, želje po razvoju in napredku. Potrebno je poiskati finančne vire primerne za izvedbo projekta in poiskati je potrebno primere, če je potrebno tudi čezmejne, projektne partnerje. Dober projekt opredeljujejo odgovori na vprašanje, ali bo projekt prispeval k doseganju vizije in razvojnih ciljev občine ter ali bo projekt odražal realen odziv na potrebe okolja zadoščal pričakovanjem ciljnih skupin oziroma odgovarjal na problem, ki ga želimo s projektom rešiti. Kakovostni projekti so tisti projekti, ki so ustrezni (ustreznost glede na strateške dokumente, ustreznost izvedbe podpira cilje na lokalni ravni, ciljne skupine - bodo imele dejansko korist od projekta? Ali bo projekt vplival na okolje? Ali bodo rezultati projekta predstavljali dodano vrednost za regijo?), izvedljivi (ne lebdi samo na ideji dobro partnerstvo, kadrovske kapacitete za izvedbo zagotovljene, finančni viri pridobljeni, potrebna dokumentacija pridobljena, realnost izvedbe - predvidevanje tveganj in njihova omilitve) in trajni (kadrovske kapacitete za upravljanje projekta se z zaključkom financiranja ne bo končal; horizontalne vsebine). Pred pripravo prijave projekta vedno preverite namen finančnega vira in skladnost vašega projekta s

tem namenom, trajanje projekta in trajanje finančnega vira, upravičene stroške in stroške vašega projekta, upravičenost območja ter roke prijave in izvedbe. Najvažnejši dokument prijavitelja predstavlja ponudba. Prijaviti je potrebno tisto, kar znamo. Pred oddajo ponudbe je vredno dobro spoznati finančni vir (delavnice ...), vsebina prijave pa obsega tehnični oziroma vsebinski del, finančni del ter potrebne priloge - dokazila in ostalo dokumentacijo. Ob oddaji projektne vloge bodite posebej pozorni na zahtevane reference in predlagano projektno skupino, na zgled ponudbe, realno finančno shemo in primerno izpolnjevanje vseh razpisnih pogojev. Pri projektu moramo torej zelo natančno določiti, kaj je produkt oziroma rezultat projekta in kaj cilj projekta. Cilj projekta je prednost ali priložnost, ki jo pridobimo s tem, da rezultat projekta postavimo v poslovno okolje. Cilj mora: biti jasno in natančno opisan (določimo vmesne in končne cilje), biti merljiv (cilji morajo omogočati merjenje, do kam smo prišli), biti uresničljiv (postavimo si dosegljive cilje), biti realističen (postavimo si realne cilje) in imeti končni rok (natančno določimo rok do kdaj moramo izvesti posamezne faze projekta). Cilji financierju povejo: če je projekt skladen z njegovimi zahtevami, ali smo dovolj jasni, kaj želimo doseči in ali smo realistični, torej, ali bo imel projekt koristen vpliv. Od pristopa k projektneemu vodenju je v veliki meri odvisna uspešnost izvedbe projekta. Pristop vodi projekta omogoča učinkovito planiranje,

izvajanje in nadzorovanje projekta. Projekt je uspešen če:

- je končan pravočasno,
- ima za rezultat ustrezne, pričakovane izdelke oziroma storitve,
- so izdelki oziroma storitve pričakovane ali nad pričakovane kakovosti in kot take zadovoljijo naročnika in/ali uporabnika,
- ne prekorači planiranih finančnih okvirjev ter
- se uspešno integrira v tržišče. V želji zagotoviti objektivne pogoje, da projekt doseže uspešnost in ne spodleti, se držimo izbrane metodologije projektnega vodenja.

Naloga metodologije je minimizacija razlogov neuspeha projekta:

- slaba komunikacija med udeleženci projekta vključujoč naročnike,
- slaba koordinacija dela,
- napačna ocena časovnega in finančnega okvira projekta,
- slabo planirane aktivnosti in viri,
- premajhen nadzor projekta in
- slab nadzor kakovosti izdelkov.

Dobro izbrana metodologija je pogoj za izvajanje procesov skozi planirane, dobro nadzorovane, organizirane in vodene skupke opravil. To je še posebej pomembno pri velikih projektih z različnimi udeleženci, saj morajo naročniki, izvajalci in vodje imeti enako predstavo o tem, kako naj bo projekt organiziran in kdaj ter kako naj bodo postavljeni ustrezni mejniki v projektu. Na spletni strani Skupnosti občin Slovenije www.skupnostobcin.si lahko najdete podatke o razpisih v letu 2008.

Drugo srečanje županj EU

V letu 2007, v času od 2. do 8. septembra, je bila organizatorica 1. mednarodnega srečanja županj Evropske unije na Češkem, v Ostravi, Vitkovcih in Pragi. Liana Janačkova, sena-torka v češkem parlamentu in županja v Ostra-vi. Na tem srečanju je bilo prisotnih 20 županj iz Češke, Madžarske, Malte, Litve, Romunije, Slovaške in Slovenije. Iz Slovenije sta bili udeleženci 1. srečanja na Češkem županja Občine Šmarješke Toplice Bernardka Krnc in županja Občine Metlika Renata Brunskole. Skupni dogovor vseh županj, udeleženk 1. srečanja na Češkem, je bil, da bo 2.

mednarodno srečanje županj Evropske unije v letu 2008 v Sloveniji v času predsedovanja Slovenije Evropski uniji. S pomočjo Skupnosti občin Slovenije je bilo srečanje organizirano v Šmarjeških Toplicah. Gostila ga je županja občine Šmarješke Toplice Bernardka Krnc s pomočjo županje občine Metlika Renate Brunskole. Prvi dan je bila organizirana okrogla miza na temo Motivi žensk na vstop v politiko. Drugi dan so se udeležence srečanja srečale z ministrom za lokalno samoupravo in regionalno politiko dr. Ivanom Žagarjem. Po srečanju so se sestale še s predsednikom državnega zbora

Francetom Cukjatiem ter si ogledale slovenski parlament in staro mestno jedro Ljubljane. Po ogledu glavnega mesta so se odpravile na ogled Bleda in Blejskega jezera. Tretji dan so si udeležence srečanja ogledale še Belo krajino, Metliko in Novo mesto. Zadnji dan je bil namenjen sprostitvi. Po obisku wellness centra so se županje odpravile na Otočec, kjer so imele zaključno predavanje na temo Način sproščanja žensk v politiki in menedžerk v poslovnem svetu. Srečanje se je uspešno končalo, saj so bile vse udeležence zadovoljne in navdušene nad Slovenijo.

V okviru projekta LoPES izvedena prva delavnica

V okviru projekta Lokalna partnerstva - pot do uspešnega zaposlovanja v Sloveniji (LoPES), katerega partnerica je tudi Skupnost občin Slovenije, je 23. maja 2008 v prostorih Območne obrtno - podjetniške zbornice Maribor potekala delavnica Kako so lahko slovenske regije uspešnejše pri črpanju sredstev Evropskega socialnega sklada /Kaj lahko izboljšamo?. Nosilec projekta je Center razvoja človeških virov, ki je organiziral delavnico v sodelovanju s pristojnimi ministrstvi, Službo vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Zavodom RS za zaposlovanje ter ostalimi partnerji.

Namen projekta LoPES je prispevati k povečanju učinkovitost črpanja sredstev Evropskega socialnega sklada v Sloveniji. Projekt je sofinanciran s sredstvi Evropske unije v okviru Programa skupnosti PROGRESS. Projektno partnerstvo sestavlja 12 slovenskih in tujih partnerjev.

Cilj delavnice je bil opredeliti ovire in probleme, zaradi katerih regije niso uspešnejše pri generiranju učinkovitih skupnih lokalnih (regionalnih) zaposlitvenih in HRD iniciativ ter črpanju sredstev Evropskega socialnega sklada. Zaključki delavnice so osvetlili tudi vzroke, zaradi katerih se podjetja ne vključujejo v projekte in črpanje sredstev Evropskega socialnega sklada v večji meri. Sodelujoči so opredelili znanja in iniciative, ki nam primanjkujejo pri uspešnejšem črpanju sredstev in kako jih lahko izboljšamo z vključevanjem prenosa znanj med starimi in novimi članicami Evropske unije.

Na delavnici so sodelovali predstavniki organizacij in služb, ki so problematiko črpanja sredstev iz Evropskega socialnega sklada osvetlili iz različnih perspektiv: perspektive organa upravljanja, posredniških teles, agentov ter upravičencev.

»Z uspešno izvedeno delavnico smo uresničili enega izmed mejnikov projekta. Rezultati delavnice predstavljajo izhodišče za nadaljnje delo, saj so nam pokazali, kje so ovire za uspešnejše črpanje sredstev iz Evropskega socialnega sklada. Pred nami je naslednji korak - identifikacija dobrih praks v državah »starih« članicah Evropske unije in organizacija študijskih potovanj z ogledom praks. Spoznanja in izkušnje bomo skupaj z odgovornimi za črpanje sredstev Evropskega socialnega sklada poskusili uspešno prenesti v slovensko okolje,« je povedala vodja projekta in Centra razvoja človeških virov Maribor, Dušanka Lužar Šajt.

Začetek izvajanja projekta NIMSEC

Z začetnim sestankom v Moravskih Toplicah konec marca letos se je pričela izvedba projekta NIMSEC. Poleg partnerjev iz Španije, Bolgarije in Hrvaške so v projekt vključeni tudi slovenski predstavniki Skupnosti občin Slovenije, zavoda Bistra hiša Martjanci - Smart House Martjanci ter Lokalne energetske agencije za Pomurje, katera mednarodni projekt tudi koordinira. Na sestanku so partnerji v projektne konzorciju dorekli podrobnosti celotne izvedbe projekta in odgovornosti partnerjev pri posameznih vsebinah.

Projekt NIMSEC (akromin od Novel and Integrated Model For Sustainable Energy Communities ali v slovenskem prevodu noveliran in celostni model energetske trajnostnih občin) sofinancira EU iz programa Inteligentna energija za Evropo z namenom vplivanja in delovanja v smeri premostitve ovir med strateškimi dokumenti in konkretnimi projekti na lokalni ravni.

Niz strateških dokumentov, kot sta Zelena knjiga Evropske unije in Agenda 21 Združenih narodov, opredeljujejo cilje na področju energetike in zaščite okolja in načine za njihovo uresničevanje. Kljub temu prepogosto cilji iz teh

in podobnih strategij ostajajo samo na ambiciozno zamišljenih smernicah brez konkretnih aktivnosti za njihovo izvedbo. To je predvsem resnica za lokalno raven, kjer obstaja cel spekter tržnih ovir, pomanjkanje osveščenosti in kvalitetnih pobud, ki stojijo na poti večini konkretnih aktivnosti za energetske učinkovitost in izkoriščanje obnovljivih virov energije. Razen tega na področju energetike obstajajo občutne razlike tudi med nekaterimi državami EU.

Osnovni cilj projekta je izboljšanje energetske učinkovitosti na lokalni ravni in povečanje skupnega dela energije iz obnovljivih virov. Ta cilj se bo izvedel skozi niz ukrepov, kot so: izvedba analize energetske bilance na področjih povezanih z projektom; osnivanje modela energetske trajnostnih občin, utemeljenih na konkretnih ukrepih energetske učinkovitosti in pilotnih aktivnostih, ki med drugim vključujejo tudi postavitev t.i. pametne energetske hiše; implementacija konkretnih tržnih ukrepov na treh strateških področjih, tj. na lokalni in regionalni upravi, industriji/kmetovanju in širši javnosti; izvedba promocijskih aktivnosti ter izobraževanja.

Poleg omenjenih treh partnerjev iz Slovenije

bodo projekt v ostalih vključenih državah izvajali še: Tehnična fakulteta Zamora Univerze v Salamanci, Energetska agencija iz Cadiz in podjetje Soluciones Renovables S.L iz Španije; Občina Karlovo in Regionalna energetska agencija Pazardjik iz Bolgarije ter Regionalna razvojna agencija Medžimurske županije in Končar gospodinjski aparati d.d. iz Hrvaške. Ukrepi, ki so predlagani v okviru projekta, bodo skladno s tem realizirani v štirih regijah, v katerih delujejo člani konzorcija, predvsem v Pomurju v Sloveniji, Cadizu v Španiji, Karlovo v Bolgariji in Medžimurju na Hrvaškem. Ciljne skupine projekta so posamezne lokalne samouprave, industrijski in kmetijski subjekti, profesionalna združenja inženirjev in inštalaterjev ter študentov na študijih povezanih z energetiko.

Izvedba projekta se je formalno začela januarja letos in bo trajala do februarja 2010. Skupna vrednost projekta je 756.382,00 €, medtem ko skupni slovenski del projekta znaša 265.333,00 € - z 49% sofinanciranjem s strani EU.

Več o projektne aktivnostih si boste kmalu lahko prebrali tudi na spletni strani www.nimsec.info.

Izredna seja predsedstva Odbora regij na Brdu pri Kranju

Izredna seja predsedstva Odbora regij (OR) se je v času predsedovanja Slovenije Svetu Evrope odvijala 4. marca 2008 na Brdu pri Kranju. Prisotne je najprej pozdravil predsednik Odbora regij Luc Van den Brand ter predsednica slovenske delegacije v Odboru regij in podpredsednica Skupnosti občin Slovenije Irena Majcen. Iz dnevnega reda lahko izpostavimo točko, na kateri so se člani predsedstva seznanili, da je Odbor regij soorganizator foruma lokalnih in regionalnih oblasti, ki bo junija 2008 v Marseillu. Osrednja razprava naj bi bila dejanski pomen in vloga lokalnih in regionalnih oblasti v okviru Evro-mediteranskega partnerstva, znanega tudi kot "barcelonski proces". Predsednik Odbora regij je opozoril na ponavljajoče se pozive v mnenjih OR k ustanovitvi organa, institucije ali foruma lokalnih in regionalnih oblasti v

institucionalnem okviru Evro-mediteranskega partnerstva. Člani predsedstva so sklenili, da se bo to temo nadaljevali na naslednji seji predsedstva v aprilu, na kateri bodo bolj opredelili smernice prizadevanj Odbora regij glede Evro-mediteranskega partnerstva.

Na seji predsedstva so člani sprejeli ustanovitev skupnega posvetovalnega odbora EU z nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo. Naslednja točka dnevnega reda je obravnavala delo komisij. Člani predsedstva so potrdili novo sestavo skupine za politično spremljanje sporazuma o sodelovanju Odbora regij in Evropskega ekonomskega socialnega odbora, ter skupino za stike Odbora regij s Kongresom lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope. Člani predsedstva so pooblastili to skupino, da na svoji naslednji seji izvoli predsednika za dveletno

obdobje. Potrjena skupina za stik z Kongresom je dobila nalogo, da pregleda sporazum o sodelovanju, katerega bi sprejeli do leta 2009.

V naslednji točki dnevnega reda je na predlog slovenskega predsedstva predsednik Odbora regij odločil, da bo Odbor regij pripravil mnenje na temo Grozdov in politiko grozdenja.

Na koncu izredne seje predsedstva je gospod Krajnc, namestnik direktorja Službe vlade RS za evropske zadeve, predstavil prednostne naloge slovenskega predsedstva. Dr. Ivan Žagar, minister za lokalno samoupravo in regionalno politiko, je predstavil postopek decentralizacije v Republiki Sloveniji. Gospa Hübner, evropska komisarka za regionalno politiko, pa je predstavila zadnje novosti na področju kohezijske politike EU.

vir: OR, Miha MOHOR

Slovenska delegacija na Kongresu lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope

Svet Evropske Unije se je vedno zavedal pomembnosti demokracije na lokalnem in regionalnem nivoju. V ta namen je leta 1957 ustanovil konferenco lokalnih in regionalnih oblasti. Leta 1994 je Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope postal delovni organ Sveta Evrope, v katerem so zastopane tako lokalne kot regionalne oblasti.

Kongres ima 318 članov in enako število nadomestnih članov, ki so razdeljeni v nacionalne delegacije in politične skupine. V kongresu je zastopanih več kot 200.000 občin in regij iz držav članic Evropske Unije. Od leta 2002 je predsednik Kongresa Norvežan Halvdan Skard, član socialnih demokratov. Predsednik zbornice lokalnih oblasti je od leta 2004 Maltežan Ian Micallef. Predsednik druge zbornice regij, prav tako od leta 2004, je Turk Yavuz Milton. Generalni sekretar od leta 2007 je Ulrich Bohner. Dne, 16. maja 2008. so bili s strani ministra za lokalno samoupravo in regionalno politiko dr. Ivana Žagarja predlagani novi člani v slovensko delegacijo v Kongresu lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope. Slovenska delegacija je sestavljena iz treh članov/članic: Cvete Zalokar Oražem, Izidorja Jekovca in Mira Kozelja ter treh nadomestnih članov/članic: Uroša Brežana, Bogdana Baroviča in Bernardke Krnc, ki so razdeljeni v zbornico lokalnih skupnosti in zbornico regij. Slovenska delegacija bo potrjena na 15. Plenarnem zasedanju Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope, ki bo od 27. do 29. maja v Strasbourgu.

SAP-JEVE REŠITVE ZA JAVNO UPRAVO

Odlična odzivnost.
Boljše storitve.
Zadovoljni državljani.

Kako lahko organizacije premostijo izzive, ki se porajajo iz potreb davkoplačevalcev in omejenih proračunov? Odgovor je v večji agilnosti.

SAP za javno upravo uresničuje želje po hitri, prilagodljivi in odzivni e-upravi tako, da elektronsko, preko svetovnega omrežja povezuje administracijo z državljani, podjetji, dobavitelji in drugimi organizacijami. Izboljšuje komuniciranje. Sledi naravnemu toku storitev. In zmanjšuje stroške.

SAP-jeve rešitve s svojo bogato funkcionalnostjo, ki je prilagojena potrebam javne uprave so danes narejene tako, da pomagajo služiti javnosti.

SAP okrogla miza za lokalno samoupravo

9. September 2008, Hotel Mons, Ljubljana

Za prijavo pišite na monika.zajc@sap.com

V več kot 1.800 organizacijah, ki izhajajo iz državne uprave in lokalne uprave, obrambnih ter neprofitnih organizacij uporablja SAP-jeve rešitve za javno upravo. Za vse SAP-jeve stranke pa je v javni upravi značilno, da njihovo delo temelji na strateški poslovni infrastrukturi, ki podpira poslovne procese ter posebne organizacijske potrebe ter tako omogoča doseganje velikih koristi ter povečanje zunanje in notranje učinkovitosti in transparentnosti.

Fotonapetosti električni sistemi ponujajo odgovorena številne dileme trajnostnega razvoja občin

Sončne elektrarne - kako privabiti investitorje

Fotovoltaika (PV - angl. Photovoltaics) je mlada znanstvena veja in še mlajša gospodarska panoga, ki že dokazuje, še bolj pa obeta, da bo pomembno pripomogla k trajnostni oskrbi z električno energijo in pri tem ne bo obremenjevala okolja. Fotovoltaika se ukvarja s pridobivanjem električne energije iz svetlobne energije sonca, s pomočjo sončnih celic, ki delujejo na osnovi fotonapetostnega pojava, ki ga je prvi opisal francoski fizik Edmond Becquerel že leta 1839. Prvo poročilo o fotonapetostnem pojavu v trdni strukturi iz selena sta objavila znanstvenika Adams in Day z Univerze v Cambridgu leta 1877.

Danes, po 130 letih od tedaj, je fotovoltaika hitro se razvijajoča gospodarska panoga, saj ponuja prave odgovore na izzive našega časa, kot so hitro rastoče cene fosilnih goriv, splošno pomanjkanje energije in grozeče podnebne spremembe, ki jih je človek sam povzročil. Rast svetovnega trga fotovoltaike je v letu 2007 presegla 40 %, na novo je bilo instaliranih približno 2,3 GWp fotovoltaičnih elektrarn. Največ so k rasti trga prispevale Nemčija, Japonska, ZDA in Španija, ki je letos potrojila letne instalirane kapacitete.

V Sloveniji imamo tehnološko platformo za fotovoltaike (<http://www.pv-platforma.si/>), imamo strokovnjaka s tega področja in predvsem imamo dovolj sonca. Osončenost je kjerkoli v Sloveniji večja od osončenosti južne Nemčije, kjer je postavljenih največ nemških sončnih elektrarn. In zakaj je Nemčija vodilna država na področju fotovoltaike v Evropi, čeprav je daleč od idealne lege in jo po naravnih pogojih mnoge evropske države, vključno s Slovenijo, prekašajo? Preprosto zato, ker so tam zbrali politično voljo, da dejansko na tem področju kaj naredijo in ob poudarjanju trajnostnega razvoja ne ostanejo samo pri lepih besedah, ki v ušesih volivcev sicer lepo zvenijo, ampak od njih ni nobene koristi.

Sonce je edini resnično obnovljivi vir energije, ki ga premoremo na Zemlji, zato bi ga morali boljše izkoristiti, glavna ovira za večji razmah gradnje sončnih elektrarn pa je relativno visoka cena naložb vanje. Zato je po ocenah evropskega industrijskega združenja za fotovoltaike EPIA prihodnost fotovoltaike odvisna od politične podpore. Politična podpora pa ne pomeni le uvedbe sheme garantiranih cen, ki je sicer nujni pogoj, ampak predvsem zagotavljanje

dolgoročno stabilnega pravnega okvirja, ki investitorjem nudi zadovoljivo varnost vsaj za čas, dokler se ne povrne naložba v elektramno (od 11 do 15 let pri trenutnih cenah). Drži, da je Vlada Republike Slovenije na podlagi tretjega odstavka 25. člena in tretjega odstavka 29. člena energetskega zakona (Uradni list RS, št. 79/99 in 8/00) izdala Uredbo o pravilih za določitev cen in za odkup električne energije od kvalificiranih proizvajalcev električne energije (Uradni list RS, št. 25/02 z dne 22.3.2003), s čimer je odkup od teh zagotovljen, vendar vlada zajamčeno ceno oz. premijo za proizvedeno elektriko lahko letno spreminja. Nujno bi bilo potrebno zakonodajo spremeniti tako, da bi bila cena investitorju garantirana od trenutka zagona za fiksno dobo vsaj 15 let, ko bi se znašel na energetskega trgu z ramo ob rami z ostalimi proizvajalci elektrike.

Prvi pogoj vsakega investitorja v sončno elektramno je primerna površina za namestitve fotovoltaičnih (FV) panelov ali modulov, kot jih tudi imenujemo. Druga pomembna stvar je orientacija stavbe oz. strehe ali zemljišča glede na strani neba, kjer bodo nameščeni moduli. Važna je čim bolj južna lega, vendar pa so možni tudi odkloni, saj je z nosilci modulov to zadevo možno enostavno popraviti. Mimogrede, južne lege (opuščenih) vinogradov so za postavitev fotovoltaične elektrarne (FVE)

naravnost idealne. Če torej ne gre za izkoriščanje obstoječih površin na strehah, kar je vedno prva izbira, saj je to hkrati najcenejša opcija, je potrebo postavitev sončne elektrarne umestiti v prostor. Pri umeščanju v prostor imajo občine zelo pomembno vlogo, saj morajo postopki potekati hitro in brez zapletov. Pri postavitvi sončne elektrarne na zemljišče je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje. Gradbeno dovoljenje je možno pridobiti tudi brez spremembe namembnosti zemljišča (iz kmetijskega v stavbnega), pogoj za to pa je soglasje občine. Občina bo takšno soglasje načeloma izdala, če je takšna postavitev v skladu s prostorsko ureditvenimi plani občine in če nima kakšnih drugih zadržkov, saj površina ostaja na voljo kmetijski pridelavi - recimo za pašo drobnice. Poleg tega je potrebno vedeti, da postavitev sončne elektrarne ni isto kot postavitev nepremičnine, saj je možno stojala za module vselej odstraniti, kar pomeni, da ti lahko stojijo tudi na kmetijski zemlji. Mnogo je torej odvisno od fleksibilnosti občin, ki bodo znale izrabiti podjetniškega duha svojih občanov in zainteresiranih investitorjev.

Primož TRUČL

Evropska prostovoljna služba

Učiti se preko izkušenj, potovati, spoznavati nove kulture, izkusiti življenje v tujini je pogosto želja mladih ljudi. Hkrati pa jih mnogo ne ve, da obstaja program, v katerega se lahko vključijo brez razlik in kjer se lahko skozi prostovoljno delo v tujini osebnostno razvijajo, pomagajo drugim in si pridobivajo nova znanja.

Evropska prostovoljna služba (oz. krajše EVS) je del programa Evropske komisije Mladi v akciji, namenjena mladim v starosti od 18 do 30 let. V tujini lahko preživijo od 2 tednov do 12 mesecev, kjer jih sprejme gostiteljska organizacija. Prostovoljec tako lahko glede na lasten interes pomaga v mladinskih organizacijah, socialnih ustanovah, dela na projektih ohranjanja narave, pomaga pri preventivi okužb in zasvojenosti, sodeluje na kulturnih projektih in še mnogo več. Pridobljena znanja lahko po vrnitvi domov koristno uporabi pri večanju lastne zaposljivosti oz. si ustvari lastno zaposlitev.

Prav tako je za slovensko lokalno skupnost mlad prostovoljec iz tujine izrednega pomena, saj prispeva nove ideje, spodbudi lokalne mlade k aktivnem udejstvanju in mednarodni mobilnosti. Hkrati se večja medkulturni dialog, saj lahko mladi v svojem lokalnem okolju spoznajo različne kulture, se učijo novih jezikov in spoznajo pomen prostovoljnega dela. Ko spoznajo osebo z lastno izkušnjo življenja in učenja v tujini, se poveča tudi možnost interesa, da si tudi sami želijo izkusiti podobno.

Po končanem obdobju prostovoljnega dela prejme prostovoljec certifikat YouthPass, kjer je natančno opisan njegov napredek po 8 ključnih

kompetencah vseživljenjskega učenja:

- komunikacija v maternem jeziku
- komunikacija v tujih jezikih
- številna predstavljivost in kompetence matematiki, naravoslovju in tehnologiji
- informacijska in komunikacijska tehnologija
- učenje učenja
- medosebne, medkulturne in družbene kompetence
- inovativnost in podjetnost
- kulturna zavest in izražanje, s katerim dokazuje svoja pridobljena znanja in si s tem lahko viša tudi lastno zaposljivost.

V projektu Evropske prostovoljne službe je možno sodelovati z državami:

- vsemi članicami Evropske unije,
- članicami Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora: Islandija, Liechtenstein, Norveška
- kandidatko za članstvo EU: Turčija
- državami jugovzhodne Evrope: Albanija, Bosna in Hercegovina, Hrvaška, Makedonija, Črna gora, Srbija
- državami vzhodne Evrope in Kavkaza: Armenija, Azerbajdžan, Belorusija, Gruzija, Moldavija, Ruska federacija, Ukrajina
- Sredozemskimi državami: Alžirija, Egipt, Izrael, Jordanija, Libanon, Maroko, Palestinska uprava Zahodnega brega in Gaze, Sirija, Tunizija
- in še drugimi partnerskimi državami po svetu.

Za izvedbo programa so v državah EU zadolžene nacionalne agencije, v Sloveniji je to Zavod Movit NA Mladina, ki odloča o izbiri in sofinanciranju projektov. Organizacije po sprejetju predloga projekta prejmejo sredstva sofinanciranja projektov evropske prostovoljne službe. Mlad prostovoljec ali prostovoljka se tako v program lahko vključi popolnoma brezplačno. Program sam je prvenstveno namenjen mladim z manj priložnostmi (mladi z nizko izobrazbo, brezposelni mladi z nedokončanim poklicnim usposabljanjem, mladi z podeželja, invalidna mladina, mladi iz migrantskih oz. manjšinskih skupin). V program pa se lahko vključijo vsi mladi - ne glede na spol, raso, izobrazbo, vero, nacionalnost

Zavod Mladinska mreža MaMa je organizacija, ki združuje in zastopa organizacije, ki opravljajo dejavnosti mladinskih centrov ali delujejo na področju mladinskega dela v Sloveniji za namene podpore mladim in njihovega kakovostnejšega preživljanja prostega časa ter boljšega življenja v družbi.

V letošnjem letu smo bili s strani Zavod Movit NA Mladina podprti za opravljanje dejavnosti EVS SPO (Svetovalno-podporna organizacija za Evropsko prostovoljno službo).

Naloge EVS SPO:

- promocija Evropske prostovoljne službe med mladimi, usmerjanje zainteresiranih mladih k organizacijam,
- identifikacija potencialnih novih EVS organizacij po Sloveniji ter informiranje takšnih organizacij o možnosti EVS,
- nudenje svetovanja in pomoči pri pridobivanju statusa akreditirane EVS organizacije v Sloveniji in nudenje svetovanja in pomoči pri pripravi prošenj za sprejem EVS projektov,
- nudenje pomoči mentorjem EVS v EVS projektih ter vodstvom EVS organizacij pri izvajanju EVS projektov, vključno s posredovanjem pri reševanju konfliktnih situacij,
- izvajanje podpornih srečanj EVS organizacij v Sloveniji z namenom izmenjave dobrih praks, usposabljanja mentorjev v EVS projektih ter vodstev EVS organizacij,
- sodelovanje pri pripravi in izvajanju spremljevalnih, evalvacijskih in drugih podpornih aktivnosti Nacionalne agencije Programa Mladi v akciji za razvoj Evropske prostovoljne službe,
- sodelovanje v delovnih skupinah Nacionalne agencije Programa Mladi v akciji za razvoj Evropske prostovoljne službe v Sloveniji.

Z namenom zagotavljanja prisotnosti kvalificiranih oseb na lokalni in regionalni ravni smo vzpostavili mrežo izkušenih mladinskih delavcev - regionalnih sodelavcev EVS SPO, ki na svojem območju (regiji) skrbijo za izvajanje nalog svetovanja in promocije EVS.

Za vse informacije v zvezi z Evropsko prostovoljno službo sva vam na voljo strokovni sodelavki Mreže MaMa za EVS SPO Andreja Pavlin in Rada Drnovšek na elektronskem naslovu evs.spo@mreza-mama.si in regionalni sodelavci (njihove kontaktne podatke lahko najdete na naši strani: <http://www.mreza-mama.si>)

EVS SPO

Evropska prostovoljna služba Svetovalno podporna organizacija
Mladinska Mreža MaMa / Youth Network
MaMa

Kersnikova 4, SI - 1000 Ljubljana

E-pošta/ E-mail: evs.spo@mreza-mama.si
<http://www.mreza-mama.si>

Dejavnost EVS SPO je sofinancirana v obliki dotacije iz programa >>Mladi v akciji<< Evropske skupnosti. Vsi rezultati izvajanja dejavnosti zavezujejo le Mrežo MaMa.

Nacionalna agencija in Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti za kakršnokoli škodo, povzročeno v zvezi z izvajanjem ali zaradi izvajanja dejavnosti EVS SPO Mreže MaMa.

Andreja PAVLIN,
strokovna sodelavka Mreže MaMa za EVS SPO

MaMa
Mladinska Mreža

MOVIT
NA MLADINA

Čistilna naprava Celje za kakovost življenja

Večletna prizadevanja za izgradnjo čistilne naprave v Celju so obrodila sadove. Zgradili smo jo, da bi izboljšali kakovost reke Savinje na odseku od Celja do Zidanega Mosta in s tem posledično kakovost reke Save pod Zidanim Mostom. Reka Savinja, ki teče skozi Celje, je bila pred pričetkom delovanja čistilne naprave obremenjena zaradi dotoka komunalnih in tehnoloških odpadnih vod.

Pogled na Čistilno napravo Celje

Svečana otvoritev

Luis Riera, Bojan Šrot in Anton Rop zaganjajo ČN Celje

Odpadne vode so Savinjo in druge vodotoke tako onesnažile, da niso bile ogrožene samo živali in rastline, pač pa tudi človek. Oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih vod neposredno vplivajo na kakovost našega življenja in bivanja na območju Celja. Zato je bila čistilna naprava eden izmed najpomembnejših razvojnih projektov Mestne občine Celje v zadnjem obdobju.

Mestna občina Celje je celoten projekt [od priprave do izvedbe] zaupala javnemu podjetju Vodovod - kanalizacija Celje

Mejniki čistilne naprave celje

- 13.2.2001 sta v prostorih Narodnega doma v Celju minister za evropske zadeve Igor Bavčar in veleposlanik in vodja Delegacije Evropske komisije v Ljubljani g.Eric van der Linden podpisala finančni memorandum o sofinanciranju projekta Centralna čistilna naprava Celje med Komisijo EU in Republiko Slovenijo
- Avgusta 2001 se je pričela gradnja dovodnega kolektorja GZ-0 od sotočja Voglajne in Savinje do lokacije ČČN v Rifengozdu v dolžini 3.400 m. Izvajalec je bil CM Celje skupaj s podjetjema Alea Group in Stavbar Maribor.
- 5. marca 2002 je bila podpisana pogodba z izvajalcem Centralne čistilne naprave Celje, izvajalec je bil konzorcij firm VA TECH WABAG z Dunaja, Vegrad iz Velenja in Gorenje GTI iz Velenja.
- 9. aprila 2002 je bil položen temeljni kamen za izgradnjo ČN Celje.
- Avgusta 2002 je bila končana gradnja dovodnega kolektorja GZ-0 in v septembru izveden tehnični pregled.
- 6. novembra 2002 je bilo izdano gradbeno dovoljenje za ČČN Celje in fizični pričetek gradnje.
- 4. decembra 2003 je bil izveden tehnični pregled čistilne naprave.
- 2. aprila 2004 je bila svečana otvoritev ČN Celje
- V letu 2004 se je potekalo poskusno obratovanje ČN z odpadno vodo.
- Decembra 2004 je bilo izdano uporabno dovoljenje za ČN Celje

Lokacija čistilne naprave

Lokacija ČN je Pečovnik 1 in je oddaljena od naselja Tremarje 450 m zračne črte. Območje ČN (velikosti 26.000 m²) je postavljeno tik pred stičiščem železniške proge Zidani Most Celje in lokalne ceste na levi strani Savinje pod vzhodjem Vipote.

Za čistilno napravo je bila pred gradnjo izdelana študija presoje vplivov na okolje in predstavljena širši javnosti. Glede na rezultate te študije so bili pričakovani vplivi obratovanja ČN na posamezne sestavine okolja zanemarljivi.

Obratovanje čistilne naprave Celje je zmanjšalo obremenjevanje okolja z odpadnimi vodami, ne da bi pri tem bistveno prizadelo druge sestavine okolja.

Pred pridobitvijo uporabnega dovoljenja so bile izvedene meritve hrupa, vonja in učinkovitosti čistilne naprave. Meritve hrupa, vonja in parametrov odpadne vode na iztoku so pokazale, da ČN dobro deluje, saj so bili rezultati meritev nižji, kot so maksimalno dovoljeni parametri.

Tehnične značilnosti čistilne naprave in delovanje

Čistilna naprava Celje je zgrajena za obremenitev 85.000 PE. Služi za mehansko in biološko obdelavo odpadnih vod mesta Celja in bližnjih naselij. Cilj čiščenja je odstranjevanje organskih snovi ter dušikovih in fosforjevih spojin z istočasno aerobno stabilizacijo in dehidracijo blata. S tem se zadovoljivo zaščiti površinski odvodnik reka Savinja, v katero so se pred izgradnjo in delovanjem čistilne naprave izlivala odpadne vode. Linija vode na čistilni napravi poteka od vtoka na čistilno napravo do iztoka iz čistilne naprave. Na celotni liniji vode je na čistilni napravi eno samo črpališče, ki dvigne odpadno vodo na nivo grabelj, od tu naprej pa do iztoka v Savinjo voda teče gravitacijsko.

V liniji vode se odpadna voda mehansko in biološko očisti. Pri biološkem čiščenju odpadne vode kot posledica rasti in razmnoževanja mikroorganizmov, katerim razgradnja organskih snovi predstavlja hrano in energijo za rast in razvoj, nastaja blato. Linija blata se prične v naknadnih usedalnikih, kjer se blato loči od očiščene vode. Delno se blato vrača nazaj v anaerobne bazene kot povratno blato, s katerim se vzdržuje potrebna koncentracija aktivne biomase v biološkem delu, ostali del blata pa se kot odvečeno blato obdeluje na napravah za zgoščanje blata. Končni produkt je dehidrirano in po potrebi higienizirano blato, ki se ga v kontejnerjih odvažna na odlagališče komunalnih odpadkov.

Investicijska vrednost projekta

Vrednost investicije

Opis	Vrednost
Čistilna naprava	9.692.853 €
GZ-0	2.452.412 €
Skupaj investicija [vključen DDV]	12.145.265 €

Viri sredstev za izgradnjo

Proračun občine [taksa za onesnaževanje voda]

2.692.395 €

Proračun države [taksa za obremenjevanje voda]

3.781.148 €

Tuja sredstva EU [ISPA -60% upravičenih sredstev]

5.671.722 €

Skupaj investicija 12.145.265 €

Uspešen evropski projekt

Izvedba Čistilne naprave Celje je uspešen evropski projekt, ki je bil predstavljen v številnih publikacijah in prispevkih v ostalih članicah Evropske skupnosti. Predstavniki evropske skupnosti ga dajejo za vzor in so mu veliko pozornost posvetili tudi ob lanski svečani otvoritvi.

Roman KRAMER in Urša DRUGOVIČ;
Vodovod-kanalizacija Celje

ČASOSPIS izdaja: Skupnost občin Slovenije.

Časopis izhaja mesečno in ga brezplačno prejemajo občine, državne institucije, mediji.

Odgovorna urednica: Jasmina Vidmar

Oblikovanje in prelom: Dejan Šarman

Tisk: Eurograf d.o.o.

Fotografije: Jasmina Vidmar

ISSN 1581-8500

Naslov uredništva: Skupnost občin Slovenije

Partizanska 1, 2000 Maribor

Telefon: 02 234 15 00, faks: 02 234 15 03

www.skupnostobcin.si, E-mail: jasmina@skupnostobcin.si

Naklada: 1200 izvodov

Računalniško usposabljanje starejših občanov

Lanskoletni velik odziv starejših prebivalcev Mestne občine Ljubljana za udeležbo na brezplačnih računalniških tečajih je bil razlog, da je na predlog župana Mestni svet MOL v ta namen v proračunu za leto 2008 zagotovil sredstva v višini 120.000 EUR, kar je kar štirikrat več kot v preteklem letu. Tako torej v letošnjem letu nadaljujemo z brezplačnim računalniškim usposabljanjem starejše populacije, v katerega bomo po predvidevanjih lahko letos vključili 1200 občanov. To število predstavlja približno 86 odstotkov vseh, ki so s svojo prijavo izrazili željo po udeležbi.

35-urni računalniški tečaji potekajo sočasno v šestih četrtinskih skupnostih, in sicer po dve ali tri skupine dnevno. Večino tečajev bomo izvedli v mesecih pred letnimi dopusti, jih nato nadaljevali v jesenskih mesecih ter za letošnje leto zaključili v mesecu novembru.

Izvedli smo nekaj malenkostnih sprememb, ki so nam jih v anonimni anketi predlagali lanskoletni udeleženci, ki so bili sicer s samo akcijo in potekom zelo zadovoljni. Povečali smo število ur trajanja tečajev za pet ur, podaljšali čas trajanja tečaja s 5 na 7 delovnih dni ter skrajšali

število dnevne prisotnosti za 2 šolski uri.

Glede na to, da imamo namen z brezplačnim računalniškim tečajem nadaljevati tudi v naslednjih letih, v kolikor bo interes občanov to narekoval, predlagamo, da se občani prijavijo na sedežu četrtne skupnosti MOL, v kateri prebivajo.

Služba za lokalno samoupravo MU MOL

Evropsko nogometno prvenstvo županov

Kot ste seznanjen, se bo kmalu pričelo evropsko nogometno prvenstvo, nismo pa prepričani, da veste, da na njem sodeluje tudi Slovenija. Kar ni uspelo državnih reprezentanci, je uspelo ekipi Skupnosti občin Slovenije. Župani in podžupani občin članic Skupnosti občin Slovenije se bodo udeležili evropskega nogometnega prvenstva županov in

podžupanov, ki ga organizira Avstrijska skupnost občin v sodelovanju z nogometnim klubom Sport Aktiv.

Evropsko nogometno prvenstvo županov se bo odvijalo v Avstriji od 28. maja do 1. junija 2008. Vlogo trenerja in selektorja ekipe je skupnost zaupala Stanku Glažarju, direktorju mestne

uprave Mestne občine Ptuj. Na evropskem nogometnem prvenstvu se bomo v skupini 1 30. maja pomerili z reprezentanco Italije (ob 9. uri), domačo reprezentanco iz Avstrije (ob 11.20) in izbrano vrsto iz Albanije (ob 14 uri).

Ekipa pridno trenira, na prvi trening tekmi, ki je bila 13. maja 2008, so z veliko premočjo župani premagali žensko ekipo Ljudski vrt s Ptuja. Druga pripravljalna tekma je bila 22. maja 2008 ob 18. uri na stadionu v Črenšovcih, kjer so se župani pomerili z ekipo pomurskih novinarjev.

Slovensko ekipo sestavljajo: Štefan Čelan, župan MO Ptuj; Igor Stropnik, župan občine Kungota; Peter Misja, župan občine Podčetrtek; Miran Jurkovšek, župan občine Štore; Alojz Podgoršek, župan občine Šmartno ob Paki; Jožef Škalič, župan občine Kuzma; Anton Tomar, župan občine Črešnjevci; Danilo Burnač, podžupan MO Maribor; Jani Bačič, podžupan MO Koper; Roman Richter, podžupan občine Pesnica; Ladislav Pepelnik, podžupan občine Ruše; Stanislav Gjerkeš, podžupan občine Lendava; Stanko Glažar, direktor občinske uprave MO Ptuj in Branko Ledinek, župan občine Rače-Fram.

Wireless Postojna

Postojna je edina občina v Sloveniji, kjer je moč v vseh urbanih naseljih brezplačno uporabljati brezžični internet (Wi-Fi). S tako ponudbo se ponasajo le nekatera največja mesta na svetu (Rim, New York, Seul, Tokyo, Hong Kong, Singapur, Pariz). Poleg možnost brezplačnega brezžičnega dostopa do interneta (Wi-Fi) pa Občina Postojna v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo RS in podjetjem Tuš Telekom d.d. svojim prebivalcem in obiskovalcem nudi tudi možnost brezplačne uporabe interneta na posebnih javnih e-točkah, ki so že opremljene z vso potrebno računalniško opremo.

Poleti leta 2006 smo posamezniki, danes člani projektnega odbora v sestavi Dolores Dolenc-Bajc, pomočnica župana za informatiko na Občini Postojna, Janko Simčič, svetnik Občine Postojna in Mitja Lutar, administrator sistema izoblikovali idejo o tem, da bi popestrili turistično ponudbo v Postojni in obiskovalcem mestnega središča ponudili brezplačen dostop do interneta, ki smo ga s pomočjo sponzorja, predhodnika današnjega podjetja Tuš Telekom d.d., ki nam je bil pripravljen za čas turistične sezone brezplačno nuditi ADSL povezavo, tudi uresničili. V jeseni istega leta je Ministrstvo za gospodarstvo objavilo razpis za pridobitev nepovratnih sredstev za postavitev e-točk na ruralnih področjih Slovenije. Na razpisu smo pridobili sredstva za 11 od prijavljenih 23 e-točk, že naslednje leto pa smo na dodatnem razpisu uspeli pridobiti še 13 e-točk in nekaj dodatne opreme. Projekt postavitve e-točk, t.j. mest, ki uporabnikom ponujajo brezplačen

dostop do interneta, je bil tehnično, strokovno in finančno zelo zahteven, saj je bilo potrebno lokacije e-točk skrbno načrtovati, opremo predhodno nabaviti, vgraditi in preizkusiti, šele nato je država povmila občini del vloženi sredstev. Občina Postojna je tako postala lastnik vgrajene opreme. Sistem se z državnimi in občinskimi sredstvi ves čas širi in dograjuje tako, da imamo na območju celotne občine Postojna vzpostavljenih že 26 e-točk ter več kot 70 brezžičnih vstopnih točk, ki uporabnikom omogočajo brezplačno uporabo interneta.

Storitev brezplačnega interneta je namenjena tako popestritvi turistične ponudbe, ki jo obiskovalcem nudijo gostinski lokali in turistične kmetije na področju občine Postojna, kot informiranju in izobraževanju občanov, posebej tistih, ki jim komercialni ponudniki zaradi pomanjkanja kapacitet tovrstnih storitev ne morejo zagotavljati.

Ker je sistem namenjen najširši populaciji občanov in obiskovalcev za potrebe popestritve turistične ponudbe, informiranja, izobraževanja idr., vključno z otroci in mladostniki, si ponudnik pridržuje pravico omejevanja določenih spomih vsebin. Tovrstne vsebine so običajno tudi predmet »dol-vlečenja« velikih količin podatkov, ki močno upočasnijo sistem in onemogočijo uporabo storitev ostalim uporabnikom. Gre predvsem za multimedijske vsebine, nelegalno pridobljene programe ipd.

Zato v tem trenutku omejujemo tudi dostop do datotek s končnicami omenjene vsebine in ostale, ki so lahko posledično okužene s škodljivo kodo (exe, dll, vbs) in preprečujemo dostop do storitev ftp, ping idr. Zaradi možnosti širjenja spamov (na zahtevo Tuš Telekom d.d. kot našega ponudnika ADSL povezav) pa smo zaprli tudi vrata, ki omogočajo uporabo poštnih odjemalcev (Outlook Express, Thunderbird ipd.) za dostop do elektronske pošte.

Ponudnik storitve ni dolžan zagotavljati varne rabe storitve, zato vsak uporabnik vstopa v sistem na lastno odgovornost. Zaradi velike obiskanosti sistema, zagotavljanja optimalnega delovanja in v izogib preobremenitvam si ponudnik pridržuje pravico nadzora prometa, omejevanja določenih storitev in sankcioniranja zlorab s pomočjo ustreznih organov.

V namen odkrivanja in preprečevanja možnih zlorab in v namene posredovanja storitev e-uprave preko e-točk pa vodimo tudi statistiko prometa po posameznih e-točkah.

Za večjo promocijo storitve smo izdali letak, ki smo ga razdelili po vseh gospodinjstvih, sedaj pripravljamo še različico v angleškem jeziku. Izdelali smo tudi spletno stran <http://www.postojna-wireless.si/>, kjer si lahko še več preberete o projektu.

Dolores DOLENC-BAJEC, Občina Postojna

Regijski center za ravnanje z odpadki - RCERO Celje

Uvod

Po letu 1998 je bila sprejeta vsa zakonodaja, ki ureja področje ravnanja z odpadki. Pri izvajanju in uresničevanju programov na področju ravnanja z odpadki so prednostni naslednji cilji:

- zmanjševati količino odpadkov na viru nastanka,
- ponovna uporaba odpadkov v koristne namene,
- obdelava odpadkov z namenom predelave odpadkov v sestavine, ki niso več nevarne za okolje in termična obdelava odpadkov,
- odlaganje preostankov odpadkov, v čim manjšem obsegu.

Za zagotovitev navedenih ciljev je bilo na območju celjske regije organiziranih več programov:

- Osveščanje - vzgoja in izobraževanje
- Vključevanje vseh prebivalcev v organiziran odvoz
- Ločeno zbiranje odpadkov
- Zbiranje nevarnih odpadkov
- Razširitev odlagališča in sanacija obstoječe deponije
- Uvedba predpisanega monitoringa

Načrtovanje in realizacija novega regionalnega centra za ravnanje z odpadki

Pripravljalna dela za projekt Regijski center za ravnanje z odpadki tečejo že od leta 1995. V letu 2001 je bil sprejet tudi dolgoročni družbeni plan. Izvedene so bile številne javne obravnave z predstavitvijo projekta.

Z vključitvijo Centra za ravnanje z odpadki Celje, kot regijskega centra za ravnanje z odpadki v nacionalni program varstva okolja, je Mestna občina Celje dobila možnost, da kandidira za nepovratna sredstva Evropske unije. Za pridobitev sredstev s strani kohezijskega sklada EU je bila izdelana ustrezna tehnična in ekonomska dokumentacija.

Mestna občina Celje je s podpisom pogodbe o sofinanciranju Regijskega centra za ravnanje z odpadki Celje v juliju 2003 pristopila k skupnemu projektu za ravnanje z odpadki v celjski regiji. V projekt je vključenih 23 občin celjske regije. Objekti in naprave pa so dimenzionirani za 250.000 prebivalcev oziroma za celotno celjsko regijo.

Izgradnja centra je predvidena v dveh fazah:

I. faza obsega

- kompostarna za obdelavo ločeno zbranih biorazgradljivih odpadkov,
- sortirnica ločeno zbranih odpadkov - plastike, kovin, papirja, embalaže,
- demontaža kosovnih odpadkov,
- odlagališče za preostanek odpadkov,
- vsa potrebna infrastruktura za naštete objekte

Vrednost investicije in rok izgradnje

Stroški izgradnje znašajo 18.000.000 EUR
 Odobrena sredstva kohezije 8.877.480 EUR

Preostala sredstva so nepovratna sredstva RS, sredstva okoljske dajatve in lastna sredstva vključenih občin.

Izgradnja objektov je bila pričeta v letu 2006, investicija bo v celoti zaključena leta 2009.

II. faza obsega

- Naprava za mehansko biološko obdelavo preostanka odpadkov za obdelavo 60.000 ton preostanka odpadkov.
- Toplarna Celje, katere namen je zagotoviti toplotni vir za potrebe daljinskega ogrevanja Celja z možnostjo termične obdelave lahke frakcije iz preostanka odpadkov in blata iz čistilne naprave. Objekt je dimenzioniran za termično obdelavo 25.000 ton obdelanih odpadkov letno.

Vrednost investicije in rok izgradnje

Stroški izgradnje znašajo 31.000.000 EUR
 Odobrena sredstva kohezije 20.331.730 EUR
 Izgradnja objektov je bila pričeta v letu 2007, dokončanje pa je predvideno v letu 2009.

Cilji projekta

Projekt se nanaša na okoljske cilje, opredeljene v 174. členu Pogodbe Evropske skupnosti ter na cilje petega Okoljskega programa, ki jih v celoti izpolnjuje in so naslednji:

- ohranjati, varovati in izboljševati kakovost okolja,
- zaščititi zdravje ljudi in kakovosti okolja v naseljih,
- povečanje deleža na mednarodni ravni, ki se ukvarja z regionalnimi in globalnimi okoljevarstvenimi problemi,
- gospodarjenje z naravnimi viri.

Zaključek

Glede na potek aktivnosti obstaja realna možnost, da se uresniči namera, da v celjski regiji ustrezno uredimo problem ravnanja z odpadki na okolju prijazen in ekonomsko učinkovit način do leta 2010.

Seveda nam bo to uspelo le s pomočjo dodatnih sredstev kohezijskega sklada Evropske unije, ki so že odobrena in s sofinanciranjem iz proračuna Republike Slovenije.

Milka LESKOŠEK
 SIMBIO d.o.o., Celje

Zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti

Na pobudo Združenja tajnikov slovenskih občin in Skupnosti občin Slovenije je občina Žalec v sredo, 23. aprila 2008. gostila udeležence posveta na temo Zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti. Župan Občine Žalec Lojze Posedel je v nagovoru pozdravil udeležence iz slovenskih občin, skupnih občinskih uprav, inšpektoratov, predstavnikov redarskih služb in policije ter posebne goste iz irskega mesta Westport, ki so prisostvovali posvetu.

Predavatelji so prikazali pomen dobre organiziranosti občinskih redarskih služb, svoje izkušnje na tem področju, ter tudi opozorili na novosti in obveznosti, ki jih je prinesel Zakon o občinskem redarstvu. Posebno mesto med zanimivimi predstavitvami zavzema zagotovo irski model organiziranosti policije na lokalni ravni, ki so jo predstavili predstavniki mesta Westport - Peter Hynes, Declan Dever in Pat Doyle.

Moderator Stojan Praprotnik, direktor občinske uprave, je povzel nekaj ključnih točk, ki so jih v razpravi izpostavili udeleženci in gostje: pomen skupnih dobro organiziranih medobčinskih inšpektoratov in redarstev, rok uvedbe službe v občine, vprašanje oblike organiziranosti za manjše občine, vidik financiranja službe ter opozorilo o jasni razmejitvi pristojnosti in odgovornosti med občinskimi redarji in policijo. Predvsem slednje je po mnenju udeležencev potrebno še dodelati z dopolnitvami v zakonu.

Stojan PRAPROTNIK
Direktor občinske uprave Občine Žalec

POSLOVNA REŠITEV ZA OBČINE

Uporabljate več različnih programov? Vnašate iste podatke v različne evidence?

Vodite pretežno del evidenc v Excelu in drugih uporabniških aplikacijah?

Porabite veliko časa, ko zbirate in oblikujete podatke za poročila?

Imate težave pri ažuriranju svojih evidenc z evidencami zunanjih ustanov?

Želite v vsakem trenutku videti koliko proračunskih sredstev še imate na razpolago?

Microsoft Dynamics NAV

Program uporablja več kot 55.000 podjetij, v več kot 130-ih različnih državah po vsem svetu, od tega več kot 320 podjetij v Sloveniji. Microsoft Dynamics NAV je zelo fleksibilen in zaradi tega primeren za vse vrste podjetij ali ustanov. Je lokaliziran, kar pomeni da je v slovenskem jeziku (tudi pomoč v programu) in podpira slovensko zakonodajo. Podatki se vnašajo samo enkrat, v skupno bazo podatkov, in so vam vedno dostopni.

- Ena baza - vsi podatki: o zaposlenih, kupcih, dobaviteljih, o vašem premoženju in statusih tega premoženja.
- Planiranje proračuna
- Vpogled v porabljena in razpoložljiva proračunska sredstva
- Ena baza - vsi dokumenti: vloge občanov s statusi obdelanosti in izdana potrdila, soglasja, pogodbe, različne registre
- Integracija NAV z obstoječim sistemom in zunanjimi registri
- Enostavna priprava analiz z možnostjo prenosa v Excel
- Prilagoditev programa uporabniku, šolanje in pomoč uporabnikom pri njihovem delu
- Dopolnitev programa z funkcijami izven standardne verzije ter izdelava specifičnih modulov za potrebe občin

Prvi občini, ki se odloči za projekt, pripada poslovna rešitev NAV po ugodnejši ceni, saj so storitve razvoja dodatnih modulov, ki niso zajeti v standardni verziji, zanj brezplačne.

Kontakt:

Mastertech d.o.o.

Trnoveljska cesta 24

3000 Celje

Franc Bela

Tel: 03 428 50 56

e-pošta: franc.bela@mastertech.si

Strežnik Office Communications Server 2007

Vašim uporabnikom omogoča bolj preprosto komunikacijo, saj lahko v aplikacijah, ki jih najpogosteje uporabljajo (kot je Microsoft Office Outlook) ob pravem času poiščejo in vzpostavijo komunikacijo s pravo osebo. Brez potrebe po dragi infrastrukturi in nadgradnjah omrežja lahko s pomočjo možnosti, kot so telefonija VoIP, ki temelji na programski opremi, spletne konference in sistem takojšnjega sporočanja v podjetju, poskrbite za izboljšano komunikacijo, hkrati pa ohranite potreben operativni nadzor.

